

Utopia

Studentavisa i Tromsø

STUDENTAVISA
I TROMSØ **20** år
Nr. 6 • 23. april 1996
Uke 17 • 21. årgang

Det går mot kutt

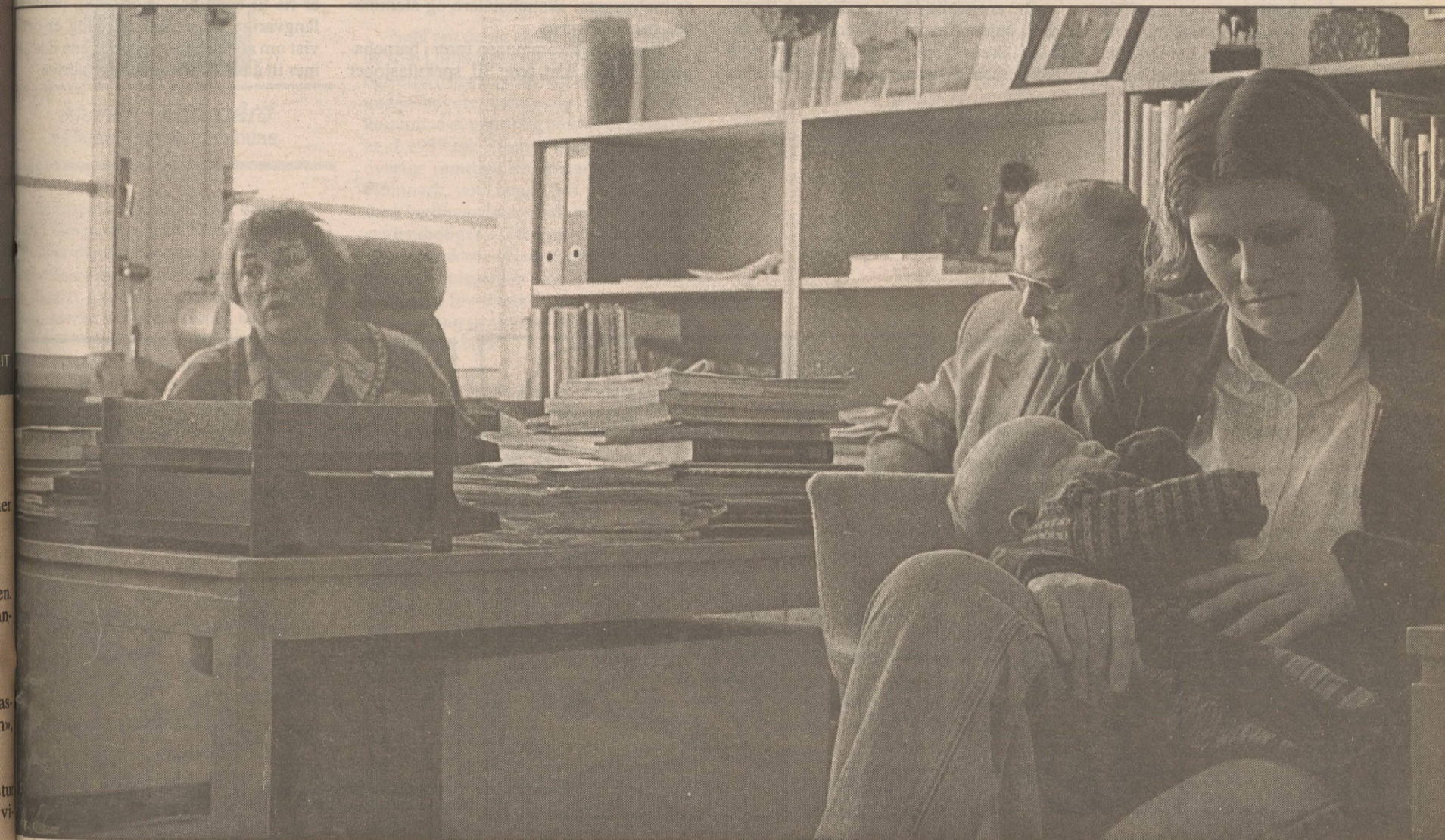

FOTO: GEIR KASTMO

OPPRØRTE STUDENTER med småbarn troppet sist onsdag opp på ordfører Alvhild Yttergård sitt kontor for å protestere mot formannskapetets innstilling om forskjellsbehandling av studentbarn. Onsdag i denne uken skal kommunestyret avgjøre om samskipnadens barnehager skal få støtte på lik linje med andre private barnehager. Formannskapetets innstilling går ut på at støtten vil bli kuttet betydelig. **SIDE 5**

BH

FOR EN HVER PUPP og anledning. Utopia gir deg en forsmak på godene. På Tromsø museum ser du resten.

SIDE 25

FORBUDT

FORBUDT DEN- GANG, lovlig nå. I ettertid virker det hele ko- misk. Les vårt tema om for- budt litteratur.

SIDE 30-31

UTROPIA 20 ÅR

VI HAR BURS DAG! I april er det nøyaktig 20 år siden det første nummeret av Studentavisa i Tromsø kom ut.

SIDE 13-16

Årets viktigste tema for studenter, i Tromsø, bygger seg opp til å bli kommunens ansvarstakelse eller mangel på sådan ovenfor studentmassen.

Studentregnskap i gjære

Det kan ikke være lett å være politiker i Tromsø kommune. På den ene siden har man skattebetalende velgere og på den andre siden har man studenter som hverken betaler skatt eller har stemmerett.

Kortsiktig vil det sikkert lønne seg for en hver spiller på den politiske arena å prioritere de som har stemmerett ved neste valg. Langsiktig derimot vil man nok erfare at studentene og universitetet er ansvarlig for en god slump inntekter til kommunekassa, og at en krone spart i dag, ikke nødvendigvis er en krone tjent i morgen. En hver forverring av studentenes situasjon vil føre til at studenter flytter til andre universitetsbyer. Tromsøs rykte som universitetsby vil omsider lide. De avgjørelsene man

tar i dag vil få ringvirkninger. Mindre studenter innebærer at det blir lagt igjen færre lånekassekroner i byen. Universitetet som får støtte basert på studenttallet får mindre penger. Redusert studenttall og redusert støtte som følge av det fører til færre ansatte. Noe som igjen betyr mindre skattekroner.

Nå som alle prognoser tyder på at studenttallet i Norge kommer til å synke burde kommunen markedsføre seg som et attraktivt sted å studere. Ikke som den universitetsbyen med dyrest barnehage tilbud, uten studenthus.

Det er rimelig å anta at det store flertallet av studentmassen innser at kommunekassa ikke er bunnløs, og at de begrensede midlene som eksisterer skal fordeles på man-

ge.

Det den jevne student har store problemer med å forstå er at kommunen som tjener store summer på å ha et universitet. Ikke bare kutter støtten til de studentene som har minst fra før av, nemlig studenter med små barn, men i tillegg er så kortsiktige at de ikke ser at det ikke fører til flere barnehageplasser. Snarere tvert i mot. Studentsamskipnaden blir antageligvis nødt til å begrense barnehagedriften, studentforeldrene blir enten nødt til å søke etter kommunale barnehageplasser på lik linje med resten av kommunens innbyggere. Ettersom de jo er innbyggere, skattebetalere og stemmeberettiget i Tromsø.

Denne linje kommunen fører i barnehage spørsmålet kan lede til spekulasjoner

rundt at man ønsker å løse barnehageproblemene ved å tvinge de barnefamilier som har dårligst råd til å flytte fra kommunen bli noen andres hodepine.

Det er kanskje på tide at man lager studentregnskap. Uansett hvor avskyelig det er å sette prislapp på mennesker, kunne kommunepolitikere kanskje lære å annet av å redusere studentene til tall. Mye koster en student kommunen, og mye legger hun igjen. Så mange arbeidsplasser skaper studentene og så mange de.

Det Tromsø kommune driver på med er ris til egen bak. Kortsiktig politikk langvarige ringvirkninger. Jeg er overbevist om at disse ringvirkningene ikke kommer til å bli av den gledelige sorten.

STUDENTAVISA I TROMSØ 20 år

....er et organ for studentene ved Universitetet i Tromsø. Avisa gis ut med støtte fra Studentsamskipnaden.

UTROPIA

Adresse: Universitetet - ISV, 9037 Tromsø
Tlf: 77 64 42 83
Faks: 77 64 51 99
E-post: utropia@stud.isv.uit.no
Internett: <http://www.isv.uit.no/student/utropia>

Ansvarlig redaktør: Thomas Harris
Kulturredaktør: Sigri Sandberg
Deskansvarlig: Per Steinar Moen
Fotoansvarlig: Jan Martin Berg
Redaksjonssekretær: Vegard Bønes
Journalister: Ola Bratlie, Lise Swensen, Magnus Clough, Åsgeir Johansen
Deskmedarbeider: Siri Vaggen Olsen
Fotograf: Geir Stian Kastmo
WWW-utforming: Morten Skogly

Tegner: Kristoffer Jørgensen
Ellers i redaksjonen: Amund Sjølie Sveen, Marte Holmemo, Randi Solhaug, Pernille Ødegaard, Kjersti Bakken, Elin Haugdal, Hilde Mjøs, Elin Førund, Stine Eidissen Bya, Rune Sævik, Jostein Rørtveit, Silje Solheim, Elin Sæterøy, Åse Linn Berntsen, Merete Aase, Marit Helene Stensen

Utropia tar gjerne imot leserinnlegg. Skriv dem kort og poengtert, så når du flere med dine meninger. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte. Leserinnlegg trykkes anonymt.

Trykk og opplag: Bladet Tromsø, i et opplag på 500

Annonsepris: 5 kroner per spaltmillimeter

Neste deadline: Torsdag 18. april

Tromsø som universitetsby og ansvar for det innebærer

Alvhild Yttergård
ordfører Tromsø kommune

Da Stortinget la Nord-Norges universitet til Tromsø var det en viktig og gledelig begivenhet for kommunen. I tillegg til den positive egenverdi universitetet representerer gjennom utdanning og forskning, høster vertskommunen store fordeler ved et stort antall statlige arbeidsplasser, stabile skattebetalere, økt aktivitet, innkjøp av varer og tjenester lokalt, samt en betydelig bygge- og anleggsvirksomhet. Ut over dette kommer det som ikke er like målbart, nemlig menneskelige ressurser som de ansatte og studentene representerer. Dette drar vi som vertskommune nytte og glede av i en rekke sammenhenger, ikke minst når det gjelder det sosio/kulturelle miljø.

Samskipnadens boligmasse er altfor knapp

Vår egen ungdom er også begunstiget ved at de har nærere fysisk tilgjengelighet til høyere utdanning enn annen ungdom, forutsatt at tilbudene er relativt åpne. Jeg vil også nevne et visst konkurransefortrinn om høytt kvalifisert arbeidskraft.

På denne bakgrunn vil kanskje enkelte forvente at jeg følger opp med å si at vi er så privilegerte og begunstiget at vi burde og kunne ta et langt større ansvar for de studentsosiale oppgavene.

Saken er imidlertid vanskeligere enn som så. Da universitetet ble etablert, hadde Tromsø kommune 39,000 innbyggere. Også den gang hadde vi utdanningsinstitusjoner, som nå er blitt høgskoler, blant annet lærerutdanning og sykepleierutdanning, med 7-800 studenter. I dag, 25 år senere, har universitetet omlag 7,000 studenter og høgskolene 2,000 studenter. Kommunens folketallet økt til nærmere 57,000 og med utenbys studenter og pendlere som bruker byen, er det reelle innbyggertallet rundt 65,000.

Denne veksten på omlag 26,000 mennesker i løpet av en 25 årsperiode ligger klart i overkant av hva byen tåler når det gjelder økonomisk evne til å oppretthol-

de og videreutvikle den service som er nødvendig og forventet. Evnen til å påta seg seg oppgaver utover de kommunale primæroppgaver er derfor sterkt begrenset, selv om viljen er til stede.

Selv om det er staten og samskipnadene som i prinsippet har ansvaret for sosiale og velferdsmessige tilbud overfor ungdom under høyere utdanning, føler Tromsø kommune et oppriktig ansvar til å medvirke. I 1987 tok Tromsø kommune initiativ overfor samtlige kommuner i Troms og Finnmark, samt begge fylkeskommunene, for å kartlegge interessen for å bygge egne studentboliger i Tromsø etter modell av «Nordnorsken» i Oslo. Dette initiativet ledet til en delegasjon med fylkesordførere i Troms og Finnmark i spissen som skaffet finansiering til studentboligene på Storelva og i Ørindalen.

Likevel, samskipnadens boligmasse er alt for knapp og hybler og hybelleiligheter i det private boligmarked er utnyttet maksimalt. Årlig sender rektor ved universitetet og ordføreren ut brev til samtlige Tromsøhusstander med appell om å leie ut til studenter.

Vi har også grepet fatt i tomtekostnadene. Tromsø kommune solgte nylig et tomteområde med en markedsverdi på 5,6 mill. kr. til Studentsamskipnaden i Tromsø for 1,9 mill. kr, altså en subsidiering på 3,7 mill. kr.

Tromsø kommune må antagelig også vurdere lignende tiltak i framtida. Vi har egentlig ikke råd til det, men kan se oss nødt til å gjøre det. Det er etter min mening kynisk av staten å spekulere i at vertskommunen overtar statens ansvar.

Ønsker at Tromsø kommune kunne gjort mer for å styrke tilbudene til studentene

Med en ung befolkning og derav stor barnproduksjon, er knapphet på barnehageplasser et stort problem i Tromsø. Knappheten er dessverre så alt for synlig og skaper problemer også for studenter og ansatte ved universitetet og høyskolene. Kommunen har et problem, men kan ikke løse dette ved å forfordle disse i forhold til byens øvrige innbyggere.

Den økning av ungdomskullet som studentene representerer betyr økt etterspørsel på bruk av idrettsanlegg. At dette er blitt en slik knapphetsfaktor beklager jeg. Vi burde hilse med glede at etterspørselen etter og interessen for idrett og mosjon er så stor som den er. Som ordfører i Tromsø skulle jeg derfor ønske at samarbeid mel-

TEGNING: KRISTOFFER JØRGENSE

lom universitetsidretten og Tromsø kommune ga økte muligheter for bruk av idrettsanlegg. Jeg er glad for at en nå planlegger å bygge et eget idrettsanlegg for studentene. Jeg håper det kan la seg realisere hurtig. Jeg håper også at vi snart finner en løsning for et nytt studenthus. Personlig håper jeg at det blir lagt til Bangsundbrygga – tidligere Ungdommens hus.

...kynisk av staten å spekulere i at vertskommunen overtar statens ansvar

Belastningen for Tromsø merkes også når det gjelder helse- og sosialtjenester for studenter. Studenter uten bostedshjemmel i vertskommunen har fulle rettigheter i forhold til helse- og sosiallovgivning innen den kommunen de måtte befinne seg i. Rettigheten er en del av den trygghet studenter skal føle i velferdssamfunnet vårt, og vi tar gjerne det ansvaret. Oppgavene innenfor dette feltet er mange og sammensatte og påfører kommunen store utgifter.

Som vertskommune for universitetet/høyskolen og forskningsinstitusjoner er Tromsø en naturlig medspiller i å utvikle nye arbeidsplasser for akademisk arbeidskraft. Gjennom arbeidet med Strategisk næringsplan for Tromsø, der «Kompetansebyen Tromsø» er et sentralt mål, har vi utviklet gode og fruktbare kontakter mot ulike fagmiljøer ved universitetet og forskningsparken.

Ordføreren skulle gjerne ønske at Tromsø kommune kunne gjort mer for å styrke tilbudene til studentene i Tromsø. I vår

landsdel er den formelle kompetansen i arbeidslivet fortsatt lavere enn i resten av landet og andelen av forskningsressursene er langt lavere, spesielt i næringslivet. Vi burde kunne gi nordnorsk ungdom og næringsliv de samme muligheter som i resten av landet. Derfor bør forholdene legges maksimalt til rette for studentene ved Universitetet i Tromsø. Disse oppgavene er det imidlertid ikke mulig å løse over kommunens budsjett. Når det argumenteres med at ansatte i universitet, høyskoler og forskningsinstitusjoner betaler betydelige summer i skatt, glemmer en ofte at skatteinntekter ut over et gjennomsnitt trekkes inn av staten gjennom reduserte overføringer til kommunen. Derfor må bedringer av studentenes levekår i all hovedsak dekkes over statlige budsjett.

Den beskrivelse av Tromsøstudentenes velferdstilbud som er kommet fram i pressa i det siste, vekker bekymring hos ordføreren. Jeg vil derfor ta initiativ til, i samarbeid med dere, å få vurdert hvilke tiltak

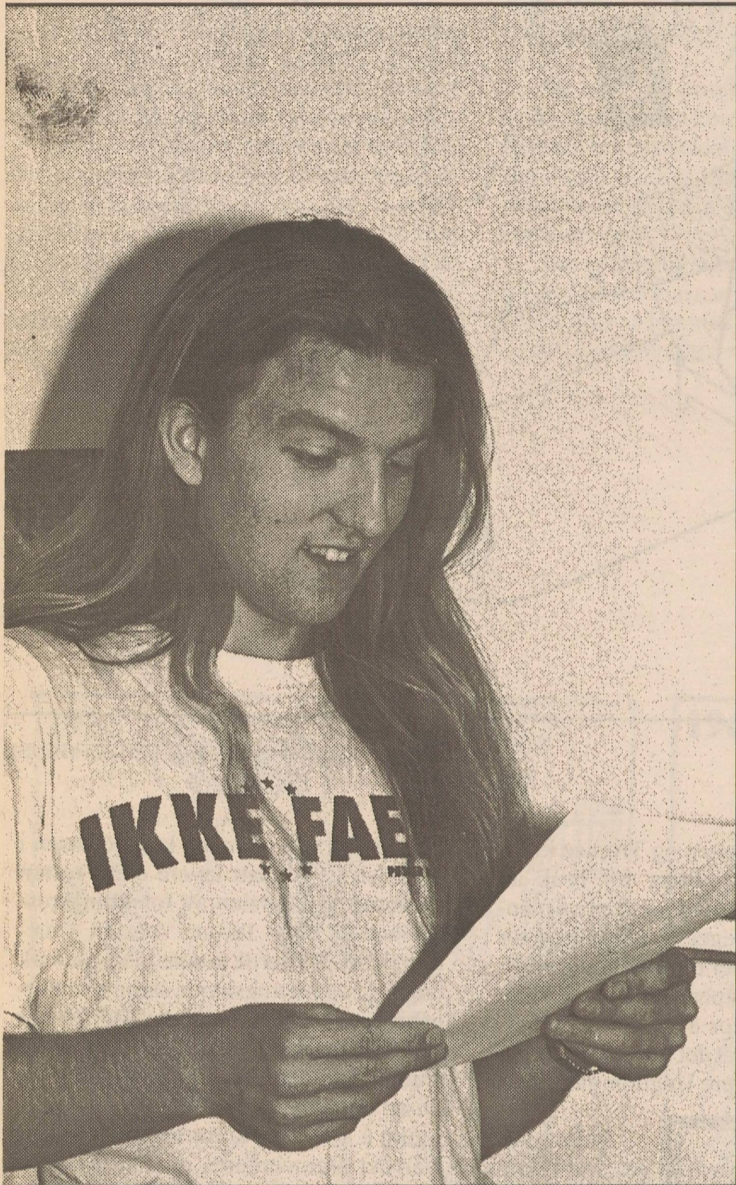
Det private hybelmarkedet er utnyttet maksimalt

som – på kort og lang sikt – kan settes i verk for å bedre situasjonen og hva kommunen skal ta ansvar for. For meg er det viktig med et godt samarbeid mellom alle som deler ansvaret i disse spørsmål. Det burde gi det beste grunnlaget for å finne optimale løsninger. Universitetet i Tromsø er også hele landsdelens universitet. Kanskje kan vertsansvaret utvides.

Studentene rømmer Tromsø

Studentstyreleder Kristian Wengen er ikke fornøyd med den måten Tromsø kommune behandler studentene på.

Vi vil kunne oppleve at studentene rømmer fra Tromsø fordi byen og universitetet har for lite å tilby studentene, sier Wengen.

ARKIVFOTO

U Ola Bratlie

I løpet av dette semesteret har det kommet til dels hard kritikk mot Tromsø som studentby. Ulike medier har til tider vært særdeles preget av at studentene har klaget over mangelen på tilbud.

–Vi i studentstyret jobber for at vi i samarbeid med kommunen og universitetet skal få UiTø til å bli et mer attraktivt sted å være for studenter fra hele landet. Ut fra våre beregninger er nemlig det nåværende tilbudet for studentene i Tromsø alt for dårlig. Samtidig er det meget dyrt for studentene å bo i Tromsø sammenlignet med andre universitetsbyer i Norge, sier Wengen.

NSU-avisa Studentforum har gjort en økonomisk beregning ut fra et lite utvalg av varer og tjenester som studentene bruker penger penger på. De kom fram til at det hvert år er 5000 kroner dyrere å være student i Tromsø enn i Trondheim. For studenter – som allerede tilhører en svak økonomisk gruppe – vil dette argumentet veie tungt når de bestemmer seg for hvor de vil fortsette sin utdanning. Det hersker også liten tvil om hvor de nye studentene vil bosette seg, og det er ikke i Tromsø.

Hvis det virkelig skulle skje at studentene rømmer Tromsø, vil de økonomiske ringvirkningene for byen være enorme.

–Det er gjort flere undersøkelser på hva byen Tromsø tjener på universitetet. Studenter og ansatte legger igjen omlag 660 millioner kroner i denne byen. Av disse går omtrent 130

millioner direkte til kommunen i form av skatt. Universitetets budsjettposter reguleres i forhold til studenttallet, og en drastisk nedgang i studenttallet vil kunne få drastiske konsekvenser for Tromsø, sier Wengen.

Dårlig studentmiljø

Samtidig som Tromsø kommune tjener store penger på at det er en universitetsby, viser kommunen liten interesse for å utvikle forholdet mellom by og studenter videre. For at kommunen fortsatt skal kunne nyte godt av studenter og ansatte som økonomisk ressurs, må kommunen igjen gjøre byen til et attraktivt sted for studentene. Når kommunen sender ut negative signaler til studenter som er småbarnsforeldre, vil de effektivt sørge for at disse enten ikke kommer til byen eller at de som er her vil flytte ut.

Tromsøstudentene mangler også et eget studenthus, noe som går utover studentmiljøet i byen. Det er et generelt inntrykk at studiemiljøet i Tromsø er så godt fordi det fortsatt er forholdsvis lite og oversiktlig. Dette innebærer dessverre en løgn. Samfunnet i Tromsø, og studiemiljøet generelt er en vits sammenlignet med de andre universitetsbyene.

Samarbeid

–Vi i studentstyret må få til et samarbeid mellom universitetet og kommunen. Slik kan vi gjøre Tromsø til en attraktiv studentby igjen. Men for å få til dette må vi frigjøre noe arbeid, slik at vi kan sette kreftene inn på andre arbeidsoppgaver. I den siste tiden har vi

jobbet mye for å få til en løsning med finansiering av studentenes barnehageplasser. Så lenge kommunen ikke møter våre krav, vil vi jobbe for å tilfredsstill studentenes behov. Vi vil gjerne forbedre studentenes velferd ved å ordne et studenthus og lignende, men for tiden er økonomiske støtte midler for barnehageplasser den primære arbeidsoppgaven, forteller Wengen.

Konkurransen

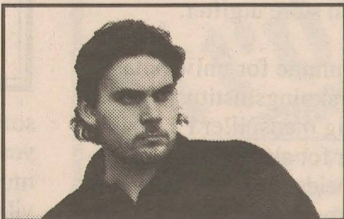
Stortinget og regjeringen har fattet vedtak om at universitetene skal holdes åpne. Dette vil for fullt gjøre seg gjeldende fra og med neste semester. Tidligere kom det mange studenter til UiTø fordi de ikke tilfredsstillte karakterkravene man måtte ha for å komme inn på studier ved de andre universitetene. Nå forsvinner denne fordel for UiTø. Ledelsen på universitetet må på et helt annet grunnlag konkurrere med de andre universitetene om studentene framover, noe som kan komme til å gå i UiTø's disfavør.

Ved siden av de negative signalene som Tromsø kommune sender ut ved å kutte ut stønad til studentsamskipnaden, barnehager (se egen sak), mangler universitetsbyen fortsatt eget studenthus, idrettshall og et bærekraftig studentsamfunn. Hvordan har UiTø tenkt til å møte dette problemet? Det er for eksempel milevis avstand opp til Trondheims studentkultur og Oslos faglige bredde. Den store faren er at UiTø kommer til å tape studenter både på kort og på lang sikt.

Fraværende studentpolitikere

Ikke engang løfte om gratis pizza kunne få de valgte representantene til og gidde å møte opp på studentstyremøte i forrige uke. Over halvparten av de 25 representantene unnlot og møtte på forrige studentstyremøte som dermed ikke var vedtaksdyktig. Arbeidsutvalget skylder på kopimaskinen.

– Kan vi ikke ringe noen da, kommer det fra en av representantene. God ide syntes studentstyreleder Kristian Wengen og beordrer en av de radikale handlekraftige kvinnelige representantene til å ringe opp noen representanter av korrekt politisk art som bor i nærheten.

Handlingslammet

Mens de venter på at flere representanter skal dukke opp fra intet sitter Studentstyret tilbake utslått og totalt handlingslammet.

– Jeg tror vi tar en pause til det kommer flere. Vi har kaffe og

det er fint vær ute for de som vil ta en røyk(!), sier den alltid optimistiske Wengen. Bakerst i møtelokalet sitter en gruppe studentpolitikere fra Trondheim som åpenbart lurer på hva de kaster bort tiden sin her for. De er på besøk for å se hvordan studentpolitikken fungerer i Tromsø. Den

lærdommen de tar med seg tilbake er at den overhode ikke fungerer.

Skyld på kopimaskinen

Ventetiden ble også brukt til kritikk av arbeidsutvalget. Flere av representantene klaget over at dette var fjerde gangen på rad at de ikke hverken fikk sakspapirene eller innkallesel til møtet. Petter Reinholdsen fra IMR leverte også inn protokolltilførsel der han kritiserte arbeidsutvalget for dårlige rutiner. Denne kritikken så imidlertid ikke ut til å gå inn på Wengen som selvfølgelig hadde svar på alt. Han utpekte kopimaskinen som den store synderbukken i saken. Den streiket hver gang de skulle sende ut sakspapirene. Dette vidunderet av en kopimaskin til nærmere 100 000 kroner som Wengen selv valgte ut for noen måneder siden var altså pro-

blemet. Hvis så er faktum bør Wengen stilles til ansvar for å ha regelrett kastet bort 100 000 kroner av studentenes penger. Jeg tror isteden at det er arbeidsutvalget som streiker og ikke den stakkars kopimaskinen.

Mer ressurser

Det er i aller høyeste grad grunn til å sette spørsmålstegnet ved hva arbeidsutvalget egentlig prioriterer resten av Studentstyret. Arbeidsutvalget har i dag mer ressurser enn noen gang tidligere. Med leder, nestleder, sekretær og organisasjonssekretær i tillegg til to arbeidsutvalgsmedlemmer i 50% stilling må man forvente at de får unna det mest prekære papirarbeidet. Ja, de har i tillegg også en utplassert ungdomsskoleelev to ganger i uken til og hjelpe seg med fallent papirarbeid uten at det

ser ut til å hjelpe noe særlig.

Pamper

Det virker som arbeidsutvalget lar det skure og gå. De har funnet sin kurs og lar resten av Studentstyret seile i sin egen sjø. Disse lønnede pampene med adresse Hovedgården syntes kanskje det er mer festlig å dumme seg ut på P3 eller i lokal TV enn det er å sende ut sakspapirene til de som faktisk har valgt dem.

Ikke kjeft på oss

– Det her holder ikke, sa jeg til Wengen i pausen.

– Kjeft ikke på oss. Kjeft på de som ikke var der, var svaret jeg fikk.

Vel, det er tydelig at noen trengs å kjeftes på og at han selv som studentstyreleder ikke er i stand til å se hvem det er.

Av Jørgen Flit

Kommune uten folkeskikk

Studentforeldre tropet onsdag opp på ordfører Alfhild Yttergårds kontor. Formålet var å opplyse om hvordan kutt i støtten til studentbarnehager ville påvirke deres økonomi. Studentene fikk også møte kommunaldirektør Alf Johan Karlsen. Begge uttrykte stor forståelse for studentforeldres trange situasjon.

ULise Swensen

Innstillingen fra formannskapet går ut på å kutte betydelig i støtten til studentbarnehageplasser som får tilskudd fra Kirke og un-

dervisningsdepartementet. Dette tilskuddet er ment å skulle subsidiere de dyreste studentbarnehageplassene i Norge. I realiteten vil tilskuddet da ikke ha noen effekt for studentene, men i stedet subsidiere kommunens barneha-

gebudsjett.

Alf Johan Karlsen begrunner innstillingen slik:

- I Tromsø Kommune er det gjort vedtak om å øke antall barnehageplasser uten å øke budsjett-rammen. Det er ikke bare studentforeldre som er en svak foreldregruppe i kommunen.

Svake grupper

Det kunne være interessant å vite hvilke økonomisk svake grupper som har råd til å betale kommunens stive barnehagesatser på 2750 kroner per måned. Realiteten er at mens for eksempel. Veivesnet, NFH og Telenors bedriftsbarnehage får full støtte, må student-samskipnaden (SiTØ) nøye seg med mye lavere tilskudd per plass.

Folkeskikk

Kommunaldirektøren etterlyste folkeskikk i debatten. Kristian Wengen skal uttalt at Karlsen ikke hadde peiling.

- Jeg foreslår at man oppretter et fem vekttallskurs i folkeskikk på universitetet, sa Karlsen. At kommunen forsøker tjene på et statlig tilskudd som skulle komme studentene tilgode, er det neppe et uttrykk for folkeskikk. Kanskje det heller slik politikerne prøver å finansiere valgflesket.

Konsekvensene

Stian Ørbeck Sørheim og Christin Rindestu studerer begge og har et barn sammen. De ble brukt som eksempel på hvordan økte barne-

ILLUSTRASJON: KRISTOFFER JØRGENSEN

hagepriser vil påvirke studentforeldres økonomi.

Etter at de faste utgiftene er betalt har de rundt 3000 kroner igjen å leve for i måneden. Dette skal dekke alt fra mat til reiseutgifter for en familie på tre. En økning i barnehageutgifter på 400 kroner vil ha stor innvirkning på en allerede stram økonomi.

- Konsekvensen blir at vi ikke har råd til å studere i Tromsø. Får vi høyere utgifter nå ryker bud-

sjøttet og vi blir nødt til å flytte, konkluderte Stian.

Lite oppløftene

Møtet med ordføreren gav ikke foreldrene forhåpninger.

- Jeg skjønner at kommunen er nødt til å gjøre prioritinger. Men vi ønsker ikke å sette svake grupper opp mot hverandre. Vi må bare tale vår sak, sa Chritina.

Går mot kutt

Onsdag i denne uken skal kommunepolitikerne avgjøre om studentsamskipnaden skal få støtte på lik linje med andre private barnehager. Innstillingen fra formannskapet går ut på at det vil bli betydelig lavere.

SV, De grønne og RV er sannsynligvis de eneste som kommer til å stemme mot forslaget. De andre partiene har ikke gitt uttrykk for at de vil snu i saken. Dermed ser det ut til at den nye barnehagen på Mortensnes ikke kan realiseres. På sikt vil dette utgjøre en trussel mot hele SiTØs barnehagedrift.

Splitt og hersk

Under utredningen har kommunen argumenter må mange forskjellige plan. Blant annet er forskjellen mellom studentene ved høyskolen og ved universitetet blitt belyst. Høyskolestudentenes barnehageplasser er 400 kroner dyrere enn SiTØs barnehager mottar også støtte fra Kirke- og undervisningsdepartementet. Dette skal begrunne at kommunen vil redusere støtten til SiTØ. Dette reagerer høyskolestudentene på.

Store økninger

I innstillingen heter det at foreldrebetalingen kommer til å øke med 378 kroner i måneden. Da er det ikke tatt hensyn til barnehagedrifta i 1995 hadde et underskudd på 980 000 kroner. Økningen kan dermed bli mye høyere enn det kommunen regner med. I dag må underskuddet dekkes inn over semesteravgifta og overskudd fra kantinedrifta.

Frem fra glemselen etter 15 år

Før påske etterlyste PLUT et bilde som skulle være «ett sted på UB» og som var stuet vekk for «10 - 15 år siden». Nå har det savnede bildet dukket opp igjen. Faktisk har man visst om det lenge - det var bare ingen som så at det faktisk er et kunstverk.

URune Sævik

Mange hevet nok øyenbrynene da en etterlysning dukket opp.

på UB før påske: PLUT lette etter et kunstverk som «kunne befinne seg i et rom på UB». Var det noen som kjente til det?

Men nei, det var det nok ikke. Etter flere leterunder fant man det til slutt i kjelleren på ISL. Det var slett ikke gjemt - bare glemt. PLUTs plansjef, Unni Grønneng, innrømmer å ha oversatt kunstverket flere ganger.

Hvem skulle trodd at denne kassen inneholder et kunstverk? PLUT og Unni Grønneng overså den flere ganger i løpet av sin leteaksjon.

- Det var aldri noen fare for at bildet skulle være stjålet, det er ganske enkelt for stort. Vi visste at vi hadde det et sted, bare ikke hvor. Vi trodde faktisk at denne svære kassen var en del av innredningen på lagerrommet, sier Unni Grønneng med et smil.

Det er nemlig ikke noe vanlig veggmaleri man har funnet. Kunstverket er en collage på 2 X 3 m, og lagret i kasse er det lett å forveksle det med noe helt annet - som for eksempel inventar.

Gitt i gave

Det etterhvert så sagnomsuste bildet, som er laget av den avdøde kunstneren Berit S. Kløvik, har en ganske spesiell historie bak seg. Det ble i sin tid gitt som gave til det som en gang hette Galleri 71 - dannet av de første ansatte på UiTØ. Det ble først plassert i det såkalte «teoribygget» i Strandvegen. Etter at MH flyttet, fikk collagen henge på barneavdelingen på gamle RiTØ, men kunstens veier kan som kjent være tornefulle. Bildets

uttrykk ble vurdert som litt vel voldsomt for barn, og dermed ble det satt på lager.

Der har altså åndsverket godgjort seg i et drøyt tiår, helt til nå nylig da noen fant på å lage en utstilling med Berit S. Kløviks arbeider. Hvor var nå dette bildet?

Vedkommende som pakket det ned er pensjonert, og ingen i den nåværende PLUT-staben kjente til bildets uransakelige veier. Leteaksjonen ble likevel kronet med hell

- Vi visste at vi hadde det - bare ikke hvor, blir det hevdet hos PLUT.

God nok kontroll

Unni Grønneng mener at PLUT har god nok kontroll på den kunsten som finnes på UiTØ.

- Vi prioriterer å vise kunsten - den skal være tilgjengelig. Dette kan selvsagt gå på bekostning av sikkerheten, men vi har svært lite hærverk og slitasje på utsmykningen vår. Vi satser på å plassere ut kunst som «brukerne» setter pris på - det er en sikkerhet i

seg selv, for da bryr man seg om den. Forøvrig har vi lite «bærbar» kunst som kan forsvinne.

Vi har heller ikke mye kunst på lager - det savnede bildet er et særtillfelle. De eneste kunstverkene vi ikke har plassert ut, er en håndfull malerier som er innelåst på mitt kontor, forteller hun.

Skal utplasseres

Kunstverket i kjelleren på ISL, skal etterhvert få hevet sin status fra «tilsynelatende innredning» til det den egentlig er tiltent: Veggmontert utsmykning. Det skal henge på det nye farmasibyggget, når det en gang blir fullført. Slikt sett får collagen beholde sin MH-tilknytning.

PLUT-sjef Unni Grønneng aner forøvrig ikke hva dette kunstverket kan være verdt - det er stort og lite salgbart Dessuten legger hun til:

- Kunst kjøpes inn for å være til glede - verdien er uvesentlig.

FOTO: RUNE SÆVIK

Karaktersperre på hovedfag

Det skal innføres karaktersperre på hovedfagene ved ISV og ISL. Dette har Institutrådene ved begge instituttene behandlet, og gått inn for. Dermed gjenstår kun godkjenning i universitetsstyret, noe som regnes for veldig sannsynlig.

U Magnus Clough

Ved ISV ble forslaget vedtatt med 15 mot 4 stemmer. Nesten alle tekniske og faglige ansatte stemte for. Av de fire som stemte mot var de tre studentrepresentantene. Blant annet leder i fagutvalget ved ISV/ISL, Tor Skaugerud.

– På universitetet har vi allerede karakterer som merker studentene. At vi nå i tillegg får en ny norm, som sier dårligere eller bedre en 2.7, mener vi er uheldig, sier Skaugerud.

I praksis vil dette likevel berøre svært få studenter. Av 45 søkere på hovedfag i fjor var det kun 3 med lavere karakter en 2.7. Fordi det allerede eksisterer laud-garanti, og et tak på hvor mange som kommer inn på de fleste hovedfag, vil de med dårligere karakter en 2.7 ikke komme inn uansett, mener Skaugerud. Han forstår ikke hvorfor den nye karaktersperren innføres. Han går derfor imot vedtak på prinsipielt grunnlag.

– Reelt sett har dette vedtaket ikke noe å si. På historie har det visstnok blitt tatt inn kandidater med dårligere karakter en 3.0. Det eksisterer med andre ord noen få tilfeller, men disse er i en slik særklasse at det ikke er grunnlag for en egen lov. Dette vil kun føre til merarbeid, sier Skaugerud.

– Dette vil heller føre til at studenter som går ut i arbeidslivet med en mellomfagskarakter dårligere en 2.7 er stempelt som ikke bra nok for universitetet. Og det kan vel ikke være ønskelig.

Effektivitet

Et av argumentene for innføringen av karaktersperren er å effektivisere Universitetet.

– Vi ønsker ikke å stenge folk ute, heller gi et signal til studentene om at hovedfag krever mer av kandidaten en et mellomfag gjør, sier Nina Oppedal, som er studiekonsulent ved ISL. Ved å sette grensen ved 2.7 for opptak til hovedfag håper man å få mer kompetente studenter, som igjen vil gå gjennom systemet raskere. Alt i tråd med Hernes-reformen.

Få veiledere

Det er veldig mange registrerte hovedfagsstudenter ved instituttene. Disse plikter universitetet å stille en veileder til, men ettersom normal gjennomstrømning i hovedfag er 6-7 semester, blir det mangel på veiledere, noe som fører til både lavere faglig kvalitet og færre hovedfagsplasser. Dette er noe av det man ønsker å unngå med den nye karaktersperren. Ved å kun få inn studenter med karakter bedre en 2.7 regner man det som sannsynlig at kapa-

Leder i fagutvalget ved ISV/ISL Tor Skaugerud og nestleder Maria Hyvärinen er i mot karaktersperre på hovedfagene. FOTO: JAN MARTIN BERG

siteten vil øke, fordi kandidatene vil gå raskere gjennom systemet. Ideelt sett skal et hovedfag gjennomføres på 4-5 semester. Maria Hyvärinen, nestleder i fagutvalget ved ISV/ISL, reagerer på dette:

– Gjennomstrømningsproblemet kan fort bli flyttet til en lavere grad. Studenter med lavere en 2.7 i karakter vil heller ta mellomfaget om igjen, og dermed bruke over normert tid før de starter hovedfaget. Dette vil ikke bli en forbedring. Studentene kan rett og slett være uheldige på mellomfagseksamen, og må der-

med ta den opp igjen, kun for å komme inn på hovedfag, sier Hyvärinen.

– Dette vil vi prøve å unngå ved å bruke skjønn, sier Oppedal.

Med så få kandidater under 2.7 har vi mulighet til å vurdere hver enkelt, dermed håper vi å unngå slike tilfeller.

Hele universitetet

Karaktersperren er en del av den nye universitetsloven, og alle instituttene har fått forespørsel fra universitetsadministrasjonen om de ønsker å innføre en sper-

re. Administrasjonen på ISV/ISL selv utarbeidet forslaget som er vedtatt. Oppedal ved ISL sier hun kun vet om IBG i tillegg til ISV/ISL som har hatt dette opp i diskusjon.

– Studieoppleggene på de andre instituttene er forskjellig fra ISV og ISL, så der må egne forslag lages. Det er ikke sikkert instituttene har et opplegg som gir åpning for en karaktersperre, slik den nye universitetsloven sier, avslutter leder i fagutvalget for ISV/ISL Skaugerud Tor Skaugerud.

DEBUT-uka under forberedelse

Fredag 19. april ble det første møtet angående forberedelsene til DEBUT-Uka neste semester holdt. Over tyve studenter møtte opp, men det er ikke nok for å gjennomføre arrangementet.

U Ola Brattlie

Studentene som møtte opp på det første møtet konstituerte seg i forskjellige grupper som fikk utdelt forskjellige arbeidsoppgaver. I lik-

het med DEBUT-Uka som ble arrangert dette semesteret vil det bli arrangert ulike temadager under oppkjøringen til høstsemesteret. Under disse dagene er det meningen at både nye og gamle studen-

ter skal bli bedre kjent med universitetet såvel som byen. Styret for DEBUT-Uka har satt sammen en grov skisse for de dagene dette arrangementet skal foregå, og det vil bli arrangementer både i byen og på universitetet.

– Det er viktig for de forskjellige fagene og instituttene (senere fakultetene) å få profilert seg. Samtidig er dette en glimrende måte for studentene til å bli kjent med miljøer, studentorganisasjoner og fag utenfor sitt eget fagområde, sier studentstyreleder Kristian Wengen, som var møteleder.

For få

På dette møtet hadde man først en rask gjennomgang av dette semesterets DEBUT-Uke. Konklusjonen var at mange av arrangementene som fungerte bra. Samtidig kritiserte Kristian Wengen at det også var en del av arrangementene som ikke hadde den oppslutningen man hadde ønsket. Mye av dette kom av at de ansvarlige hadde for liten tid til å organisere opplegget.

– Ved at vi setter i gang arbeidet allerede nå håper vi på at organiseringen av arrangementet skal

bli bedre, og at studentene på et tidligere stadium blir oppmerksomme på hvilke tilbud vi har å tilby under DEBUT-Uka.

Det foreløpige problemet for neste semesteres arrangement er at komiteene fortsatt har for få medlemmer. Oppmøtet på fredagens samling var bra, men man trenger fortsatt en del flere frivillige til å være med.

Lokkemidler

Respsen til de som var med i vinter var positiv, og man vil gå inn for å tilføre de frivillige ukearbeiderne noen ekstra goder. Man har blant annet planer om å opprette en egen arrangør-bar i Bodegaen for de frivillige. Flere planer foreligger også, men mye er ikke ferdig utformet.

– De som er interesserte i å være med som funksjonærer under DEBUT-Uka kan henvende seg til studentstyrekontoret, opplyser Wengen.

Behovet for flere medarbeidere er størst i økonomi-gruppa, der det i skrivende stund bare er en frivillig.

De aller fleste gruppene har imidlertid konstituert seg, og de

vil etter kort tid utpeke hver sin leder som sammen med de andre gruppelederne skal samles i egen styringsgruppe.

I gang

Mye av det forberedende arbeidet vil skje allerede dette semesteret. Man er innstilt på at arbeidet skal skje glattere enn sist, og at problemene man hadde med dårlig organisering og dårlig oppmøte ikke skal gjenta seg til høsten.

Tidligere har ulike deler av universitetet hver for seg hatt ulike arrangementer i starten av hvert semester.

– Oppmøtet på mange av disse arrangementene var rekordhøyt under oppstartingen i vinter, men vi tror kan ha hatt sammenheng med DEBUT-Uka, sier Wengen.

Det naturlige i en slik sammenheng vil være å trekke disse arrangementene inn i et helhetlig samarbeid med DEBUT-Uka, slik man ikke får overlappende og konkurrerende arrangementer. Oppmøtet og engasjementet kan også forbedres gjennom dette.

Torkjell Sandanger i økonomi-gruppa og Eidi Ann Hansen i info-gruppa ønsker flere arrangører til høstens DEBUT-Uke.

FOTO: GEIR KASTMO

Arbeidsmiljøloven kan bli gjeldende for studenter

Det er blitt fremmet forslag i Stortinget om at arbeidsmiljøloven må gjøres gjeldende også for studenter.

Stein Ivar Mona

Representanter fra senterpartiet fremmet den 19. mars et forslag som Regjeringen vurderer å gjøre arbeidsmiljøloven gjeldende for offentlige og private høyskoler og universiteter. I forslaget undertrykkes det at den store tilstrømmingen av studenter til landets høyskoler og universiteter aktualiserer spørsmålet om bedring av studentenes arbeidsvilkår. Overfylte klasser og auditorium, samt manglende lesesalsplasser påvirker studentenes læringsmiljø og mulighet til effektiv studietid.

Forslagsstillerne begrunner videre forslaget med at det trengs en større oppmerksomhet om studentenes innesone, sett i forhold til at astma og allergi er en økende helseplage. Studenters arbeid med farlige kjemikalier under utdannelsen må komme inn under klarere bestemmelser, slik at studenter er bedre sikret mot ulykker og helseskader. I og med at det ser ut som om stadig flere veksler mellom arbeid og utdanning i løpet av sitt liv, er det på sin plass at arbeidsmiljøloven må gjelde på studiestedet, på lik linje som på arbeidsplassen.

Gjennomføring

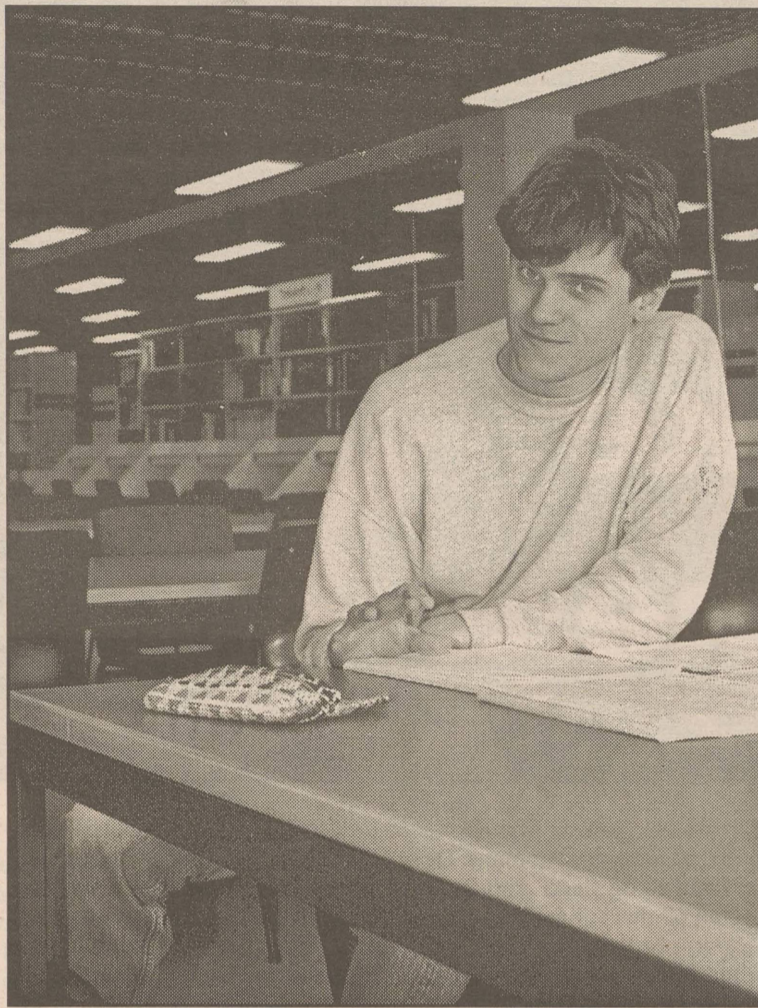
Allt dette høres vel og bra ut, men er dette forslaget å betrakte som gjennomførbart?

Ved en av forslagstillernes kontor får vi opplyst at saken er under behandling i kirke-, undervisnings- og forskningskomiteen. Forslagsstillerne sier at man ikke kan forvente seg at arbeidsmiljøloven blir gjennomført til fulle ved universitetene og høyskolene.

Gjennomføringen er kanskje å betrakte som umulig, da det vil medføre store utgifter for utdannelsesinstitusjonene, samt store praktiske problemer. Forslaget er ment å medføre at det rettes en større oppmerksomhet mot studentenes arbeidsmiljø, uten at det er noe om eventuelle følger av dette forslaget hvis det skulle bli vedtatt.

Uheldige løsninger

For å møte de eventuelle krav er det mulig at universitetet i en overgangsperiode kan bli nødt til å ty til mer eller mindre uheldige overgangsordninger. Resultatet kan for eksempel bli delte klasser for å redusere antall studenter på hver forelesning. På fag med mange studenter kan man se for seg forelesninger på kveldstid for å møte disse krav i arbeidsmiljøloven.

Lars Andresen - godt fornøyd med sitt arbeidsmiljø.

Fra venstre Kathrine Nilsen og Randi Pedersen - enkelte ting kan bli bedre!

BEGGE FOTO: GEIR KASTMO

Man kan også se for seg at universitetet blir pålagt å leie lokaler utenom universitetet for å kunne møte ulike krav.

Lesesalsplasser er et tilbakevendende problem, og forlagsstillerne tror at dette punktet blir svært vanskelig å løse. De ser for seg at enkelte studier må bli unntatt et eventuelt krav om at hver student skal ha adgang til egen lesestasjon, for eksempel ex.phil kan bli unntatt dette kravet.

Forslagsstillerne mener at hvis studentene blir tildelt hver sin lesestasjon, må det stilles krav til at studentene virkelig benytter seg av den tildelte plass. Hvis dette skal gjennomføres, må det opprettes et slags kontrollorgan for å påse at studentene benytter seg av den tildelte lesestasjon, noe som i høyeste grad strider mot ideen

midler i forbindelse med kjemistudier.

Dagens arbeidsmiljøvern

Etter å ha sittet en hel dag på UB kan man vel stille seg et spørsmål om det i hele tatt eksisterer et organ ved universitetet som beskjeftiger seg med studentenes arbeidsmiljø.

Hovedverneombud Anne Mari Kongerud kan fortelle at studentene på visse områder allerede er underlagt arbeidsmiljøloven. Ved praktisk arbeid som kan medføre fare for liv og helse, der dette arbeidet inngår som en del av undervisningen er studentene lagt inn under arbeidsmiljøloven. Videre er det slik hvis en student er på noen måte ansatt ved universitetet, er vedkommende automatisk fullstendig dekket av loven.

Til slutt er studentene indirekte dekket av arbeidsmiljøloven i det henseendet at de har samme rettigheter som de ansatte som arbeider under samme forhold. Dette vil for eksempel si at studenter har lik rett til frisk innesone i et auditorium som den foreleser som har undervisning der.

Eventuelt nytt

Det er de studenter som kun tar helt teoretiske utdannelser som først og fremst vil bli innbefattet i en eventuell revurdering av studentenes forhold til arbeidsmiljøloven. I denne forbindelse er det interessant å ta opp problemstillingen angående antall lesesalsplasser og innesone på områdene der studenter tilbringer mye tid.

Påvirkningsmulighet

Ved UiTØ fikk studentstyret i 1993 en forespørsel om det var interesse for at studentene ble tildelt en plass ved hvert av de seks hovedverneområder. Denne forespørsel ble indirekte besvart med at dette ikke var av noen interesse. I dag er det slik at det sitter en student med observatørstatus i arbeidsmiljøutvalget. Via denne representanten har studentene påvirkningsmulighet i spørsmål som angår studentenes arbeidsmiljø.

Historie

I en nasjonal utredning fra 1988 ble studentenes forhold til arbeidsmiljøloven avklart, og kirke- og undervisningsdepartementet begynte å jobbe med dette spørsmålet. Siste gang dette spørsmålet var oppe i departementet, valgte man å ikke legge studentene inn under arbeidsmiljøloven. I mai kan vi vente oss en ny uttalelse om dette fra kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

Hvis resultatet blir at studentene skal legges inn under denne loven, er det ennå for tidlig å

si noe om konsekvensene, da det vil bli nødvendig med en juridisk avklaring, avslutter Kongemo.

Noen tilfeldige

Jeg er stort sett fornøyd med mitt arbeidsmiljø. Jeg synes jeg har plass nok, og kan ikke si annet enn at det går greit å konsentrere seg på lesesalsplassen, sier Lars Andresen, 2. semesterstudent på historie grunnfag. Andresen sitter for det meste ved de åpne plassene i andre etasje i universitetsbiblioteket, og mener det er sjelden at han blir forstyrret av andre studenter.

Jeg tror nok at det er bedre arbeidsmiljø for studentene her i Tromsø enn ved de større universitet i de store byene. Jeg har for eksempel meget sjelden problemer med å finne lesesalsplass, innesone virker på meg helt ok, så i sum må jeg si at jeg er godt fornøyd.

Dårlig luft

Jeg sitter for det meste i 3. etasje i universitetsbiblioteket, og av og til er det dårlig luft der, særlig er den til tider tørr, man får vondt i hodet og går hjem. Dette sier Randi Pedersen, pedagogikk grunnfag.

Det går greit å konsentrere seg hvis man sitter i en av «båsene» oppe i tredjeetasjen, men de åpne plassene er ikke så velegnet til å konsentrere seg på, da det skal svært lite uro til før mange studenter blir distrahet. Bortsett fra dette er Pedersen fornøyd med sitt arbeidsmiljø, og ser ikke noe som umiddelbart bør rettes på her ved UiTØ.

Dårlig lys

Disse sterile lesesalsplassene er ikke noe for meg. Da er det bedre å sitte i de gode stolene i biblioteket med føttene i vinduet og av og til følge med på det som skjer. Dette sier Kathrine Nilsen, pedagogikk grunnfag.

På UB er det av og til dårlig luft, og i UB - kjelleren er det alt for dårlig lys. Jeg liker ikke å sitte inntengt i en av disse båsene på UB, det blir for liten plass. Mitt arbeidsmiljø er stort sett ok, men det er enkelte ting som kunne ha vært bedre. På pedagogikk er det mange studenter, og derfor er vi henvist til forelesninger i aud. max. Dette auditorium er meget stort, og det fjører til at det blir vanskelig å stille spørsmål, samt at det er nødvendig å sitte langt frem for å få med seg det som blir sagt, sier Nilsen.

Noe annet som kunne ha vært bedre er datatilbudet. For det første er det få maskiner, og om man har bruk for en veileder er det oftest vanskelig å oppdrive. I en eksamensperiode med oppgaveskriving og hjemmeeksamen, er situasjonen ganske håpløs, avslutter Nilsen.

Fordi verden ikke må glemme...

Godtfolk, amigos – den store, lille kvinnen gjestet UiTø på nytt.

UHilde Mjøs

Verden ble kjent med henne da hun mottok Nobels fredspris i 1992. Verdens øyne rettes mot Guatemala. Verdens øyne rettes mot mayafolket. Verdens øyne ser kolonistenes grusomme forbrytelser og det indianske folks lidelser. Verdens øyne rettes mot verdens urfolk.

I 1996 rettes verdens øyne mot Tromsø. Verdens øyne rettes mot Rigoberta Menchu Tum. Verdens får en påminnelse. Mench Tum kreeres til æresdoktor, en solidaritetshandling overfor Guatemala og mayafolket, en stimulans i kampen. Fordi verden ikke må glemme...

Quiche-indianer

Menchu Tum er quiche-indianer av mayakulturen. Hun er født i en liten landsby, Chimel, i Quiche-regionen, nord i Guatemala. Hun fikk aldri sjansen til å bygne på skolen, men arbeidet sammen med foreldrene sine på sukkerplantaasje fra hun var åtte. Før hun fylte tretten begynte hun som tjenestepike i hovedstaden. Først da hun var tjue lærte hun seg å lese og skrive. I 1979 begynte hun å arbeide for CUC, Bøndernes enhetsorganisasjon. Både hennes far, mor og bror ble drept av sikkerhetsstyrkene i kampen for å bedre bonde- og indianerbefolkningens kår.

Urfolkets egen musikk

Det var et fullsatt auditorium på MH som ville se, høre og oppleve Menchu Tum. Kvinnen som sees på som et symbol på kampen for rettferdighet i Guatemala. Hun ble ønsket velkommen av urfolkets

egen musikk, joik av Mari Boine og Helge Norbakk på trommer. Det var kraftfull og sterkt, kanskje et symbol på den solidaritet som er mellom samisk og latin-amerikansk kultur. Som Menchu Tum selv sier – Det er alltid sånn med sang og musikk fra andre urbefolkninger, jeg blir nostalgisk.

Nærmer seg dag

Menchu Tum fikk fredsprisen mens det fremdeles var mørkt og natt i Guatemala, sa rektor Tove Bull i sin tale. Hun fortsatte – Menchu Tum har våket i verdens natt. Men våkenatten nærmer seg dag, og gjennom sitt arbeid for menneskerettigheter, for kampen for utdanningsprosjekter og ulike opplysningskampanjer har Mench Tum deltatt som skaper av lyset. Hilsningstaler ble også holdt av tidligere rektor Ole D Mjøs og Sametingets president Ole H. Magga. Mjøs kalte æresdoktorgraden

til Menchu Tum et symbol på støtten til frihetens sak i Guatemala. Han snakket videre om at universitetet ønsker å spille en aktiv rolle i kampen for menneskerettigheter generelt. Magga sa i sin gratulasjonstale at hedersgjesten er et symbol på at menneskets innerste verdier ikke lar seg knuse av undertrykkelse, fysisk vold, fordrivelse og landflyktighet.

Spaserende vitenskap

– Jeg tar imot æresdoktorgraden på vegne av de som er med i den sosiale kampen, sa Menchu Tum.

– Det er en doktorgrad til alle poeter uten navn, etternavn og tittel fortsatte hun. Menchu Tum snakket om sin kultur, sitt folk. En dag vil denne vitenskapen vise resten av verden at den er noe, sa Menchu Tum.

Videre sa Menchu Tum at Guatemala mangler et flerkulturelt samfunn som fungerer. Men at

man blant annet en flerspråklig utdannelse der lokal kunnskap også verdsettes kan endre dette. Når det gjelder fredsprosessen i hjemlandet har Menchu Tum et godt håp om at en fredsavtale kan undertegnes i nære fremtid.

Gir sin styrke

Når du leser dette er nok Menchu Tum i Chimel, landsbyen sin i Guatemala. Hvis ikke hun er der, deltar hun sikkert på et eller annet internasjonalt møte eller en annen viktig sammenkomst. For hun fortsetter kampen for sitt folk, bruker ord som våpen, og som hennes far, Vicente Menchu sa

– Noen må gi sitt blod, andre må gi sin styrke. La oss dele for gi vår styrke så lenge vi kan

Vi bor i barentsregionen...

...og da kan det være interessant for noen og enhver å vite at det finnes et Russlandsseminar ved universitetet.

USilje Strand

Seminaret har nå vært igang i to semestre. Det første halvåret var det mest myntet på russisk-studenter, men dette semesteret er emnene blitt, utvidet endel og det er kommet igang et samarbeid mellom flere institutter. For Russland skulle jo være et spennende land for ulike fagområder!

Temaene som tas opp skulle ha smaksvarianter for ulike

ganer. Et lite utvalg av de møtene som har vært har omhandlet andelen kvinner i russisk politikk, oljeutslipp i Usinsk, arkeologiske funn på Kola-halvøya og minoritetsproblematikken i forhold til den etniske gruppen "netseterne". Sist onsdag var temaet sibirsk sjamanisme, utformet som en video-forelesning i samarbeid med Religionsvitenskapelig forum. Slik skal man fortsette å kombinere fagområder for å få en dialog på tvers av instituttene. Ønsket er å få flere oppmerksom på dette mulighetenes land vår nære nabo er. For Russland byr absolutt på adskillig mer spennende opplevelser enn noen sydlig hotellbar. Og Russland er også så mye mer enn alle disse

etterhvert så lite oppsiktsvekkende nyhetene vi kan lese i tabloidpressen.

Det vi stadig må spørre oss er – hvor annerledes går det an å bli? For at russerne har et ganske levested enn oss er ikke til å komme fra. Fokuseringen på Russlands annerledeshet er da også en gjenganger. Peter Normann Waage har blant annet skrevet boken «Russland er et annet sted», som anbefales de som ønsker et innblikk i den russiske kulturen. Boken kan kanskje gi noen svar på hvorfor Russland er blitt landet som fremstår som et «vill vest uten sheriff» (ifølge Sissel Benneche Osvold, Dagbladet.) Landet hvor korrupsjon synes en selvfølge,

og å betale beskyttelsespenger er en del av den økonomiske hverdagen. Landet hvor hele 47 partier stilte til siste parlamentsvalg (etter å ha samlet inn sine 200 000 underskrifter – grensen for å kunne stille til valg). Når Russland virker så annerledes er det jo fordi det er det, fordi det har en uvanlig og utrolig spennende historie og kultur.

Russlandsseminaret finner sted annenhver onsdag kl. 18.00 i rom B-1005, ISV/ISL-bygget, og har altså etterhvert fått et vidt spekter i emner. Og etter en nylig evaluering av seminaret er det ønske om nok en profilering. Johnny-Leo Ludviksen, som står for utformingen av seminaret, ønsker at det skal bli et uformelt,

diskusjonsartet møtested for studenter og andre med Russland som interesseområde. Ludviksen ser for seg Russlandsseminaret som en form for ressursguppe, som folk kan benytte seg av om de ønsker et tema diskutert. De som deltar på seminaret vil kunne fungere som en form for ekspertise på det område de interesserer seg for. Slik skal for eksempel bacheloredagstuder eller forskere som ønsker å drive feltarbeid i Russland kunne henvende seg til seminaret for råd. Ludviksen ønsker i den sammenheng et bredt sammensatt komite til å utarbeide neste semesters program.

Du finner mer informasjon på Internett: <http://www.uio.no>

Utsatt på grunn av dårlig informasjon

Den planlagte uravstemningen blir utsatt på grunn av dårlig informasjon fra Studentstyrets arbeidsutvalg. Det var Petter Reinholdsen fra IMR som rettet sterk kritikk mot arbeidsutvalget og dermed fikk utsatt valget til 9.-10. og 12.-13. mai.

U Jørgen Flint

Valget skulle opprinnelig være i måneds-skifte april/mai. Grunnen til at det nå er utsatt skyldes regelrett slapphet og dårlige rutiner fra arbeidsutvalget sin side. Petter Reinholdsen gjorde det klart på forrige studentstyremøte at informasjonen rundt valget hadde vært for dårlig.

Han mente at en liten annonse i Utopia ikke var nok informasjon til de som ville stille lister til valget. Reinholdsen ville selv stille liste og hadde tydeligvis ikke fått med seg at fristen var gått ut. Fristen for å stille liste ble derfor utsatt til onsdag 24. april.

Tre lister

De listene som foreløpig stiller til valg er Studentvenstrelaget, Moderat liste og Rossa. Øverst på Studentvenstrelaget finner vi Sigmund Holstad. Han var studentpolitisk aktiv på begynnelsen av 90-tallet og prøver seg nå igjen.

Øverst på Rossa sin liste finner vi nåværende studentstyreleder Kristian Wengen. Ellers på Rossa sin liste finner vi også Lena Jensen og Torgeir Fylkesnes på henholdsvis andre og tredje plass.

NFH kommer

Øverst på Moderat liste finner vi Nils Kristian Bakke som til daglig er student på Norges Fiskerihøgskole. Etter han står Marianne Holst og Bjørn Are Prins Pettersen oppført på listen.

Til stor forundring finner vi Torbjørn Flaatten, den tidligere ryggraden på Moderat liste, på siste plass og kan vel dermed ikke regnes som annet en listefyll.

Her skriver vi en dødssexy og voldsom pirrende erotisk billedtekst som får Kristian Wengen til å gå fra sans og samling. ARKIVFOTO

Valg for et semester

Det Studentstyret som nå skal velges blir bare sittende frem til nyttår da det skal velges på nytt og da for et år. At man nå skal

velge et Studentstyre som bare skal sitte i et halvt år skyldes det at man skal velges for et helt kalenderår og ikke et skoleår som tidligere var tilfelle.

Ny fakultetsstruktur

Fra nyttår i 1997 vil universitetet ha fakultetsstruktur. Målet er å gjøre universitetet i Tromsø (UiTø) mer likt de andre universitetene i Norge.

U Lise Swensen

Etter den nye ordningen vil det bli 5 eller 6 fakultet. Dette avhenger av om ISV og ISL slås sammen til et kultur- og samfunnsfagfakultet. Det vil bli avgjort i juni om ISV og ISL skal samles til et fakultet. I dag er ISV det største instituttet ved universitetet med rundt halvparten av studentene ved UiTø. Dersom sammenslåing blir vedtatt, kommer de nye kjempe fakultetet til å få rundt 4200 studenter. Den nye strukturen har skapt mye debatt. Det er særlig på ISV at reaksjonene har vært sterke. Derfor skal fusjonen mellom ISV og ISL utredes nærmere. Men universitetsdirektøren benekter at dette tyder på at det faktisk vil bli en sammenslåing.

– Det er bare slik at universitetsstyret ønsket en skikkelig utredning angående for dette alternativet, sier han. I juni skal også en realiseringsplan legges frem for universitetsstyret.

– Den skal innebære en konkretisering av den nye strukturer og avklare blant annet personalspørsmål. Resten av fakultetsstrukturen er nå vedtatt. Institutt for matematisk realfag og Institutt for biologi og geologi blir slått sammen til et matematisk naturfaglig fakultet. Psykologi, juss og Norges Fiskerihøgskole blir ordnet som egne fakultet. Farmasi kommer inn under det medisinske fakultet, men vil kanskje senere ordnes som et eget fakultet. Tromsø Museum og Unicom organiseres direkte under Universitetsdirektøren på linje med UB i dag.

Vårkonferansen i Tromsø

Vårkonferansen '96 er den tolvte konferansen i rekken og vil i år ta opp det stadig like aktuelle temaet forskning og etikk. Konferansen vil finne sted 29 og 30 april på MH-bygget og på Ishavsbyens historiske møteplass, Ølhallen.

U Åsgeir Johansen

Temaet forskning og etikk har vel aldri vært like aktuelt som i dagens samfunn hvor vitenskapelige framskritt kun begrenses av vi-

tenskapsmenneskes fantasi. Gen-teknologien har allerede, til tross for sin unge alder, bidratt sterkt til å forbedre menneskenes liv og helse, samtidig som de rent etiske sidene ved den nye teknologien har forarget mange.

Forskning og media

Med dette som bakgrunn var det rektor Tove Bull selv som sto for valget av tema og skal selv stå for åpningen den 29. April på store auditorium på MH-bygget. Sider som skal belyses i løpet av den to dager lange konferansen inkluderer hvilke signaler lytter forskerne til i sitt arbeid, og forskningsetikk og formidling. Brytningspunktet mellom forskning og media har til tider vært betent og til å belyse dette nærmere har

man fått oppover programsekretær Audgunn Holtedahl i NRK og Marianne Mjaaland, helsemedarbeider i Aftenposten.

Studenter velkomne

Vårkonferansen er i UiTø's regi og har for det meste vært arrangert i Tromsø, men har også funnet sted andre steder i Barentsregionen for å understreke åpenheten til Russland. Sylvi Liljegen, informasjonsdirektør ved UiTø, sier til Utopia at komiteen

som har satt sammen programmet har opplevd prosessen som svært interessant og tror at dette vil reflekteres i konferansens debatter og forelesninger. Hun avslutter med å si at studenter er hjertelig velkomne til forelesningene.

– Ingen vil bli avvist ved døren, understreker hun, og ønsker med det alle velkommen til Vårkonferansen '96.

Det er ikke mange som blir profet i eget land og enda færre oppnår å bli legende. Ole Kopreitan har oppnådd begge deler i sitt arbeide mot atomvåpen. De aller fleste har sett ham på Karl Johan sammen med sitt ambulerende gatekontor. Det er der han mener at han kan gjøre mest for Nei til Atomvåpen.

Rabulist og gateprofet

U Åsgeir Johansen

Ole Kopp er kjent som en politisk aktivist, ikke yrkesdemonstrant, men fredsaktivist. På sin egen tid, i følge ham selv den politiske steinalder, var han beryktet hos politiet og i følge enkelte inngikk det i politiets beredskapsplan å ta ham først.

- Dette var et utslag av primitiv politivirksomhet, og en slags misforstått psykologi de hadde lært på politiskolen: Ta lederen først. Eneste problemet var jo at de hadde med selvstendige tenkende mennesker å gjøre. De andre fortsatte jo selvfølgelig å demonstrere selv om jeg ble arrestert.

Ungdommen av i dag

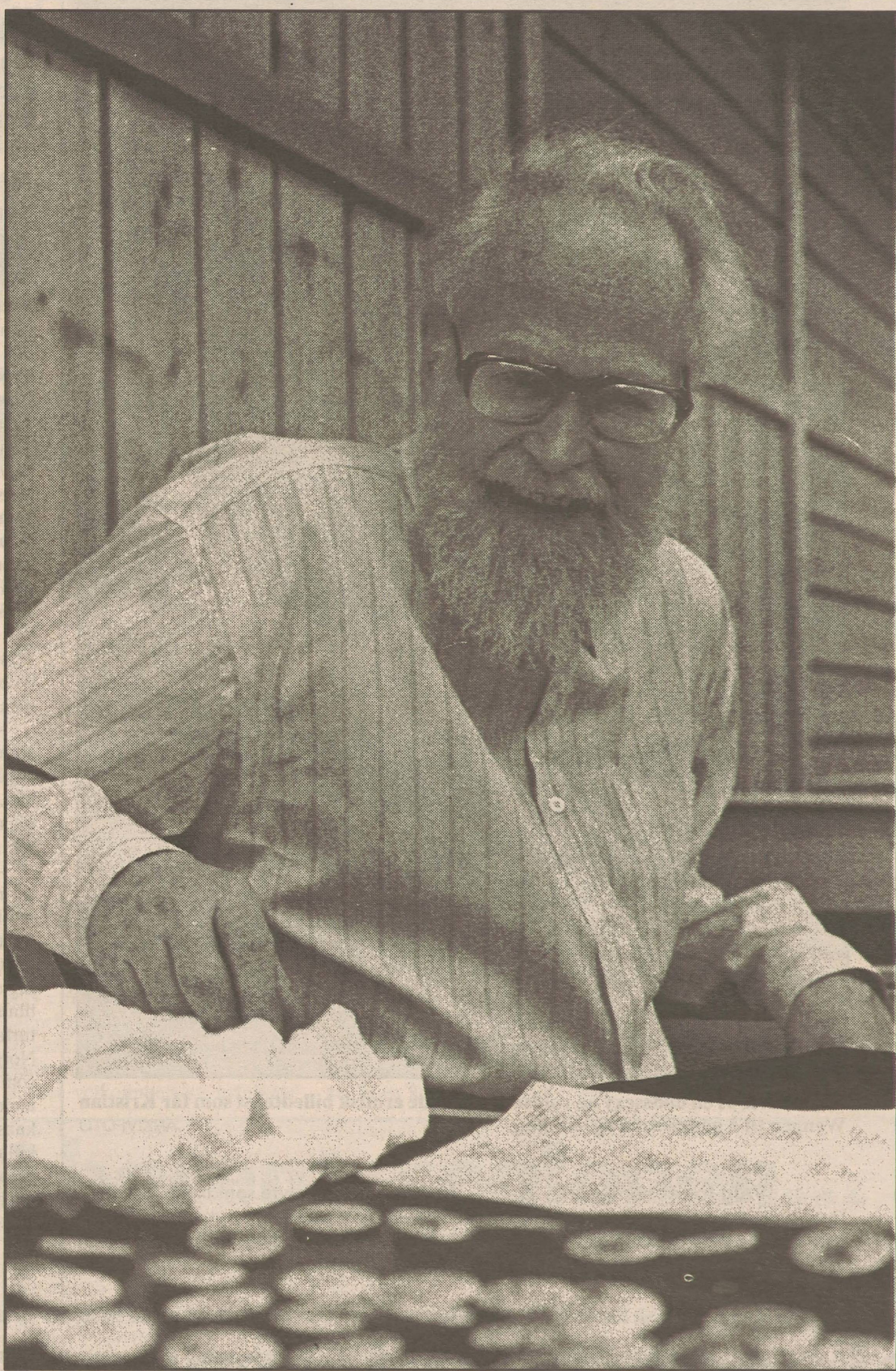
- Jeg har vært politisk aktiv i så og si 40 år, og i den tiden har NTA gått over fra å være en kampanjeorganisasjon med fakkeltog til å bli en fyrårnsorganisasjon som driver litt forfina politisk arbeide med seriøse seminarer. Helst hadde jeg sett at NTA hadde vært begge deler, men det er det ikke nok vann i elva til. At medlemsmassen har gått ned fra 120.000 på det meste til 15.000 i dag plager meg ikke. De resterende 100.000 har ikke forandret mening, de er fremdeles i mot atomvåpen, men på et lavere presisjonsnivå. Og ungdommen av i dag er ikke mindre politisk aktive enn vi var, men den politiske bevisstheten har endra retning. De er ikke aktive på den tradisjonelle måten, men er utmerket godt orientert om hvor skoen trykker. Ungdommen vil ikke forplikte seg, noe som kanskje reflekterer samfunnet, men vil gjøre det hele på et McDonaldnivå: Her og nå, og så vandre videre. De er som politiske vagabonder.

Perpetuum mobile

Jeg gjør mer for organisasjonen på en dag på gata, enn ei hel uke på kontoret, sier Ole Kopp. Det man sikter til er selvfølgelig gatekontoret som etterhvert har blitt synonymt med både Nei til Atomvåpen og Ole Kopp selv.

- Den krever ingen ressurser og er samtidig en personlig beretelse for meg. Det viktigste for meg er ikke at medlemsmassen i NTA skal være så veldig stor, men politisk kommunikasjon. Man kan godt få bekreftet sine meninger i løpet av en fem minutters samtale, og på den måten blir gatekontoret en politisk evigvarende maskin som går av seg selv.

- Jeg har alltid med meg bøker når jeg reiser omkring, og har på denne måten tatt opp arven etter Thranmæl. De bøkene vi sel-

Ole Kopreitan rabulist og profet i eget land. Kjent figur på Karl Johan med sitt ambulerende gatekontor

FOTO: ÅSGEIR JOHANSEN

Manipulering

ger er som oftest bøker vi har fått kjøpt for sterkt nedsatte priser fra forlagene, og er som oftest altfor smale for at de får solgt dem ut. Så jeg fyller opp bibliotek etter bibliotek. Dette blir en måte å tilfredsstille basalbehovene på, og er en mer opprinnelig måte å kommunisere på. I dagens informasjonssamfunn er jeg bevisst bakstrevsk. Alt dette fiksfakset kommer i mellom taler og tilhørere. Politisk arbeid skal være direkte kontakt.

-Lærebøkene er ensidige framstillinger av historieførløpet, sier Ole Kopp, det eksemplet jeg bruker mest er kapitlet om den kalde krigen, hvor det underslås at bombingen av Hiroshima var fullstendig unødvendig, siden både den japanske overkommandoen og keiseren hadde kapitulert. Hiroshima markerte begynnelsen på den kalde krigen og var den første massive krigsforbrytelse begått av et demokratisk land, fastslår han.

- De hevder at vi har en fri meningsdannelse i Norge, men det er Kirke- og undervisningsdepartementet som i bunn og grunn bestemmer hvordan lærebøkene skal være. Dette er administrative inngrep i utdanning og meningsdannelse. Riktignok er dette skjønnet på et demokratisk samfunn som kanskje er vanskelig å unngå.

Samtidig som ord er sentrale i Ole Kops budskap er det viktigste selve handlingen.

- Men den skal være ikkevoldelig, sier han, myndighetene underslår at det finnes mange eksempler på at ikkevoldelige aksjoner har ført fram, men vi blir indoktrinert med at krig er en fin måte å løse konflikter på.

«De vugger oss i søvn»

Kopreitans analyse av Europa etter den kalde krigen er nøktern, men optimistisk.

- Den kalde krigen kan kun betegnes som kollektiv sinnssyke, sier han med et smil. Atommakterne er litt vanskeligere å gjøre og er vanskeligere å legge inn. I 1985 fantes det nok atomvåpen til å utslette jorda 10 ganger. Nå har de bare nok til å utslette den 20 ganger. Gorbatsjov var den som la grunnlaget for den kalde krigen sluttet. Det var at det var en sønn av et diktatorisk system som gjorde dette, og ikke en av våre vestlige politikere. Gorbatsjovs visjon var en atomvåpenfri verden innen år 2000, en visjon som han utfordret vestlige politikere med. Forholdet mellom Gorbatsjov og Reagan beskrives som en underlig psykologisk tilnærming. Andre politikere har en logisk tilnærming til sakene, sier Kopreitan, men Reagan hadde store Mikke Mønstre som fanget opp trender i tiden og en intuitiv tilnærming til det meste.

- Men bare fordi at vi har kommet et stykke på vei mot nedrustning har vi langt igjen å gå, sier han. Man kan ikke la dem vugge oss i søvnen, formaner Ole Kopp med all sin autoritet.

Militærnekte og retorikk

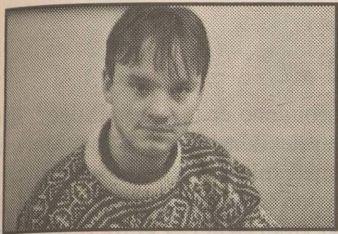
Ole Kopp er en språkets mest og ordlegger seg på en slik måte at ingen har problemer med å forstå ham. Dette forklarer ham at han vokste opp på Hitra.

Det er viktig med selvbevissthet: Å tro på seg selv og det man driver med.

Det var denne selvbevisstheten og troen på seg selv som fikk ham til å nekte militæret i sin tid.

- På den tiden, noe Ole Kopp forklarer med omkring 1957, var den kalde krigen i full gang og en slags lojalitetsappell hersket i landet, og min militærnektning kom som en reaksjon på denne. Jeg ønsket å tenke selv. Militæret har noe ubotaktig over seg, som er utenkelig for meg, avslutter mannen som aldri sluttet å tenke selv, som naturligvis aldri vil stoppe å utfordre andre til det samme.

«Mc Donald Akademiet»

Geir Ove Ystmark,

studentrepresentant Universitetsstyret

De norske universitet styres i dag etter de samme prinsipper som hamburgerkjederen Mc Donalds. Produksjonen av kandidater og forskningsartikler skal skje raskest mulig, mest mulig kostnadseffektivt, og vareutvalget skal være standardisert, med lite rom for variasjon. Produksjonen skjer selvsagt etter prinsippet om tidsmåling. Dette er et prinsipp som ble anvendt innenfor industriell produksjon ved århundreskiftet. En arbeidsformann målte tiden de enkelte arbeidere brukte på de ulike arbeidsoperasjoner, og belønning til de ansatte ble gitt ut i fra arbeidernes effektivitet i produksjonen. Innenfor universitetssektoren oversettes dette til at belønning skal gis til den forsker som skriver flest mulig forskningsartikler på kortest mulig tid, og som uteksaminerer flest mulig kandidater på kortest mulig tid.

Stikkord innenfor universitetspolitikken i de senere år har vært å få stadig flere studenter gjennom utdanningssystemet på stadig kortere tid; og aller helst til en lavere pris enn tidligere. Utdanningsløpet har blitt standardisert gjennom Hernes sine reformer. I dag skal alle inn i den videregående skolen i en alder av 16, ut i fra den videregående skolen i en alder av 18, inn på universitetene i en alder av 18, og ut som ferdigprodusert cand et eller annet 5-6 år senere. Andre livserfaringer som et år på folkehøgskole, en jordomvandring eller for den saks skyld en jobberfaring i kombinasjon med utdanning bannlyses i arbeidet for å få et mer strømlinjeformet utdanningssystem.

De norske universitet har vært pinlig lydige til å tilpasse seg disse Mc Donalds prinsippene. I den grad universitetene ønsker å oppnå noe, skape noe eller få godkjent noe, så argumenterer de med at tiltaket vil skape økt gjennomstrømning av studenter, at tiltaket vil være kostnadseffektivt mv. La meg ta noen eksempler.

Universitetet i Tromsø (UiTø) har nylig vedtatt en undervisningsreform. Reformen er kalt «Bedre læring for nye tider». Kort gjenfortalt så ønsker UiTø å bli et nasjonalt satsingsområde på «problemløst og prosjektbasert læring» og fjernundervisning. UiTø ønsker å bli et Norges svar på Roskilde Universitetet i Danmark. Vi ønsker å bli beste gutten i klassen når det gjelder studiekvalitet, integrering av studenter i forsknings- og studiemiljøer, best til å undervise, ha den mest forskningstilknyttede undervisningen mv. Det er typisk at UiTø argumenterer med at økt satsing på studiekvalitet vil medføre en økt gjennomstrømning av studenter. Satsing på nye og annerledes undervisningssystemer begrunnes med andre ord i målet om å få flest mulig studenter igjennom studiene på kortest mulig tid. Økt kvalitet på de kandidater som uteksamineres ved UiTø, bedret forskning og det å skape en trygg ramme rundt

TEGNING: KRISTOFFER JØRGENSEN

studiene blir i heldigste fall en bivirkning av hovedmålet. Normalt skulle vi selvsagt ha argumentert med UiTø ønsker å bedre kvaliteten på undervisningen, at vi ønsker å skape de dyktigste forskningsrekruttene i landet og at vi ønsker å skape et godt studiested, og at en økt gjennomstrømning kan være en mulig bivirkning av disse hovedmålene.

Universitetet i Trondheim med NTH

De norske universitet har vært pinlig lydige til å tilpasse seg disse Mc Donalds prinsippene

og den allmennvitenskapelige høgskolen er nylig omorganisert, og har nylig fått en nytt navn. Nå kalles Universitetet i Trondheim for Norges Teknisk Naturvitenskapelige Universitet (NTNU). NTNU er redd for at navneendringen vil medføre at færre studenter søker seg til Trondheim enn tidligere. De har derfor vedtatt å foreta en større profilering av Universitetet med mål om å få flere til å søke seg til NTNU. Kampanjen er lagt opp i beste MTV stil. Storstilte show rundt alpinbakker og andre steder hvor ungdom treffes skal være en del av profileringen av NTNU. Det er forsåvidt typisk at man profilerer seg på en hypp og moderne måte, isteden for å profilere seg gjennom bedret studiekvalitet, bedret forskning mv. Hovedpoenget er imidlertid at de norske universitet vil skape mest mulig blest om seg selv, med tanke på å få flest mulig studenter. Dette av at studenter gir klingende mynt i kassa. For det er slik at antallet studenter og gjennomføringstempoet til disse studentene i stor grad avgjør hvor mye den enkelte institusjon skal få tildelt ved budsjettoppgjørene.

I løpet av de månedene jeg har innehatt vervet som studentrepresentant i universitetsstyret har jeg møtt mange som har kritisert denne styringsfilosofien, som jeg her har kalt «Mc Donalds Akademiet». Flere instituttledere og universitetsstyremedlemmer har ytret et ønske om at vi nå må ta til orde for en verdidebatt. I likhet med ordfører Ellingsen på Røst har de hevdet at samfunnet ikke kan styres ut i fra de samme prinsipper som en pølsebod. Innenfor samfunnet har man andre verdier enn de rent økonomiske, de rent materielle, og de rent kvantifiserbare. Det samme gjelder også for forsknings- og utdanningssektoren.

Det skal f. eks. ikke mye fantasi til for å forstå at den beste forskning nødvendigvis ikke lar seg gjøre innenfor knappe tidsfrister. Et godt forskningsresultat tar ofte tid, og kan ofte kreve en mannsalder før det lar seg publisere. Når tildelingssystemene for forskning er knyttet til antallet publikasjoner på kortest mulig tid, så får vi et tildelingssystem som bryter med denne enkle logikken.

God anvendt forskning krever et utgangspunkt. Dette utgangspunktet kan vi kort forenklet kalle grunnforskning. Det kan være en fare for at vi nå tilsesetter den tidkrevende forskningen, og da gjerne grunnforskningen. Grunnforskningen ved universitetene kan sammenliknes med et vannreservoar. Jeg er redd for at vi nå skaper mye anvendt forskning, uten at vi etterfyller reservoaret av grunnforskning. I så fall vil vi en dag ha brukt opp den verdifulle grunnforskningen vi i dag har, uten at vi har etterfylt dette reservoaret med ny viten og ny kunnskap.

Også innenfor kandidatproduksjonen møter vi på et liknende problem. Ved stadig og presse flere igjennom utdanningssystemet på kortere tid, finner vi ikke nødven-

digvis de beste kandidater, de beste forskningsrekrutter. La meg poengtere at jeg ikke ønsker et utdanningssystem hvor studenten er dømt til å bli forsinket i sine studier. Et slikt system er i seg selv like ille som et system som tvinger alle til å bli ferdig i løpet av 6 år. Jeg ønsker et mer fleksibelt utdanningssystem, et utdanningssystem som kan tilpasses ulike personligheter, ulike ønsker og ulike behov. Et utdanningssystem som sikrer kreativitet, nyttenkning og fremtidsrettet kunnskap.

Kort sagt er det en fare for at vi i vår streben etter å oppfylle Mc Donalds kriterier for effektiv produksjon offerer kvaliteten til fordel for kvantiteten. Innenfor en institusjon som har som hovedmål å skape ny kunnskap, nye forskningsrekrutter, kreative og kritiske samfunnsborgere vil Mc Donald prinsippene bryte med viktige prinsipper og viktige verdier. På sikt tror jeg at Mc Donalds verdiene vil undergrave de hovedmål jeg har skissert for vår institusjon.

Som jeg tidligere har nevnt i denne kronikken er det mange som er skeptiske til å la Mc Donalds verdiene styre universitetene. Ikke bare er vi mange, men vi innehar også viktige og sentrale posisjoner innenfor universitetssektoren. Et nærliggende spørsmål er da hvorfor vi ikke reagerer, hvorfor vi ikke tar til motmæle, hvorfor vi ikke arbeider for de mål som på sikt vil gi oss den beste kompetanseoppbyggingen?

Sannsynligvis er vi redde for å bli straffet med lavere overføringer. Vi tenker i for stor grad på de kortsiktige behov, og tørr derfor ikke å kritisere de som sitter på pengesekken. Vi ønsker alle å få økt overføringene til vår institusjon, vi ønsker alle flere stillinger, flere bygg og bedre økonomiske rammer for å drive forskning. Vi er redde for at vi blir straffet mens de andre universitet kjører det sikre løp, og tilpasser seg til Mc Donalds prinsippene. Skulle en institusjon ta til motmæle mot departement- og regjeringens styringsfilosofi, vil denne institusjonen kunne oppleve å bli den store bud-

Vi er kort sagt redde for den makt pengene innebærer

sjettaeren. De universitet som best klarer å begrunne sine tiltak ut i fra den rådende styringsfilosofi, vil lettest vinne kampen om pengene. Skulle universitetene opptre samlet risikerer vi at vår sektor taper til fordel for mer lydhøre og lojale sektorer. Vi er kort sagt redde for den makt pengene innebærer. Mål- og verdidebatter er interessante så lenge vi ikke risikerer å miste bevilgninger. De er interessante så lenge vi ikke risikerer å bli den store budsjettaperen. Kort sagt står penger over prinsipper i hverdagen; også innenfor en institusjon som liker å bli sett på som samfunnskritisk. Kort sagt vår prinsipper er til salgs.

Det er et paradoks at vår sektor er blant de mest lydhøre, og de mest lojale ovenfor de styrende myndigheter. Akademiet har gjennom historien vært blant de mest samfunnskritiske, de mest opposisjonelle. Det har vært vår sektor som har turt å stå på barrikadene å mottale de styrende myndigheter. Det er derfor på sin plass å stille spørsmål ved hvor lenge vi har tenkt å la oss styre av de rent materielle, de rent økonomiske og kvantifiserbare verdier. Det er derfor på sin plass å spørre om vi i de lange løp er tjent med å la oss kjøpe.

Et antirasistisk universitet også for lesber og homser?

Torsdag 14. mars arrangerte Norges kristelige student- og ungdomsutvalg (Laget) bibeltimer på MH-bygget. Temaet var «Hva sier bibelen til homofili». Innleder var Christian Andersen, sokneprest i Salangen.

Jeg var på forhånd klar over at han representerte den konservative fløy i kirken syn på lesber og homser. Jeg hadde derfor tatt en repetisjon av de mest ekstreme synspunktene som hevdes, men med et håp om at jeg ikke enda en gang ville få høre de samme gamle argumentene. Men sokneprest C. Andersen gikk i samtlige feller som kan gås i. Og det uten å ta et eneste forbehold eller kritisk vurdering av sitt eget ståsted. Alternative innfallsvinkler ble heller ikke nevnt. Litt større ydmykhet ovenfor den ikke helt ubetydelige teologiske tradisjonen som tolker annerledes kunne gitt hans eget standpunkt større troverdighet. Med Andersens bibelbruk kan man forsvare f.eks. apartheidsystemet i Sør-Afrika, slaveriet, og at kvinnen ikke skal ha stemmerett.

Andersen innledet med å understreke hvor viktig dette temaet er. Mitt første spørsmål er da: Viktig for hvem? Som homse, kristen og ansatt i Den norske kirke kan jeg ikke engang se de problemstillingene Andersen bringer på banen. Jeg er helt trygg på at jeg kan leve i et partnerskap med Guds velsignelse.

Gjennom hele bibeltimen snakket han om *homofili* og *homoseksuelle* i Bibelen. Å trekke disse to begreper inn i denne debatten er å strekke tolkningen av Bibe-

lens tekster for langt. Begrepene *homofil* og *homoseksualitet* er ikke mer enn ca. 150 år gamle. De betegner likeverdige seksuelle forhold basert på *gjensidig frivillighet* mellom to av samme kjønn.

Slike forhold omtales ingen steder i Bibelen. Hva er det da Bibelen snakker om, i disse tekstene som er blitt tatt til inntekt for forbud mot homofili? I den norske oversettelsen fra 1977 står det «menn som ligger med menn», mens den tyske oversettelsen bruker «menn som krenker gutter» eller «bruker» gutter. Vi ser altså en betydelig og viktig forskjell i ordbruken. Ingen av disse handler om homofili. Et annet eksempel er i Romerbrevet. Det som på russisk oversettes med tempelprostituasjon er på norsk blitt «menn som brente etter begjær etter hverandre» og kvinner som «gav opp det naturlige». Man må ikke forbytte oversetterens og Guds «klare» ord!

Og tar man Romerbrevet til inntekt for lesbisk kjærlighet (slik Andersen gjorde), ville det være en fantastisk feministisk revolusjon. Da ville Bibelen gjort noe som er relativt nytt i vårt århundre: nemlig å erkjenne at også kvinnen har seksuelle følelser.

Jeg reagerer med sinne og frustrasjon over at en teolog i Den norske kirke kan gjøre den høyst tendensiøse koblingen Sodoma og Gomorra med homofili. For det første er denne historien homodestoff. For det andre finnes det to forskjellige tolkninger: Jesus sin eller de konservative kristnes. Jeg sier dette såpass krast fordi Jesus aldri forbandt Sodoma og Gomorra med homofili. De famøse byene ble straffet fordi de ikke

tok i mot englene som Gud hadde sendt, sier Jesus. (Luk 10 12 og 17 29 m.f.)

Den seksuallenterte tolkning vi i dag sliter med, oppsto for ca 800 år siden. Den fikk ikke særlig gehør før Svarvedaunden rammet Europa. I møte med nød og elendighet trengte man syndebukker: fanatiske og ekstreme holdninger vant frem. Jødene (som hadde korsfestet Jesus) og homofile fikk skylden for epidemien.

I en parentes kan det nevnes at før 1350 var det ikke uvanlig at homofile og lesbiske par ble viet i kirken. Man hadde også langt større rom for ulike bofelleskap, søsken som bodde sammen kunne ha en seremoni i kirken.

Jeg vil også trekke frem Andersen ukritiske og inkonsekvente henvisning til «Lovene» i det gamle testamentet (GT). Hvordan kan han opprettholde forbudet mot at «menn skal ligge med menn» og samtidig avvise f.eks. dødsstraff? Gang etter gang understreket han at homser og lesber faktisk har samme menneskeverd som heterofile. Men skal han være konsekvent i sitt syn, er det ingen steder i GT som åpner for homofile har det. Han begår den feilen at han plukker ut det som er «tilstrekkelig spiselig».

I samme lovramse som henvist til ovenfor, står det at for «menn som ligger med kvinner mens de er urene» (menstruasjon) er straffen steining. Det er også påbud om at kvinner skal ofre duer når de ikke lengre blør, og det er forbud mot å spise skaldyr fra havet. Synes den konservative «bibeltro» fløyen dis-

se forbudene er mindre viktige? Holdes det ikke bibeltimer om dem sammen med hverandre når kvinner har menstruasjon? Og viktigste: Hvordan kan man trekke frem en del av «Lovene» uten å være i et troverdighetsdilemma? Hvilke vers har man for å eventuelt gjøre et unntak? Skal man være bokstavtro i forhold til «Lovene», vil man raskt møte seg selv i ansiktet når deg gjelder f.eks. militærtjeneste?

I en slik bibeltradisjon er det mest å komme med «plaster på såret». Lesber og homser har likt menneskeverd som heterofile godt forankret i ekteskap. Men hvordan skal jeg kunne tro det nettopp er blitt vurdert ut fra et lov som kriminaliserer følelsene mine og som må straffes med steining?

Den teologien som fundamentalt avviker kristne i sine fordømmende og homofobiske tolkninger legitimerer, ender opp i en veldig kraftig troverdighetsproblematikk. Intet mindre enn tragisk at mange homofile blir fanget i dens destruktive og krampege frykt.

Uansett: Grupper som bruker bibelen til å forsvare raseskillet – enten det er mellom hvite og svarte eller homofile og heterofile – burde ikke få tillatelse til å holde propagandamøter innenfor en antirasistisk universitetsledelsen.

Edgar Stark D Njaastad
leder LLH

Lesbiske mannehatere

En kommentar til Trine Roggs innlegg «Vi må ha et globalt perspektiv»

Det er banalt å påpeke at kvinner langt i fra ønsker å være seksuelt tilgjengelige for alle menn. Så hvorfor blir mange møtt med den lite flatterende kommentaren «er du lesbisk eller?», når man avviser en manns seksuelle tilnærmelser? Rogg fremhever lesbiske som spesielt mannehatende i sin omtale av de prostituerte i PION som, (sitat): «lesbiske mannhatere som ikke kan skjønne at man kan ha sex med en mann uten å ta penger for det.» Jeg tviler på at Roggs uttalelse har røtter i virkelig kunnskap om legninga til PIONs medlemmer. Hun er derfor med på å bygge opp under fordommer som alle kvinner sliter med. Et slikt utspill er meget uventa fra en kvinnekjemper. Jeg lurte derfor på om Rogg har kriterier for hva slags kvinner hun kjemper for. Å trampe på lesbiske er i hvert fall ikke kvinnesak. Om det er slik at ROSSA/Kvinnegruppa OTTAR stiller seg bak Roggs uttalelse, må jeg bare konkludere med at ROSSA/Kvinnegruppa OTTAR ikke er representativ for den vanlige lesbiske kvinnen. Jeg inviterer derfor Trine Rogg og Utopias øvrige lesere til Marianne C. Brantsæters foredrag «Om kjønnets logikk» 18. April for å berike sitt kvinneperspektiv!

Anne Evjen

på vegne av (og i samråd med)
Homopolaris

Rettelse

I nummer 4 av Utopia, under overskriften: «- Vi må ha et globalt perspektiv», uttalte jeg blant annet at PION – (Prostituertes «interesse» organisasjon Norge), for en stor del besto av «lesbiske mannhatere som ikke kan skjønne at man kan ha sex med en mann uten å ta penger for det». Denne påstand er ikke usann, men jeg beklager likevel at slik en usaklig kritikk av PION kom på trykk. Jeg ønsker ikke å henge ut lesbiske i min kritikk av PION. Vi i Kvinnegruppa OTTAR er med og kjemper sammen med lesbiske for frigjøring og likeverd. Så tilgi meg alle lesber!

Min kritikk av PION går ut på at denne såkalte «interesseorganisasjonen» ikke er representative for verdens – eller Norges – prostituerte, men at det her dreier seg om en ytterst mikroskopisk gruppe mennesker, sponsa av

pornoindustri, bordellmafia og «ulike departementer» (jæmført deres eget utsagn).

Hvem sine «interesser» representerer dette?

PION ønsker å allminneliggjøre prostitusjon som yrke, uten å bry seg om hvilke katastrofale følger dette kunne få for folk. I ei tid der velferdsstaten barberes og fattige blir enda fattigere, er det ekstremt farlig at slike synspunkter som det PION forfekter får en allmenn aksept. Vi veit at prostitusjon er vår tids menneskehandel, og vi veit at prostitusjon fører med seg vold, rusmisbruk og fornedrelse. Og med all respekt for de prostituerte, veit vi at det er jævlig å være hore; vi unner dem et liv i sus og dus, og vi godtar ikke et samfunn der folk må selge kroppen sin for å overleve.

Det er utrolig viktig at vi studenter,

verdens privilegerte, våkner opp fra postmodernistiske sløvsinn og begynner å skue utover leseplassen og ut over bordet! Heldigvis kan vi alle snare muligheten til dette!

For i slutten av april (sannsynligvis i uke 17), skal Kvinnegruppa OTTAR samarbeid med MSO (Medisinstudentenes seksualopplysning) og NMF (Norske medisinstudenters forening) arrangere *Skråaften* på MH-bygget. Det vil bli *lysbildeframvisning* med følgende debatt, og alle studenter og ansatte kan komme! Følg med! Følg med! Kanskje er det mer som skjer!

Trine Rogg

Kvinnegruppa OTTAR og Rossa

Les annonsene i
Utopia

Skilled Body Piercing
by Pistachio Kumquat

Klipperiet AS
tlf. 7768 23 43

STUDENTAVISA I TROMSØ

ORGAN FOR STUDENTUTVALGET

1. årgang - Nr. 1 - April 1976

La 1. mai markere bredden og styrken på klassekampens grunn!

SAMORGTOGET - ET REGJERINGSTOG

Samorg i Tromsø har i år vedtatt LO's parole «Trygghet i arbeid og inntekt» som hovedparole for årets samorgtog, og taler for dagen blir forkvinn i Samorg og DNA-medlemmet Ann Jord Thingvoll.

Stort klarere kan det vel ikke gjøres. Samorg-toget følger DNA/LO-toppens opplegg for dagen, og fungerer som et støtte-tog for regjeringa.

Skremt av fjorårets dårlige oppslutning, har imidlertid Samorg-lederne i år gjort en taktisk vri. De har - etter forslag fra SV - vedtatt en del fraseradikale hovedparoler for toget. Hensikten er åpenbar: å forsøke å vinne oppslutning hos folk som har avslørt den åpne høyrepolitikken ved å stille «radikale» paroler som «appellerer» til disse. Men skraper vi litt på overflata, opp-

dager vi raskt hulheta i disse parolene.

«Arbeidermakt mot kapitalmakt», heter det. Alle veit at når en DNA-pamp sier «arbeidermakt» så mener han DNA-regjeringa. Hva blir det så igjen av den «Radikale» parole? Støtte til DNA-regjeringa.

«Faglig enhet på klassekampens grunn», heter det så radikalt og flott.

«Faglig enhet» med hvem? Med de kjempende Jøtularbeiderne eller med streikesabotørene Leveraas, Christensen & CO? Alle veit hvordan hovedtaleren, Ann Jord Thingvoll, tolker parola.

Slik kunne vi fortsette, men konklusjonen er klar: På tross av radikalt ferniss, er samorgtoget et støttetog for DNA/LO-toppen og deres classesamarbeidspolitikk.

IKKE FAGBEVEGELSENS TOG

Men Samorgtoget er da tross alt fagbevegelsens tog og ellersom 1. mai er arbeiderklassens dag, må det være riktig å gå i toget, hevder mange progressive. Til disse vil vi si: Se på virkeligheta. De fagorganiserte sluttet ikke opp om «fagbevegelsens tog». Samorgtoget monstret i hovedsak DNA's partiapparat med NKP og en del SV-ledere på slep. Og hvorfor slutter ikke arbeidsfolk opp? Blant anna fordi mange av dem har innsett at dette ikke er fagbevegelsens, men DNA/LO-toppens tog.

I fagbevegelsen i dag pågår det en hard kamp mellom to uforenlige linjer: ei klassekamplinje og ei samarbeidslinje. Denne kampen kommer også til uttrykk 1. mai. Samorgtoget representerer samarbeidslinja i fagbevegelsen.

(Forts. side 3)

1. mai er arbeiderklassens internasjonale kamp- og solidaritetsdag. I flere tiår var imidlertid dagen fullstendig dominert av DNA/LO-toppen som forsøkte å gjøre 1. mai-feiringa til en partisak. 1. mai skulle arbeidsfolk demonstrere til støtte for DNA-regjeringas classesamarbeidspolitikk.

Men angrepet på 1. mai-feiringa er i ferd med å bli slått tilbake - stadig flere plasser er 1. mai gjenreist som arbeiderklassens kampdag. Rud Arbeider-

front og siden Faglig 1. Mai Fronts (FFF) klassekamparrangementer har vunnet stadig større oppslutning, og har de siste åra stilt DNA/LO-toppens regjeringstog fullstendig i skyggen 1. mai. I år gikk det feks. 715 i klassekamptog i Tromsø, mens DNA-pampene bare klarte å skrape sammen 250 inklusiv musikkorps.

Også i år vil det gå to tog i Tromsø - ett klassekamptog i FFF's regi og ett regjeringstog arrangert av Samorg-lederne.

Kamp for høyre stipend og mindre gjeld

Av Marianne Fjellbakk og Kai Nordal

LEVEKÅRSUNDERSØKELSEN:

Statens offisielle organ, Statistisk Sentralbyrå, gjorde i 73/74 en forbrukerundersøkelse blant studentene ved høyere læresteder og universiteter, for å kartlegge studentenes faktiske forbruk.

Et forbruk på samme nivå som det som kom fram i denne undersøkelsen svarer i dag til omlag 2.400 kr. i måneden. Kostnadsnormen i lånekassa er 1.385 kr. Budsjettet til en gjennomsnittsstudent vil m.a.o. gå med 1.000 kr. i underskudd pr. mnd. Dette er penger som må skaffes til veie gjennom deltidsjobb, oppsparte midler fra sommerjobb eller kortere semester.

Kostnadsnormen må nå økes. Men en ensidig utviding av kostnadsnormen ville i virkeligheten ikke bety noen bedring av vår situasjon. Vi må få ei kraftig økning i stipendet.

BORTEBOERSTIPENDET:

De siste fem åra har stipendandelen av kostnadsnormen sunket sterkt. I 69/70 var andelen 26 %, i dag er den sunket til 19 %. Etter forbrukerundersøkelsen er de reelle merutgifter ved å bo borte om lag 720 kr. pr. mnd.

Hybelleie 365 kr pr. mnd.

Matutgifter, ekstra 355 kr pr. mnd.

Borteboerstipend 720 kr pr. mnd.

Vi krever at borteboerstipendet skal dekke merutgifter ved å bo borte. I tillegg må vi kreve at vi skal ha dekket to heimreiser i året. Disse utgiftene vil variere med avstanden til heimlassen, og kronebeløpet kan derfor ikke formuleres. Når dette kravet stilles er det for å minske gjeldsbyrda. Det er også et krav som vil gi ei geografisk rettferdig fordeling. Lånet for en student fra Finnmark som må studere i Oslo skal ikke bli større enn for en hvilken som helst annen student. I dag må vi låne penger til dette - vi krever reisebæring.

GRUNNSTIPENDET:

Grunnstipendet var opprinnelig en skattelette til foreldre med barn under utdanning. Fra og med høsten 1972 fikk studentene sjøl utbetalt disse pengene. Deres stipend skulle holdt tritt med prisstigninga, måtte det nå ha ligget på 134 kr. mnd. Det er på 100 kr.

Noe som også går fram av forbrukerundersøkelsen er at studentene har ei utgift på 122 kr. mnd. til bøker, avgifter o.l. Regner vi det-

te inn i grunnstipendet får vi et samla stipend på 256 kr pr. mnd.

Opprinnelig stipend 134 kr

Utgifter til læremidler mm 122 kr

Grunnstipend 256 kr

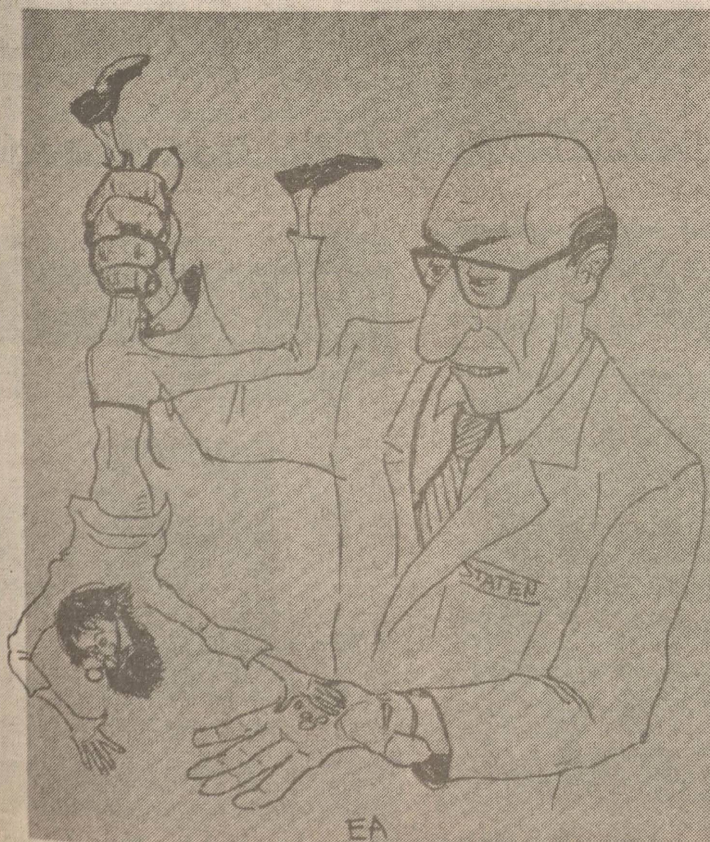
MOMSEN

Studentene blir også hardt ramma av momsen som ble innført i 1970. Fra da av har vi betalt 20% moms på alt vi har kjøpt. Disse pengene direkte til statskassa må studentene låne. Et forbruk på 2.400 kr pr. mnd. betyr kr 402,50 betalt inn i moms. Når lånet betales tilbake, håver staten inn renter og får altså dobbelt opp. Staten har aldri innfridd kravet om kompensasjon for dette beløpet.

LÅNENE

Konsekvensene av denne stipendpolitikken er at mange må ta opp lån som er så store at de vil få problemer med å betale dem tilbake. Ved at renta stadig stiger, øker gjelda og det forsterker tilbakebetalingsproblemet. Lånekasse bekrefter at det blir mer og mer vanlig

(Forts. side 7)

Utopia, 1976 - 1996

Utopias første redaktør tar et tilbakeblikk på Utopias historie og sin egen rolle i denne.

Da jeg begynte i Utopia, hadde avisen bak seg tre klart adskilte perioder. Den første, som vi kan kalle «Mens vi venter på revolusjonen», strakte seg fra 1976 til 1982. Noen eksempler fortjener å bli trukket frem.

I 2/76 er kampsaken «Støtt Rengjøringsassistentene», året etter er førsteside oppslaget «Røyst Progressiv Front», mens det i 1/78 slås det fast at «Den kapitalistiske krisa rammer også studentene». Stilen fortsetter, i 3/80 er forsiden «Ikke rør Fugløybanken & Alta-Kautokeinovassdraget» og i 5/81 «Tema: Nøytronbomba: Reagans nye fredstaktikk». Avisen heter Studentavisa i Tromsø, og i 5/82 introduseres det som skulle bli en traver: Hummer og Kanari på siste side.

Efter dagens standard var bladet en ren politisk avis, og i tråd med Universitetets generelle oppbygning hadde man ikke en redaktør, men en kollektivt ansvarlig redaksjon.

Det første

Navnet Utopia tas i bruk i 1983, og dette året hadde avisen en stil ingen har forsøkt å kopiere. Forsidene var i sterke farger, gjerne ensfarget. Eget nummer om Moral, og ett om samer. I tråd med avisen forøvrig, skiftes Hummer og Kanari ut med Hummer og Campari; i flere år skulle dette åndelige vannhull bli å finne på siste side.

I løpet av høsten skiftes logoen ut, til en klipp (som alle filmopptak starter med). Efter en politisk korrekt men avismessig svært kjedelig start, nådde avisen i denne perioden sitt høydepunkt. Denne perioden kaller vi «Den Ufarlige».

Useriøs

Når vi går inn i 1985 skiftes logoen ut med en som er lettere moderne, og ualminnelig lite vakker, og kvaliteten synker betydelig. Det hjelper ikke at den aller første redak-

sjonssekretær ansettes i mars, for i september er ledig plass på første side fylt opp med et egg. Etterhvert som nivået faller ytterligere skulle det bli mer og mer vanlig at åpne hvite flater ikke lenger fylles med tekst, men med egg, trekanter og firkanter, men særlig egg.

Våren 1986 skriver Utopia om Studentblaaesorkesteret Om-pagniet at utøverne må ha vært påvirket av narkotika. Orkesteret finner det utidig, hvorpå avisens redaksjon svarer: «Utopia beklager: Det finnes intet grunnlag for å påstå at det var narkotika som ble brukt for å holde tempoet oppe. Det kunne ha vært hva som helst». Nivået faller ytterligere.

Dataalderen

Den utgaven vi gav ut til 10-års jubileet var så tynn både målt etter mengde og kvalitet, at man gjør avisens lesere en tjeneste ved å la glemselens slør ligge over hele årgangen.

Da året 1986 ebbet ut besto redaksjonen av en meget liten håndfull desillusjonerte studenter. Vår største bragd var å ikke oppdage at titusenvis av kroner av vårt lille budsjett forsvant som personlig forbruk hos en i redaksjonen. Det eneste positive man kan finne om året 1986, er at vår ene IBM kulehodemas-kin tok farvel. Det ble da presset gjennom at vi skulle kjøpe en PC. Vi kjøpte en Commodore VIC-10, med to diskettstasjoner og hele 640 Kb RAM. Motstanden mot dette nye var massiv, særlig blandt ISV-folket. De hevdet at de fullstendig mistet kontakt med skrivingen som prosess, og annet vås. Maskinen ble bare brukt som skrivemas-kin.

Året slutter med at redaksjonen, på lederplass, slår fast at den tar juleferie, og at dette derfor trolig blir siste nummer i år. En kan undres over at Hovedallmøtet faktisk bevilget penger til avisen.

Nedtur

Vi tegnet avisen for hånd, og målte teksten med linjal for å fin-

ne ut hvor mange spaltemillimeter den utgjorde. Tegningene av sidene, sammen med stoffet, ble sendt i en pakke med buss til Narvik, hvorpå vi mottok avisene vi påfølgende helg. Det var ikke mulig å lese korrektur, og trykkeriet gjorde de endringer de fant for godt. Perioden kaller vi «På nedtur».

Postsosialisme

Min tese var at redaksjonens drivkraft var den samme som under «Mens vi venter på Revolusjonen», men eftersom det var klart for alle at det ikke kom til å bli noen omveltning, var motivasjonen desto svakere. Resultatet ble derefter. Det var postsosialisme på sitt ytterste, mesteparten av tiden gikk med til allmøter og endeløse diskusjoner hvor alles rett til deltagelse var mye viktigere enn avisens rett til kvalitet.

De som ved årsskiftet 86/87 fremdeles var med, hadde lyst til å drive avisen for avisens skyld. Det fordret et forsøk på å dreie hele konseptet mot kvalitet, og vi startet med det ytre, hvilket var lettest. Vi fikk Sten Kjellquist til å tegne en ny logo, med gotiske bokstaver. Vi fikk trykkeri i byen, papiret ble mye bedre, og bilder brukes til å illustrere teksten (og ikke motsatt).

I det første nummer lover redaksjonen å bruke mindre bilder og mer tekst, i nummer 3/87 bruker 60% av forsiden til en lang artikkel om «Utopias Nye Profil» ved Håkan Sandersen, og inne i avisen finnes en helside som heter «Forsiden, mer enn side en». Sandersen arbeider ved høyskolen i Bodø. Efter to års pause kommer «Hummer og Campari» tilbake den våren. Nivået stiger med entusiasmen.

Prosesen

Som en del av det å drive avis, i motsetning til et agitasjonsblad, fremmes også kravet om at avisen må få en redaktør. Hittil har det gått på omgang i redaksjonen å ha ansvaret.

Vi, som til slutt vant, mente at vi ikke ville greie å få nivået ytterligere opp uten at noen tok ansvaret for utviklingen. Og for å

ta ansvaret måtte makten samles; makt og ansvar må følges ad. I en periode forsøkte vi, som et kompromiss med «Ansvarlig Journalist», som gikk på omgang. Studentpolitikernes plaget oss med å spørre om ikke de andre i redaksjonen var ansvarlige journalister, var de da uansvarlige? Etersom det var mer enn ti års erfaring for at det faktisk var mulig å drive uten redaktør var motstanden innbitt, og med rette. At den som ivret mest for å få redaktør også ønsket å bli redaktør gjorde ikke saken bedre.

Utopia hadde på den tiden hadde et relativt dårlig forhold til studentpolitikerne, og kjørte en kampanje mot SU-leders feilparkeringer. Da SU-leder stemte mot redaktøren på HAM, skrev avisen at «vedtaket var gjort mot én stemme - vedkommende må ha vært politisk feilparkert.»

Første redaktør

Det første nummeret med redaktør var 7/87. I tillegg til å være første under en redaktør, var det spesielt på tre andre måter. For det første hadde vi fått laget en ny logo, basert på idéene fra den håndtegnede. Vi ville ha en logo med gotiske bokstaver, slik Aftenposten hadde, og vi fikk den designet av et reklamebyrå i Tromsø, prisen var flere tusen kroner. At designet var vellykket kan vi se av at den er i bruk fremdeles.

I tillegg til selve logoen, fikk vi laget overskrifter til alle faste spalter i samme snitt. Vi laget også klistremerker som vi delte ut i hele byen. For det andre ble ikke avisen lenger trykket i rotasjon (som en avis), men på et trykkeri i byen. Vi fikk tykt, kritt-hvitt papir, nesten som kartong. Det var limt (helt blankt) og trykken ble derfor kullsort. Det visuelle inntrykket var meget bra.

For det tredje var dette nummeret også den aller første Informasjonsavisen. At Utopia utgir informasjonsnummer i begynnelsen av høstsemesteret er nå blitt en tradisjon.

På bedringens vei

De to årene 1987 og 1988 var

avisens beste, i det minste så langt. Med et fåtall av redaksjonsmedlemmer greide vi å utgi en avis vi i ettertid kan være stolte av. Vårt ambisjonsnivå var så høyt at da vi startet med kronikker fikk vi ingen ringere enn Arne Treholdt, da dømt for spionasje, til å skrive om bruken av fengsel i rettspleien. Vi tillater oss å kalle denne perioden Avisen i fokus. Jeg tillater meg å si min om avisen, men det er naturligvis helt urimelig. Selv om redaksjonen ikke på noe tidspunkt var i nærheten av å være stor som den er i dag, var det likevel flere enn meg, og de aller fleste var også bedre enn meg til både å skrive og å fotografere.

En svært viktig drivkraft bak endringene i avisen var Trond Davidsen. Han var redaksjonssekretær, og uten hans administrative talenter hadde utfallet trolig blitt betydelig mindre vellykket. Trond arbeider i eksportutvalget for fisk, her i byen.

De gamle

Av de som deltok i redaksjonen rundt -85, og som vi har informasjon om, har flere i dag arbeid innenfor media og informasjon. Arve Bartnes og Nora Sørensen arbeider heltid i Dagbladet, Ole Bertelsen (Hummer og Campari) er informasjonssjef i Fredfornkningsinstituttet, Bernt Are Jensen i Finnmark Dagblad og Kurt Haugli i NorPress (Høyres Pressebyrå). I forhold til resten av befolkningen er mediafolket klart overrepresentert.

Nesten ti år senere står tiden i Utopia igjen som slitsomt, men svært givende og veldig utviklende. Det å ha og ta ansvar for en avis krever full innsats, og en innlevelse man ellers bare finner i teater. Ellers er det med et smil vi kan konstatere at også vi var med i den generelle trenden i samfunnet mot det personlige ansvar.

Vi, som var helt frie, og kun arbeidet efter de linjer vi mente var ideale. Jeg ønsker dagens deltagere til lykke. Ikke bare med videreutvikle Utopia, men også for å videreutvikle seg selv.

Tage Stabell-Kull

November 1977 - 2. årgang

September 1979 - Nr. 5

Desember 1980 - Nr. 7

Mai 1983 - Nr. 4

Et lite innblikk i universitetets historie

Storm i et vannglass

Som alle vet er universitetet vårt godt ute av tenårene og burde vel begynne å tenke på å slå seg ned og stifte familie. Det har hatt en lang og turbulent fortid som opprørsk ungdom, i opposisjon til alt og alle og har derfor irritert selv småstein på seg i løpet av sin relativt korte historie.

Universitetet i Tromsø ble vedtatt 28. mars 1968, men drømmen om en slik institusjon hadde allerede i 1918 blitt luftet av Hans Meyer fra Mo i Rana. Det hadde vært en lang og hard debatt som i all hovedsak hadde dreid seg om plasseringen av et nytt medisinsk fakultet. Det meste av den norske intelligentsia var på det tidspunkt

for opprettelsen av et nytt medisinsk fakultet, men alle så for seg Trondheim som det mest naturlige sted. Den rådende oppfatningen var at folk i Nord-Norge «allikevel måtte reise sørover for å få eksperthjelp.» Stor var derfor overraskelsen da statsråd Kjell Bondevik uttalte til VG i desem-

ber '66 at Tromsø kom til å bli prioritert foran Trondheim i denne saken. Ikke minst var overraskelsen til departementet da de måtte omskrive hele proposisjonsutkastet hvor det blant annet sto at «departementet kan ikke se at det foreligger tilstrekkelig grunnlag for en slik prioritering.» Med andre ord måtte hele proposisjonsutkastet omskrives til å passe Bondeviks uttalelse til pressen.

Distriktpolitikk

Noe som svært mange mente de måtte ta hensyn til når man diskuterte beliggenheten av universitetet var hensynet til distrikt-Norge. I følge Bondevik var det dette som hadde dratt i Tromsøs retning, og det uten at resten av departementet visste det. Etter at vedtaket ble gjort skjedde det ingenting på universitetsfronten før Peter F. Hjorth, som av enkelte har blitt beskrevet som universitetet i Tromsøs far, ble spurt om å bli leder for interimstyret. Hjorth var først og fremst opptatt av rettferdighets hensyn da han var for utbygging av universitetet, men var visstnok faglig skeptisk. Han ble valgt av regjeringa til den vanskelige oppgaven å stable UiTø på beina siden han var kjent som en mann som fikk gjennomført det han satte seg fore. Hjorth var allerede professor i Oslo da han ble tilbudt jobben, og hans klarsyn var svært viktig for det tidlige arbeidet. Det var på det rene at medisinerutdanninga ville være det sentrale for utbygginga av universitetet, mens det i Trondheim ville bli fokusert på samfunnsfagene.

Beliggenhet

Enkelte av de sakene som dette styret måtte ta opp var blant andre beliggenhet av universitetsområdet, rekruttering av akademisk personell og tilretteleggelse for undervisning. Interimsstyret tapte kampen om beliggenheten da universitetet ble lagt til Breivika, som var et myrlendt og nordøstvendt område med kratt, småskog, havneutbygging, industri og sosial boligreisning. Ikke noe for finere akademikere fra Sør-

Norge, med andre ord. Det mest ønskelige fra styrets side var en tomt like ved Tromsø Museum, men etter at Stortinget vedtok plasseringen var det lite å krangle på. Men kanskje var det dette som reddet Tromsø i forhold til de andre universitetene, da UiTø i 1971 la fram sitt budsjett. Dette la grunnlaget for en rekruttering uten sidestykke i norsk universitetshistorie. I løpet av de første årene av 1970-tallet ble det tildelt flere vitenskapelige stillinger til Tromsø, enn det alle universitetene ble tildelt i løpet av slutten av tiåret.

Surmuling

Blant Tromsøs innbyggere har det også vært en del surmuling angående universitetet, og av og til har det kunnet virke som om mange er rett og slett misfornøyde med å ha UiTø i sin by. Et av argumentene man ofte hører er at universitetet ikke legger igjen nok penger som kan rettferdiggjøre den stilling institusjonen har i kommunen. Analyser har vist at uten universitetet ville Tromsø nok fremdeles ha vært en by av frynsegoder UiTø har skaffet byen. Den viktigste av disse er nok Regionssykehuset, som da etter all sannsynlighet ville ha befundet seg i Harstad.

»Landsdelsrelevans«

Et av formålene med et nordnorsk universitet var å forhindre de nordligste fylkenes avfolkning, da en jevn rekruttering av akademikere ville sørge for stabilitet i området. Denne «landsdelsrelevansen» har også gjennomstyret universitetets tanke fra begynnelsen. Trygve Bratteli sa i sin tid at Arbeiderpartiet ønsket at universitetet skulle være «til nytte for landsdelen.» De første fagutvalgene understreket da også dette, og ingen bedre enn samfunnsfagene som mente at universitetet burde være «en motvekt mot sentralisering og en økonomisk teknologisk utvikling som truer landsdelens egenart og livsformer.» Liknende uttalelser kom fra

de andre fagutvalgene. Relevant sen gjorde seg også utslag i rekrutteringen til undervisnings og forskningsstillinger til UiT hvor det var en klar overvekt a nordnorske ansatte.

Universitetet i Tromsø skulle bli det annerledes-universitetet: Nytenkning og nyskaping sto høysetet. Det var sikkert no dette som fristet mange etabler te akademikere nordover i hå om å være med på showet. De var duket for en tettere integrasjon mellom de enkelte faga, og så på tvers av instituttene

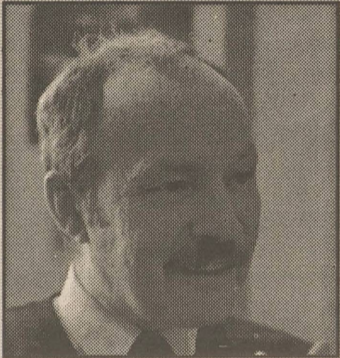
»Det røde universitet«

Studentene var opprinnelig til tenkt kun en plass i interimsstyret, men den nyoppstartet Norsk Student Union (NSU) fikk økt denne representasjonen til to. Lasse Efskind, formann NSU, ble oppnevnt til den ene Lasse Efskind var en opposisjonell, pågående talsmann for studentradikalismen og rekruttert student til fagutvalgene. Disse var selvfølgelig igjen like radikale og har bidratt til at UiT ble kjent som «Det røde universitet.» Studentene i Tromsø mente at «i kraft av sine konsekvenser er vitenskap, teknikk og utdanning politiske faktorer a rang.» Det ville si at universitetet skulle fremme kritisk refleksjon og selvstendige standpunk til vitenskapen. Denne politiseringen kunne kun oppnås ved demokratisere universitetssamfunnet., mente de.

Universitetet som i begynnelsen annonserte etter studenter har ikke lenger et problem med fylle opp studentbestanden. Fr da det var det eneste åpne universitet i Norge til det så se nødt til å stenge sine mest populære studier var ikke lange vei en. For tiden er det cirka 600 studenter, noe som er flere ganger det antall universitetet va bygd for å ta i mot, og stadi økes kapasiteten.

En av de gamle

Erik Egeberg er en av de virkelig gamle på Universitetet. Han har vært ansatt som professor i russisk på ISL siden en eller annen gang på 70-tallet.

Erik Egeberg - En av de virkelig gamle ved UiTø.

i avisa, særlig kulturstoffet, forteller han.

Den eneste kritikken han har å komme med er at kvaliteten på stoffet er noe varierende. Alt er ikke like bra, mener han. Men i samme slengen er han påpasselig med å si at det meste av stoffet er bra.

Vi avslutter med å spørre Egeberg om han kan huske noen gang Utopia har satt noen saker på dagsordenen. Han tenker seg litt om.

— Nei, jeg kan ikke huske noen slike saker, svarer han nesten beklagende som en avslutning.

Uvegard Bønes

Innerst i en korridor møter Utopia Egeberg på kontoret hans. Skjønt kontor... Hvis du hadde rydda vekk den enorme haugen med bøker ville du kanskje ha funnet noe som ligner på et spor av det.

Mitt forhold til Utopia? Jo, jeg har vel lest det meste som har kommet ut. Stemmen hans er mild og rolig. Når han fortsetter å snakke, slår det oss at han sannsynligvis ville ha blitt en god diplomat.

Likevel sier han at han at Utopia for tiden er den beste publikasjonen for Universitetet i Tromsø.

Det er alltid interessante ting

UTROPIA SISTE NUMMER FØR JUL. FRAMLEIELAKSJONER. UTROPIA FYLLER 10 ÅR 1976 — 1986. EKSAMENSKAOS?

utropia STUDENTAVISA I TROMSØ. 2. MARS 1987. NR. 1. 12. ÅRGANG. UTROPIAS nye profil. Studentene klager på medisins grunnlag.

Utropia Frykter kaos. Tromsø landets eneste åpne universitet. "Drivhus-effekt". Nytt håp for safeitt-kontrakt.

Utropia STUDENTAVISA I TROMSØ. 19. mars D-dag for Studentutvalget. UTA kan bli antirassistisk sone. Kvinnestudiet lagt ned. Hvor går studentene? Inlittutene ser ut med Erasmus.

Flere dag- hjemsplasser for studentene!

Krev utbygging av dag- hjemmet på Storskogåsen

Av SIV KVERNMO

Studentene i Tromsø er pr. idag dårlig stillet når det gjelder dagheimsplasser. En relativt stor del av studentene er familiefolk som er avhengig av tilsyn for barna for å kunne fortsette med og fullføre studiene.

Studentsamskipnaden har i dag 30 studentplasser til rådighet, 26 plasser på Maurtua Dagheim og 2 plasser på henholdsvis Huskestua og Aurora. At dette antallet plasser er minimalt i forhold til behovet lar seg lett understreke med noen tall. I 1975 var det 86 søkere til 26 studentplasser på Maurtua dagheim. Samme år var det også på denne institusjonen 189 søkere til 24 kommunale plasser, tallet for 1976 er 144 til komm. plasser. Når det gjelder denne gruppen søkere, må man ikke se bort fra at det blant disse er en stor del studenter. I tillegg til disse bør en også anta at det er mange som unnlater å søke om plass p.g.a. at de anser sjansene som minimale.

Samskipnaden er idag ansvarlig for dagheimsutbygginga for studentene. I planene deres skulle det som et av byggetrinnene på Storskogåsen oppføres et dagheim. Disse planene kom så langt som til tegningene, men dog ikke lenger. Etter kontorsjef Kaldhol's uttalelser har dette prosjektet nå hvilt i ca. 1 1/2 år og skulle derfor være temmelig utvilt nå. Men saken er den at

Samskipnaden ikke ser på dagheimsutbygginga som en av de viktigste sakene. I tillegg har de erfart at det ikke lønner seg å drive dagheim etter at de ifjor måtte dekke en del av «underskuddet» på Maurtua dagheim. Men dette er ikke argument som kan rettferdiggjøre Samskipnadens handlemåte. Det de utfører er rein boikott av studentenes krav og rettigheter.

En annen ting som samskipnaden overhodet ikke har tatt med i planene sine, er at det i dag også eksisterer et behov for fritidshemer. Det finnes studentbarn som er kommet over dagheimperioden, og som også burde få et tilbud.

For Universitetet sitt vedkommende har de satt av tomter til dagheime og barneparkering på Universitetstomta i Breivika. Men saken er den at etter statens bestemmelser kan universitetene kun føre opp og bygge dagheime, men ikke drive de. Dermed blir dette ansvaret pålagt kommunene, og saken får derfor et usikkert preg.

Kommune har svak økonomi, og saboterer aktivt utbygging av dagheim. Det som idag synes viktig, slik situasjonen er ang. dagheimsplasser, er at studentene går sammen og fremmer kravet om at Studentsamskipnaden innfrir sine forpliktelser overfor studentene med unger - sørger for dagheimsplasser. Dette kan gjøres med å gå sammen i pressgrupper og gjennom disse fremme våre rettmessige krav.

Bridgeklubben omfavnet av DKSF

Bridgeklubbens ledere får sitt pass påskrevet av DKSF.

Reidar Roll - «En av de varmeste forsvarere av ansvarlig bedriftsøkonomi i Samskipnaden. Fikk bl.a. gjennomført heving av immatrikuleringsavgiften».

Marit Aarset - «En av de varmeste forsvarere på Universitetet for APs utdannelsespolitikk».

Arild Nybakk - «Varm talsmann for ansvarlig bud-

sjettpolitikk i Samskipnaden og en ivrig støttespiller for Arbeiderpartiet på Universitetet».

«Det er en svært gledelig utvikling innen studentpolitikken vi er vitne til». «Vi gleder oss over det foreløpig, og på bakgrunn av deres tidligere karriere, er det vel ikke lenge før de tar skrittet fullt ut og støtter DSM/Moderat Gruppe åpenlyst». (Øpeseddel fra DSM).

Bridgeklubben 76 = sosialistisk offensiv (eller en allegori på demokratisk sosialisme)

Krefter både i SV og DNA snakker om et regjeringssamarbeid. Ved universitetet i Oslo har det i lengre tid eksistert kimen til en SV/DNA koalisjon. «Oppbruddet», avisa til NKS ved UiO avslører i siste nummer et intimt samarbeid mellom høyrefløyen i USV og AUF. Målet var fort og fremst å erobre Det Norske Studentersamfunn.

Gode kort på handa?
På hvilken hand?

ET FAGLIG UTGANGSPUNKT

I helt siden Rød Front vant hegemoniet i studentersamfunnet høsten 69 (med avbrudd for Orønt Gras v. 72) har ulike høyregrupper forsøkt å gjenere DNS for reaksjonen. Det alvorligste forsøket var DKSF's «Fei dem ut»-kampanje bygd på antikommunismens grunn.

USV har på flere år ikke greidd å samle kreftene til å stille i DNS. Høyrefløyen hadde i høst sett seg lei på USVs unntakelighet og tok underhåndskontakt med AUF for å stoppe Rød Fronten. Marit Aarseth og Anne-Lise Bakken, to framtrædende brigdeentusiaster legger sjøl vekt på et visst faglig utgangspunkt. De hadde hatt samtaler med klubbstyret på Nyland Vest som lurte på hvorfor det ikke ble gjort noe for å stanse ML-ernes frammarsj ved universitetet. Seg imellom kalte de innvidde seg «Bridgeklubben», utad skulle opplegget presenteres som en «Sosialistisk Offensiv» i DNS.

USV UTOVER SIDELINJA

Målet for de SV medlemmene som står i spissen for prosjektet er å utmanøvrere styret og flertallet i USV, seire i DNS og slutte et nært samarbeid med AUF. Etterhvert skulle de sjøl gå inn i AUF og trekke flest mulig SV-ere med seg.

For å legge et grunnlag for alliansen kjempet høyrefløyen hardt for at USV skulle stille i DNS i vår. De tapte knepet på medlemsøstet ved jule-tider. På dette møtet slo de for at USV skulle stille, samtidig som de holdt skjult at de allerede hadde samarbeidet med AUF om et helt konkret opplegg.

FINANSIERING

Det uskyldige navnet «Bridgeklubben 76» må ikke narre noen til å tro at opplegget ikke var omfattende. Klubben bestod av 30-40 medlemmer med faste hemmelige møter og et arbeidsutvalg.

Valgkampen i DNS skulle bygges over samme lest som «Fei dem utkampanja» med et samla utgiftsramme på 50 000 kroner, fast ansatt kort-

lidssekretær, eget kontor, personlig henvendelse pr. post til flere tusen medlemmer av ulike organisasjoner bl.a. AUF, SV, KU, SU, Ungé Venstre, Nyfeministene, Norsk Kvinneforbund o.l. De to ovennevnte hjertedamer oppgir sjøl i et intervju med Universitas at de hadde fått muntlig til-sagn om dekning for halvparten av disse store ut-giftene fra enkeltpersoner i fagbevegelsen. Det resterende skulle skaffes til veie gjennom ulike kul-turarrangementer.

HØYREPOLITIKK

Det planlagte møteprogrammet avslører en konsolidert høyrepolitikk. Eller hva skal man si om følgende godbiter. Norsk sosialisme under Arbeiderpartistyre - med Reulf Steen og Steinar Stjernø, møte om ekteskapet med Susanne Brøgger og Martin Ski, møte om moral og livsverdier med Kåre Kristiansen og en humanetiker.

DEMOKRATISK SOSIALISME

Oppbrudd var altså jokeren som kunne slippe til litt lys over dette skitne spillet. Resten av USV tok som ventet avstand fra «Bridgeklubben». Det må forøvrig være synd for SV stadig vekk å være reir for slike unger. Sist gang var det jo politisosi-alistene Syrrist og Varnes under Sognokkupasjo-nen som etter å ha satt politiet på okkupantene gikk ut av USV og inn i Linderud SV.

De borgerlige avisene Aftenposten og Ar-beiderbladet slo stort opp om dette humanistiske alternativet fra midtgruppene som et reelt alter-nativ til ML-erne.

Hele «Bridgeklubben 76» alias «Sosialistisk Of-fensiv» virker kanskje rart og fremmed i student-politikken. Men en slik framgangsmåte med hemmelige forhandlinger over hode på folk er en lovmessighet for de som har som oppgave å for-svare borgerskapets interesser. Slik avgjøres poli-tikken på toppen blant de som prøver å gi seg sjøl legitimitet gjennom å snakke høyt om «Demokra-tisk Sosialisme».

Til alle studenter ved ISV og ISL.

ENGASJEMENT ER SEXY!

Torsdag 2/5-96 er det valg til følgende verv ved ISV og ISL.

Studentstyret (Sst)

Studentstyret er det øverste studentpolitiske organet for studentene ved UiTø. Dette organet tar seg av saker som angår studentene ved hele Universitetet. Eksempel på saker som behandles her: fordele semesteravgiften, politiske uttalelser, studenthus og mye, mye mer.

Sst består av representanter fra instituttene, politiske lister og minoritetsgrupper. Sst har møte ca. en gang i måneden.

Det skal velges 3 representanter fra ISV, og 2 representanter fra ISL.

Studentutvalget ISV/ISL (SU)

Studentutvalget er arbeidsutvalget til Studentrådet(SR) ved ISV og ISL, som alle fagutvalg er tilknyttet gjennom representasjon. Dette utvalget tar for seg den daglige drift av studentpolitikken på instituttene, ut fra vedtak gjort i SR. SU forbereder også sakene til SR. SU møter regelmessig, cirka annenhver uke.

SU har 7 medlemmer; 4 ISV og 3 fra ISL. Dette ordnet slik at ISV har leder, og ISL har nestleder.

Dette semesteret er alle plassene fra ISV og 2 plasser fra ISL ledige, inklusiv leder. Leder er også medlem av Instituttstyre, og medlem i instituttrådet. Dette vervet er lønnet med ca. kr. 1500,- pr.mnd.

Nestleder fra ISL sitter også i Instituttrådet for ISL.

Instituttrådet (IR)

IR er instituttets høyeste organ. Her tas opp saker som ansettelse, opprykk til professor, nye studieplaner, budsjett, lukking av institutt osv.

IR har møte 2 ganger i høstsemesteret, og 3 ganger i vårsemesteret.

Dette semesteret er det en ledige plass i IR for ISV.

Det skal også velges representanter til lesesalsutvalg.

Vi håper at alle studenter ved både ISL og ISV ser viktigheten av at vi representert i de nevnte organer for å fremme våre felles interesser. Det er derfor ønskelige at flest mulig interesserte melder sitt kandidatur. Det er vanlig at kandidatene møter opp på SR og presenterer seg.

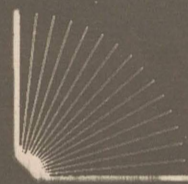
Interesserte kan få mer informasjon eller melde sitt kandidatur på SU-kontoret i ISV kjelleren.

ALLE SOM ER REGISTRERTE STUDENTER VED ISV ELLER ISL HAR ANLEDNING TIL Å STILLE OPP TIL VALGET.

Fagboksalsalget

er

startet

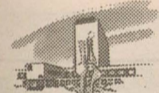

AKADEMISK KVARTER

B O K H A N D E L

Hovedgården, Universitetet i Tromsø, 9005 TROMSØ
tlf. 77 64 49 20, fax 77 64 49 19

For deg som ønsker noe mer!

Norges Handelshøyskole er landets ledende vitenskapelige høyskole for økonomi og administrasjon og er medlem av Det norske universitetsråd.

Norges Handelshøyskole samarbeider nært med stiftelsene Administrativt forskningsfond ved Norges Handelshøyskole (AFF), Norges Handelshøyskoles Kompetansesenter for Etter- og Videreutdanning (NHHK) og Stiftelsen for samfunns- og næringslivsforskning (SNF). Høyskolen utgjør sammen med stiftelsene et stort faglig og praktisk fellesskap.

For informasjon og søknadsskjema kontakt:
Norges Handelshøyskole
Helleveien 30, 5035
Bergen-Sandviken
Telefon 55 95 92 00
Telefax 55 95 95 65

Høyere avdelings studium

Høyere avdelings studium er et toårig studium på hovedfagsnivå, og utgjør samtidig kursdelen i doktorgradsstudiet ved NHH. Høyere avdeling kvalifiserer for konsulent-, utrednings- og administrative oppgaver på høyt nivå i næringsliv og offentlig forvaltning, og er et godt kvalifiseringsgrunnlag for forsknings- og undervisningsstillinger ved universiteter og høyskoler.

NHH tilbyr spesialisering innen Administrasjon, Bedriftsøkonomisk analyse, Samfunnsøkonomi, Økonomisk geografi, Økonomisk historie og Språk.

Opptakskrav

- Siviløkonomeksamen
- Sivilingeniør- eller sivilagronomeksamen
- Universitetsutdanning av høyere grad
- Cand.mag med økonomisk-administrativ fagprofil

Det settes krav til laudabelt karakter-snitt for opptak til studiet. For søkere uten tilstrekkelige forkunnskaper i økonomisk-administrative fag, vil det være aktuelt med tilleggskurs fra siviløkonomstudiet.

Søknadsfrister
15. juni for opptak i høstsemesteret
1. desember for opptak i vårsemesteret

Norges Handelshøyskole

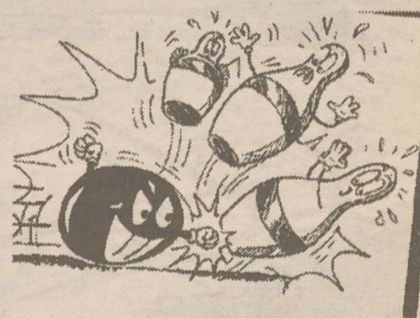
Treffstedet

Åpningstider:

Mand-torsd 10-24

Fred-lørd 10-02

Søndag 13-23

Telefon 77 61 97 70

Velkommen til Bowling & Squash PÅ STAKKEVOLLVEIEN 49/51

Bowling: Kun kr. 13 per serie før 17 alle hverdager

Squash: Kun kr. 30 per ½ time per bane før 16 alle hverdager
Kr. 40 per ½ time 16-18 og 22-24 alle hverdager og hele lørdag og søndag

Husk studentpriser hverdager fra 10-18 og 22-24 og hele lørdag og søndag

BILJARD - FLIPPER - AIR-HOCKEY

Spente passasjerer får en kort briefing før take-off.

ALLE FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

Pilot Stig Saure

På Lufta

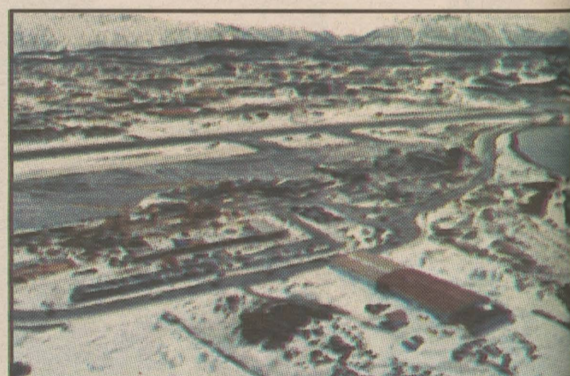
Studentradioen synes det ikke er nok med å være på lufta, frekvensfantomene må opp i lufta også. Helt fram til sommeren skal nemlig A/S Lufttransport sørge for at radioen får luft under propellen opp til tre ganger i måneden, i stadig håp om helikopterjakt på postranere.

En rundkjøring – med trafikk...

Universitetet slik du sjelden ser det.

Litt trafikk på Kvaløya.

Klokka er 1530 fredag og studentradioen skal opp i lufta for første gang. Redaktør Endre Daniloff synes det er litt trist at politiet har henstilt pressen til å holde seg unna det pågående gisseldramaet i Kvæfjord, nå som helikopteret står klart og allting.

Men håpet om postran blaffer ennå. Ellers er det den særdeles kompliserte trafikken i Nord-Norges svar på en metropol som nøye skal overvåkes med en AS350'ekorn' til 5-6 millioner, et aldri så lite leketøy.

Førstereis

Normalt vil timebetalingen ligge på 8000 kroner, men lure som de er bytter radioen helikopter 'tripper' mot annonser. Endre:- Du er klar over at de trenger navneliste med

pårørende..? Jørn:- Ja det får briste eller bære. Og bærer gjør det også etter en liten briefing av den

-Tromsø er kanskje ikke så stor, men desto viktigere er det å holde greie på de få veiene vi har. *Endre Daniloff*

kjekke piloten: Kvaløya er der og Tromsdalen der. Piloten er ikke akkurat lommekjent. Det pekes og forklares.

Vel inne i ekornet betrygger Sunnmørspiloten Stig Saure at vi ikke skal jage isbjørn i dag. Jo takk, det høres fint ut. Vi har enda et par forsideoppslag angående havari etter isbjørn(foto)jakt friskt i minne. Samtlige fem passasjerer får leke seg med øreklokker og intercom. Skikkelig Top Gun! Endre

stråler fornøyd i forsetet:- Har aldri flydd helikopter før. Pilot:- Ikke jeg heller....Ha ha. Veldig morsom.

Take-off

Lima Lima Golf. Ready for take-off. Plutselig henger helikopteret noen hundre meter over bakken og dingler før det bærer over Kvaløybrua. Det observeres fire personbiler i retning Tromsø og seks i retning Kvaløya. Pilot:- Ikke så mye trafikk her nå. Endre:- Kanskje vi kan ta en løp? Pilot:- Nei, det er bare testpiloter som får more seg, ikke hobbypiloter som meg.

Plutselig stopper all framdrift og fem hjertes mens gravitasjonskraften testes. Lungekraften testes også, pilot - Stig er fornøyd:- Oops, feil spake...he he..

Skuffet over manglende trafikkaos på brua (ikke engang noen som tipper i havet), beordrer

redaktøren doningen over øya for der er det sikkert noe som skjer. Endre:- Tromsø er kanskje ikke så stor, men desto viktigere er det å holde greie på de få veiene vi har.

Navlebeskuelse

Mot i brystet, men vett i panna? Redaktøren speider og speider men finner intet postran. -Er det noen som har kontakter i undergrunnen? Byen er for liten! Innrømmelsene begynner å komme. Isteden for å jage skumle ranere, flagrer vi forbi studiovinduene sånn at Endre og Jørn i det minste kan vinke til vennene sine.

Flopp -flopp så er vi over Tromsdalen. Ingen trafikk! Så

sjokkerende. Hodet vrenses, mer vene flagrer og Fløya dukker opp fra en usedvanlig vinkel, piloten

Det observeres fire personbiler i retning Tromsø og seks i retning Kvaløya.

action i Nord - Norges største by mislykkes.

En sveip over fengselet krydrer fantasien - Kanskje det blir sus over sakene hvis vi lander her? Det blir nok ran neste gang. Endre gir seg aldri. I mangel på noe kan radioen i det minste få lekse seg med å telle biler.

U Elin Førstund

Endre spaner etter byens trafikk – eller var det et postran han så etter??

ynge å leke Top Gun.

Lufta

Ishavskatedralen, Tromsøbrua, Domkirka og Hurtigruta – alle Tromsøs selebriteter samla på ett brett? Vel, Mack ølbryggeri mangler.

Skal du stille liste til valget av STUDENTSTYRE?

Ny listefrist er satt til **onsdag 24. april kl. 15.30.**

Listen skal leveres på Studentstyrekontoret

For nærmere informasjon om hvilke regler som gjelder for å stille liste, ta kontakt med Studentstyret telefon 77 64 42 02, eller stikk innom

Søknadskurs

Senter for kvinneforskning og kvinner i forskning arrangerer et dagskurs i søknadsskriving. Kurset er beregnet på kvinner som ønsker å søke doktorgradsstipend.

Kurset tar først og fremst sikte på å gjøre søkerne kjent med hvilke vurderinger som ligger til grunn for forskningsrådets vedtak og å hjelpe deltakerne til å utforme sine sønader til forskningsrådet. Det tar også sikte på å gjøre kursdeltakerne søknadsbehandlingen innad i forskningsrådet.

Tid og sted:

Kurset holdes onsdag 8. Mai kl. 09.00 i senterets lokaler i Glassmester Eriksen-bygget, Breivika.

Hvem kan søke

Både kvinner som er ferdig med hovedfagsstudiet sitt og kvinnelige hovedfagsstudenter som avslutter sitt hovedfagsstudium i 1996 kan søke. Kurset er beregnet på kvinner i alle fagmiljø. Påmeldingsfrist er **Tirsdag 23. April**. Påmelding leveres til Senter for kvinneforskning og kvinner i forskning, Glassmester Eriksen-bygget, Breivika. Påmeldingsskjema og ytterligere informasjon fås også ved henvendelse til senteret, tlf: 77 67 63 93. Frist for innlevering av prosjektbeskrivelse er **Tirsdag 30. April**. Alle kursdeltakere må levere inn en prosjektbeskrivelse på forhånd. Denne vil bli vurdert av forskere og diskutert i grupper. Prosjektbeskrivelsen bør ikke overstige 5 sider.

Utopia arrangerer:

20-års Jubileumsfest

Freitag 26. april

I denne anledning inviterer vi alle tidligere utropister. Ønsker du å delta, kontakter du oss på tlf: 77644283, innen onsdag 24. april. Du kan også stikke innom "glassburet" på ISV, og melde deg på.

Velkommen

Kreative, sporty og utadvendte studenter søkes!

Samler dere inn penger til f.eks klassetur har dere mulighet til å tjene penger her! Jeg søker studenter som kan tenke seg å skape liv og stemning i sentrum ved å synge, spille, underholde, lage forestillinger for barn + mye mer. Her er det kun fantasien som kan begrense mulighetene.

Hvorfor ikke lage den lokale varianten av Postmann Pat, Mummitrollene, Synnøve Svabø og Ole Brum? Interessert? Ta kontakt med Solveig i Sentrumforeningen på tlf. 77 65 51 33, dagtid. Jeg er behjelpelig med organisering, kostymer, markedsføring o.l.

Det er i Tromsø Sentrum det skjer!

Nordisk Samfundsvidenskabeligt Forskningsseminar

EN BÆREDYGTIG OG SAMMENHÆNGENDE SAMFUNDSVIDENSKABELIG SYGDOMSFORSKNING

Netværk for Samfundsvidenskabelig Sygdomsforskning (NSS) afholder nordisk forskningsseminar og indkalder hermed tilmeldinger og papers.

NSS er et nyt forskernetværk finansieret af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd, Den Kommunale Mønstfond og Fonden for Forskning i Almen Praksis i Danmark.

Hensigten med at etablere et netværk for samfundsvidenskabelig sygdomsforskning er at opsamle og videreudvikle viden om:

- * sygdoms- og sundhedsbegreber.
 - * forståelse af krop & psyke sammenhænge.
 - * anvendelse af diagnoser som vidensform og de deraf afledte behandlingstilgange.
 - * diagnosernes virkning på individ og samfund og deres konsekvenser for brugerens handlemuligheder
 - * organisatoriske, institutionelle og magtmæssige rammer for behandlingsarbejdet.
- Målet er på længere sigt at udvikle det teoretiske grundlag for en ny samfundsfaglig disciplin.

Formålet med seminaret er at skabe kontakt mellem nordiske forskere på området og udvikle teorier og begreber indenfor samfundsvidenskabelig sygdomsforskning.

Seminaret omhandler bl.a. følgende temaer:

- * Sygdomsteori: kropslige erfaringers betydning i den videnskabelige kundekabsproduktion
- * Hverdagelivet og den professionelle behandling - grænseflader og integration
- * Økologi og markedskræfter - sygdom som kollektivt anliggende
- * Strategier for en sammenhængende og bæredygtig samfundsvidenskabelig sygdomsforskning

Ved tilmelding bedes indsendt max. 1 A4 side om forskningsaktiviteter og -interesser. Vi tilstræber tværfaglighed og variation i forskningsområder blandt deltagerne. De, der ønsker at præsentere et paper, bedes indsende et kort resumé. Der planlægges udgivet en antologi efter seminaret.

Sted: Rungstedgård, Rungsted (nord for København)

Tid: 5. - 7. oktober 1996

Pris: 1.000 kr.
Max. deltagerantal: 40

NSS' styringsgruppe består af: Hysse Forchhammer, Dorte E. Gannik, Vibeke Klitgaard, Lene Koch og Laila Launsø.

Tilmelding snarest og senest **14. maj** til NSS c/o Dorte E. Gannik, Central forskningsenhed for almen praksis, Panum Institutet, Blegdamsvej 3, DK-2200 København N, Danmark, tlf. +45 35 32 71 71, fax +45 35 37 12 82.

NSS' arbejdsprogram og yderligere oplysninger kan rekvireres ved henvendelse til ovenstående adresse.

Utlysning av strategimidler for 1996

Styret i Senter for kvinneforskning og kvinner i forskning vil dele ut kr. 140.000 i strategiske midler for 1996. Det kan søkes om midler til ulike typer forskningsarbeid og faglig aktivitet som f.eks reiser og satsing på miljøforebyggende virksomhet som seminarer, formidling, forskningssamarbeid og annen kontaktskapende aktivitet.

Strategimidlene vil bli tildelt prosjekt som er tilknyttet et eller flere av senterets primæroppgaver som er: Å styrke kompetansen i og stimulere til kvinneforskning innen ulike fagområder, bidra til økt rekruttering av kvinner til forskning og styrke **Hvem kan søke**

kvinneperspektivet i de ulike fag.

Strategimidlene kan søkes av forskere, doktorgradstudenter og hovedfagsstudenter ved Universitetet i Tromsø og NORUT.

Søknadsfrist er Mandag 6. Mai.

Søknad skal skrives på senterets søknadsskjema.

Ytterligere opplysninger og søknadsskjemaer fås ved henvendelse til Senter for kvinneforskning og kvinner i forskning tlf: 77 64 63 93.

Sammen med søknadsskjema leveres prosjektbeskrivelse på maksimalt 4 sider som skal inneholde:

problemstilling med diskusjon av teori og metode

framdriftsplan

budsjett for hele prosjektperioden.

opplysninger om andre institusjoner som de er søkt midler fra

Studentenes Sosialtjeneste

Du kan ta kontakt med Studentenes Sosialtjeneste ulike sosiale og personlige problemer, for eksempel dårlig økonomi, samlivs-/familieproblemer, ensomhet, tvil, studievalg, eksamensangst...

Av og til kan det være vanskelig å ha klart for seg problemene egentlig består i. Konsulentene taushetsplikt. **TA GJERNE KONTAKT.**

Kontoret er i kjelleretagen på Universitetsbiblioteket med inngang fra nord (inngang på yttersiden av bygget). **Treffetid 10-14 hver dag. Klokket 13-14 har kontoret åpen konsultasjon.**

Husk å benytte deg av **HELSEFONDET**, som gir dekkning av utgifter til tannbehandling, fysioterapi og andre helsemessige utgifter. Se regler på oppslagstavlen. **Søknadsskjema fås hos Studentenes Sosialtjeneste.** **Psykolog:** Henvend deg til Studentenes Sosialtjeneste muligheter for psykologisk behandling.

Ekspedisjon, Jill-I. Larsen Tlf: 77 64 53 23

Likestillingspris

Universitetet i Tromsø opprettet i 1993 en likestillingspris. Prisen er på kr. 25.000,- og deles ut i forbindelse med universitetets festdag 1. September.

Prisen kan tildeles institutter/avdelinger, grupper eller enkeltpersoner med tilknytning til universitetet, primært for iverksatte tiltak som fremmer likestilling. Hovedkriteriet for tildeling av prisen er at tiltaket/tiltakene er utradisjonelle og viser nye veier for å bringe likestillingsprosessen videre.

Følgende forhold kan legges til grunn ved vurdering av kandidater til prisen:

- velferdstiltak som kommer likestilling til gode
- tiltak som gir en mer balansert kjønnsfordeling på ulike studier
- tiltak som gir en mer balansert kjønnsfordeling blant ulike stillinger
- tiltak som kan medvirke til en bedre fullføringsgrad i studier der det ene kjønn stopper opp
- tiltak som kan bedre forholdene for ansatte i kvinnedominerte stillinger
- pensumtiltak som fremmer innsikt i kjønnsdimensjonen
- undervisningstiltak som bringer likestillingstemaer i fokus
- studieorganisering som kan virke gunstig for likestillingstemaer
- utadrettet virksomhet som fremmer likestilling, f.eks. popularisering av fagstoff
- informasjonsvirksomhet som retter søkelyset på likestilling
- opplæringstiltak som kan påskynde likestillingen
- administrative tiltak som støtter likestillingsarbeidet

Alle ansatte og studenter eller grupper av disse har forslagsrett. Begrunnede forslag sendes inne 1. Mai 1996 til Likestillingsutvalget ved Øydis Punsvik Olsen.

Nærmere opplysninger kan fås hos likestillingskonsulent Øydis Punsvik Olsen.

Adresse: Adm./Personalavdelinga. Telefon 77 64 62 67
Telefax 77 64 59 70 Email: oydis.punsvik#adm.uit.no

Engelsk for næringslivet

Intensivt studium i engelsk økonomisk fagspråk (20 vekttall)

Søknadsfrist 15. juni

- Oversettelse av økonomisk-administrative tekster
- Forretningskommunikasjon med næringslivs- og kulturkunnskap
- Tekstlingvistikk og oversettelsesteori
- Språkøvelser med tolking og teksting.

Opptaksgrunnlag:

Engelsk grunnfag fra Universitetet eller tilsvarende.

For informasjon og søknadsskjema, kontakt:

Norges Handelshøyskole
Helleveien 30
5035 Bergen-Sandviken
Telefon 55 95 92 00
Telefax 55 95 95 65

Internettadresse: <http://www.nhh.no/>

Norges Handelshøyskole

Med **STUDENTKONTO**
for **JEG**
er det litt
EKSTRA!

Som student er det ingen hemmelighet at man innimellom må tenke svært «kreativt» for å få pengene til å strekke til. Derfor har vi i Sparebanken Nord-Norge opprettet en spesiell konto for deg som studerer. Du kan få råd om hvordan du får mer ut av pengene dine, en rekke tjenester til lavere pris – og mulighet for forskudd på studielån. Stikk innom!

SPAREBANKEN
for NORD & NORGE

REDD BARNA PRESENTS :

CA-NU

YOUTH PROGRAM

CHILD ADVOCACY CADRE - NORWAY UGANDA

We offer you a unique opportunity to experience African philosophy an poetry, music and art, politics and history, rural life and development problems and solutions. Above all you will experience the life situation for children and youth and people's fantastic ability to survive in spite off all difficulties.

"There is much to learn in Africa which you can use in Norway to foster greater solidarity and justice."

Tony Kishada

In the beginning of January 1997, after a preparatory period of four month, you will start your voyage of discovery in Africa. Redd Barna has a Training and Resource Center in Kampala, Uganda, where you will have your main base. You will stay in Uganda for three months. When you return to Norway you will go through a six months part-time obligatory service where you get an opportunity to use what you have learnt.

For more information
- Call 22570080 (Ragnar)

INTERESTED ? FILL IN THIS COUPON AND MAIL IT TO REDD BARNA PB. 6200 ETTERSTAD, 0602 OSLO

NAME: _____
ADDRESS: _____
PHONE: _____ DATE OF BIRTH: _____

- Har du noengang fått et lærerikt slips

Det koster ingenting å spesialbestille bøker.

Vi skaffer deg en emneoversikt.

Vi har 30.000 registrerte bøker/varer i vår datamaskin.

Utsolgte bøker kan vi søke etter hos 130 andre Libris-bokhandlere.

Libris-kjeden gir ut eget bokmagasin som er gratis. Du kan låne bøker hos Libris*Biblotek

Vi er "On line" med norske forlag.

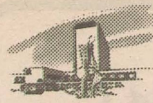
Alle pensumbøkene til Helsefaghøgskolene og de andre Høgskolene.

Centrum * Libris
Bok og Papirhandelen i Sjøgata

OBS!

Telefonnr.: 77 68 35 40
Telefaxnr.: 77 68 53 01

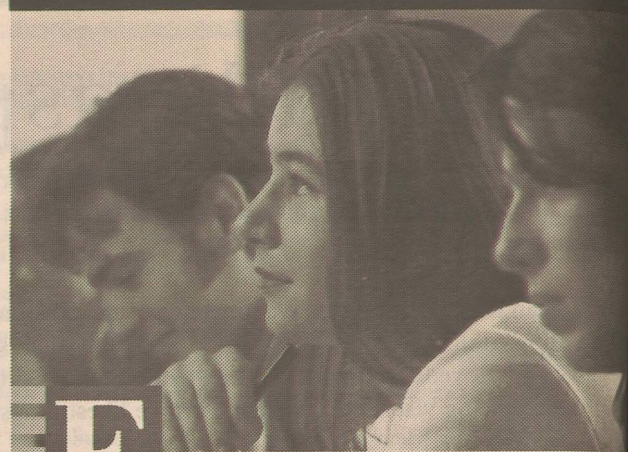
Norges Handelshøyskole er landets ledende vitenskapelige høyskole for økonomi og administrasjon og er medlem av Det norske universitetsråd.

Norges Handelshøyskole samarbeider nært med stiftelsene Administrativt forskningsfond ved Norges Handelshøyskole (AFF), Norges Handelshøyskoles Kompetansesenter for Etter- og Videreutdanning (NHHK) og Stiftelsen for samfunns- og næringslivsforskning (SNF). Høgskolen utgjør sammen med stiftelsene et stort faglig og praktisk fellesskap.

For informasjon og søknadsskjema kontakt: Norges Handelshøyskole Helleveien 30, 5035 Bergen-Sandviken
Telefon 55 95 92 00
Telefax 55 95 95 65

For deg som ønsker noe mer

Etårig studium i praktisk pedagogikk

Den pedagogiske utdanningen ved NHH gis i samarbeid med Universitetet i Bergen. Studiet er primært et fulltidsstudium over ett år og bygger på fagutdanning i økonomisk-administrative fag. Etter nærmere regler gis det anledning til å gjennomføre studiet på deltid.

Kandidater som tar sikte på lektorkompetanse, kan ta den pedagogiske utdanningen som del av høyere avdelings studium ved NHH. Kandidater som tar sikte på adjunks- eller faglærerkompetanse, tar utdanningen som tillegg til siviløkonomstudiet eller annen økonomisk-administrativ utdanning. Studiet vil også være aktuelt for kandidater som tar sikte på tilsetning i undervisningsstillinger ved universiteter og høgskoler.

Opptakskrav

Søkere må ha bestått fagstudium i økonomisk-administrative fag ved universitet eller høgskole som gir undervisningskompetanse i den videregående skole.

Norges Handelshøyskole

Søknadsfrister

15. juni for opptak i høstsemesteret
1. desember for opptak i vårsemesteret

STUDENTRABATT I TROMSØ

Disse forretningene og bedriftene innrømmer studenterrabatt mot at man viser studentbevis sammen med kvittering for betalt semesteravgift.

For å unngå misforståelser bør man opplyse om at man er student og vise studentbeviset uoppfordret.

Rabattene som er angitt i denne oversikten innrømmes i perioden 15.8.95. til 15.8.96. Merk deg at rabattene som regel kun gjelder varer til ordinær pris.

Bladet Tromsø

30% rabatt på abonnement mot kontant betaling og visning av studentbevis.
Telefon: 77 65 66 00

Kvellos Barnemagasin

10% på varer til ordinær pris
Adr. Fr. Langesgt. 18
tlf: 77 68 53 29

Babykos

10% på varer til ordinær pris. Og spes. pakkeløsn. for studenter.

barneutstyr, vogner, senger og bilsikring.
Adresse: Håpet (Vis-a-vis OBS og Normotor) tlf. 77 67 22 44

Bilbåren

15% rabatt på leie av personbil, varebil, minibuss
tlf: 77 66 66 11

Neumann Bygg A/S

Fra 5 til 25% rabatt.
Stakkevollveien 15.
tlf. 77 65 72 33

Domuskafeen

45.- kroner for dagens middag, kr 5.- for kaffe/te minus 5.- kroner på stor og liten langang.
(Ikke vanlig kantine)

Nordix Data A/S

4% rabatt på Hyundai datautstyr. Adr. Stakkevollveien 27
tlf: 77610106

J.M.Hansen

10% på butikkvarer untatt tilbudsvare og hvitevarer der gir vi 5%. Leie: Bindingstid 10 mnd. 10% rabatt på leiepris. 1mnd gratis ved tilleggsleie.
Adr. Storgt 56 tlf: 77 66 55 00

Chr. Hansen A/S

Fotoforretning
10% rabatt på film, kamera etc. 15% på fremkalling og kopiering, 10% på forstørrelser o.l. Adr. Fredrik Langesgt. 22
tlf. 77 68 56 56

Chr. Hansen A/S

Ekspressbilder
Samme rabatt som overnevnte. Adr. Veitasenteret tlf. 77 65 87 20

Gjensidige

Studentforsikring.
Adresse: Storgt.92
tlf. 77 62 34 00

Heklekroken A/S

10% på garn til ordinær pris
Adr. Skippergt. 6
tlf. 77 68 17 87

Britts Boutique

15% på varer til ordinær pris
Adr. Storgt.89 tlf. 77 68 41 00

Hotel Nord

20% på overnatting enkeltrom 296.-/dobbelrom 384.-
Adr. Parkgt. 4 tlf. 77 68 31 59

Austad

10% på varer til ordinær pris.
Adr. Sjøgt. 13 tlf. 77 68 45 51

Supergirl A/S

15% på varer til ordinær pris.
Adr. Kirkegt. 10 tlf. 77 68 32 11

Prelaten

Studentpris på mat og drikke: -50.- kroner for dagens rett, 5.- kroner for kaffe m.m. Utlån av møte/selskapslokale, ring for bestilling.
Adr. Sjøgt 12 tlf. 7768 20 85

Platebaren A/S

15% på VG-lista, 10% på øvrige varer til ordinærpris med bonuskort.
Adr. Storgt. 92 tlf. 77 65 53 56

Alberts Musikk A/S

15% på varer til ordinær pris.
Adr. Vestregt.18 tlf. 77 65 51 11

Brillehuset A/S

10% ved kjøp av nye komplettebriller, kontaktlinser og solbriller.

20% på linsepleiemidler.
Adr. Storgt. 92 tlf. 77 68

Vigdis parfumeri og hudpleie

10% på varer til ordinær pris. (ikke hudpleie)
Adr. Storgt. 58 tlf. 77 68 67 83

Pizzeria Giovanni

20% rabatt på pizza og retter fra menyen. 10% rabatt ved utkjøring mandag til torsdag.
Adr. Storgt. 132 tlf. 77 61 11 22

Jensens Skoteimagasinet

Eurosko. 20% på tilbehør, 10% på sko til ordinær pris.
Adr. Storgt. 79 tlf. 77 68 15 63

Skinnmester'n

15% på varer til ordinær pris. Stort utvalg i skinnklær.
Adr. Veitasenteret tlf. 77 61 25 01

Sportshuset A/S

10% på varer til ordinær pris.
Adr. Storgt.92 tlf. 77 68 36 68 og Sjøgt.13

Intersport Tromsø A/S

10% på varer til ordinær pris
Adresse POLARSENTERET

Poulsen Interiørtekstil

10% på varer til ordinær pris
Adr. Veitasenteret tlf. 77 68 04 33

Studio 7

15% på trening, sol og aerobics
Adr. Søndre Tollbugt.7 tlf. 77 68 82 88

Urmester N. Andersen

10% på varer til ordinær pris
Adr. Stortorgt 3 (vis-a-vis Domus) tlf. 77 68 26 25

Nye vinleggeren A/S

Alt av tilbehør for legging av og vin. 15% på varer til ordinær pris.
Adr. Strandgt. 34 tlf. 776568

ANSVARLIG FOR AKSJON
STUDENTRABATT I TROMSØ
er Tromsøstudentenes idrettslag (TSI)
kontoradresse: Universitetet i Tromsø
Hovedgården
Tlf. 77 64 45 79

KULTUR

FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

**KULTUR
KOMMENTAR**

Eg skriv. Du les.

Hei på deg gamle ørn og ukjende fjes og snodige vesen. Korleis har du det i dag? Mange planar? Mykje å gjere? Det har eg. Huset er bomba. Postkassen tom. Pensum utan fingermerker. Dette har eg tenkt å ordne. I dag. Planen er klar. Kva er det? Kvifor ser du på meg med slike auga som snakkar og seier det meste—høgt og tydeleg—utan ord? Du er skeptisk. Det er det du er.

Du vil eg skal skrive i staden. Berre til deg? Kor snill du er. Eg vil heller skrive enn rydde. Men då får du lese, då. Avtale. Eg skriv. Du les. Denne setninga lever. Akkurat no. Fordi du les ho. No er ho død. Og du er på veg inn i ein metakulturkommentar.

Du er søt. Men hugs at eg lyg. Du må ikkje stole på meg. Eg er ein upåliteleg eg- forteljar. Du er berre eit simpelt resultat av min fantasi, ei orsaking for ein kommentar og offer for smisk i forrige avsnitt. For ord er makt og våpen og kan seie alt eg ikkje vil og alt du vil og alt eg ikkje får til. Bokstavar er stappa saman i fleirledda konstruksjonar og fortel deg på komande sider om påsketour og konsertar og teater og Bh-ar gjennom tidene og om Hamsun og Aasen. Det er difor eg skriv på nynorsk. Kvifor knip du munnen saman? Kvifor blunkar du så rart? Bli heller med på ein hyggeleg tanke. Det er ikkje farleg, eg berre diktar deg opp. Opp på tanken. Der sit vi, eg og du. Vi skal til våren. Der spring vi utan skor i grønt gras og er glad i kvarandre. Men eg stoggar her, for dersom vi er nakne er vi ille ute. Iallfall dersom eg gir ut verket før Mykle. Forboden litteratur kjem om nokre sider. Dette var berre eit frampeik. Vi tek oss ein øl i staden, kanhende den i ølspalta. Guinness. Du smiler litt no, men eg er ikkje så stolt av det, for det er jo eg som har skrive det. No smiler du ikkje. Du ser sint ut. Kven eg trur eg er? Kva dette eigentleg er? Berre vissvass. Jada, det kan godt hende, og dessutan; Har du ikkje vore borti vissvass før, er det jaggu på tide. Likar du betre kjendiskliss-klass kan du hoppe vidare til interessante overskriftnyhende frå tabloiden om Diana & co. Slaktar du meg, vert eg lei meg. For det var jo eg som dikta deg – allereie i fyrste setning faktisk.

Men du får ikkje tak i meg. Aldri. Eg sit nemleg på ein satelitt. Der har eg god utsikt til dykk som kavar der nede. Dersom du har tid ein dag, og vi er blitt vener att, er du hjarteleg velkomen på besøk. Eg har symjebasseng og vårblomar her.

Sigvaldberg

GLASUR

glasur: ny spalte for deg som ønsker å uttrykke humøret ditt offentlig.

Jeg er kjempeglad for:
– at jeg bor i Oslo hvor været er nydelig, i motsetning til i Tromsø.
– at den nye skiva til Baba Nation er så jævlig bra. De er verdens tøffeste bergensere!

Jeg er kjempesur for:
– at den nye plata med Baba Nation ble slakta.

(Sway, yumyummmmm...)

FORNUFT... FORDUFT

Hva er det som engasjerer studentene mest? Studentvelferd...? Nei. Studentøkonomi...? Nei. Internasjonalt ansvar overfor den tredje verden...? Nei.

KULTURKASERI

Det viser seg nemlig at det eneste som står i hodet på intelligentsiaen i dag er øl, sex og eksamen.

Øl er vår gyldne og skummende drikk som vi med et stønn av lengsel konsumerer fra fredags ettermiddag, til siste bånnski forsvinner ned våre såre struper søndag morgen.

Forhåpentligvis har man fått seg litt av det motsatte eller samme kjønn i løpet av den tiden helgen varte. Resten av ukens sex overlater vi til de som er så (u)heldige å ha en som de er glad i. For det vi andre gjorde i løpet av helgen var selvfølgelig helt uforskyldt og langt fra planlagt. Det var - hva skal vi kalle det - et lite arbeidsuhell, som selvfølgelig ikke skal skje igjen.

Øl og sex lar seg altså utmerket kombinere. I hvert fall teoretisk. Gudene skal vite hvor man-

ge halvslappe mannlige organer som ikke klarte det som eierne gjorde i utgangspunktet ville, men som dårlig fysikk eller overdrevet ølkonsum effektivt satt en stopper for. Gudene skal vite hvor mange studiner som i halvveis desperasjon prøvde å få sin utvalgte forkvelden til å tre på gummi, og som på grunn av innstendige bøtner og surmuling ga seg for å sikre seg mot at hele huset ikke skulle vekkes av høylytte protester.

Når søndagen dukker opp våkner man med et rykk og kommer på at man lovet seg selv å lese pensum denne helgen. Det er da eksamensangsten kommer krepende. Forskning på høyt plan viser at denne siste variabelen gjør seg gjeldende under enheten: «et stykke ut i semesteret». Tidligere i semesteret er vi selvfølgelig helt answersløse. Mange liker å gi inntrykk av at så er tilfelle. Om det er et faktum er selvfølgelig en annen sak.

Tar man til etterretning alle de historiene man hører gjennom sin studietid, vil man kanskje sitte igjen med det inntrykket at studentene er dårlige til det de er opp-tatt av, nemlig øl, sex og eksamen. Slike historier skal man selvfølgelig ikke ta for god fisk. Det

ILLUSTRASJON: KRISTOFFER JØRGE

finnes mange av oss som drikker med fornuft, er gode i senga og lauder seg gjennom alle årene på universitetet. Men på den andre siden elsker jo Carl Ivar innvandrere.

Uansett får dere ha fortsatt lykke til videre i semesteret, samme hva dere holder på med. Mora-

len er: ungdommen varer evig, så hvorfor skal vi la lerne ødelegge for oss.

Årets paroler til 1. Mai burde preges av at vi ønsketis prevensjon, billig øl og dige surmulere.

Ola Bra

TILSTÅR utroskap med Diana

**O.Js anklagere elsket på bakrommet
Kona for feit...derfor vil jeg skilles
Spydige Diana**

**Alle statsrådenes sengekamerater
Boris spiste kongens elg
Fikk Sonjas høyre hånd**

Märtha behandler Sonjas fingre

Fergies fond konkurs

Cindy gjør Pepsi blå

Märtha henter Boris

Lill-Babs (57) oldemor

Møt vær-Siri – slik er mitt liv

Trine Rein med gutta på NATO-øvelse

Diana i ny sexskandale

På puppe-wave-party

Tromsø Museum feiret BH'ens dag onsdag 17. april med tre morsomme foredrag om BH, kvinnekropp og kvinneideal gjennom tidene. I tillegg har museet gående en utstilling av femti BH-modeller laget av norske kunstnere.

BH'en er et kvinnesymbol, et hjelpemiddel, en nødvendighet, et fengsel og et torturreddskap. Men først og fremst er den et klesplagg, og den har sin historie. Fra korsettets tyranni, til dagens mylder av forskjellige modeller tilpasset den moderne kvinne (og i noen tilfeller: mann). BH'en er et viktig plagg. Den skal løfte opp, stramme inn og forstørre det som naturen har latt i stikken, alt etter som moten tilsier det.

Marshmallows-BH

Hvem har sagt at BH'er bare kan lages av bomull og blonder? I hvert fall ikke de kunstnerne som har sine kunstverker utstilt på museet i disse dager. Oppfinnsomheten og kreativiteten der er stor. Hva sies for eksempel om en BH laget av myggspiral? Eller en av marshmallows? Forstørrelsesglass? Twist eller kondomer? Dørslag? Eller hva med en BH formet som et fuglere-de,- med egg? Det er sannsynligvis ingen grense for hva en kan lage en BH av. Bare en grense for hvilke av dem det er fysisk mulig å gå med.

Saltvannskran

Stipendiat Åsa Elstad ved historiseksjonen, holdt et foredrag om BH'ens historie som både var opplysende og festlig. Vi fikk vite hvordan det hele begynte, og om siste nytt innen brystimplantasjon; nemlig saltvannskran. Ved hjelp av denne kranen kan man selv regulere hvor stor en vil at puppene skal være til enhver tid. Noe for den moderne kvinne som både vil

jogge og ta seg godt ut i selskapslivet?

Mange mener å ha oppfunnet brystholderen. En av dem er Hr. Hugo Schindler, som i 1893 tok patent på oppfinnelsen sin. Men det var det mange andre som også gjorde. Likevel kom ikke BH'en i produksjon før etter 1910. Dette forklares med at motebildet forandret seg, - korsettet som før hadde holdt bysten på plass, forsvant. Man

anså da korsettet for å være helsefarlig fordi den kunne gi «snørelever».

Hengebryster

Hvorfor går kvinner med BH egentlig? Kvinneidealet i dag tilsier at man skal være ung, og ha en slank og fast kropp. Har man ikke det, så får man hjelpe litt på. Ukebladet «Det Nye» hadde på syttitallet med noe i bladet som de

*«What God have forgotten,
-we must fill with cotton»*

BH laget av tegnestifter. Et effektivt våpen mot uønsket beføling.

ALLE FOTO: JAN MARTIN BERG

kalte «blyant-testen». Man la rett og slett en blyant under brystene, og falt den ikke ned med en gang, så hadde man hengebryster og måtte bruke BH.

Amanuensis i kunsthistorie, Hege Olaussen, holdt et foredrag om kvinneideal i kunsten. Mange kunstnere (for det meste menn) har hyllet og vist sin beundring for kvinnekroppen gjennom tidene. Kvinner og deres kropp skulle sees på, men de skulle ikke kikke tilbake. Det er gjerne når man blir satt under lupen og gransket, eller sammenlignet med andre at man blir bevisst sine feil og mangler, og oppsatt på å gjøre noe med

dem. Mange har komplekser for brystene sine, og da kan BH være ett billig alternativ til hengebryster. Noen nøyer seg med en wonderbra, mens andre ikke er fornøyd før de har fått lagt inn silikon.

BH'en er et morsomt plagg. Mange kniser og fniser bare de hører ordet. Andre rødmer og blir forlegne. Det er tross alt et intimt plagg, og alt som er intimt kan man le av. Og hvis du har lyst å le bør du gå på BH-kunstutstillinga på Tromsø Museum før 19.mai.

U Randi Solhaug

Ola Røe blir Blaa

Den som forteller meg at mørketida er svart og deprimerende, lyver. Mørketida er en kakofoni av blånyanser som ikke kan annet enn å prege sjela til de som har opplevd den.

Disse nyansene har Ola Røe greid å fange på film. Ingen lett jobb, men kanskje heller ikke vanskelig for en så erfaren fotograf som Røe.

Respekt

De fjorten bildene som Røe har utstilt på Pizzahuset (det gamle Studenthuset) bærer alle preg av en dyp respekt for nordnorsk natur. Det er et innbitt ønske for de fleste fotografer å ta naturbilder som går skrittet lengre. Disse bildene gjør det, ikke

et stort steg riktignok, men de har greid å formidle Nord-Norges mest spennende tid på en mesterlig måte.

Hasselblad

Røe forteller oss at bildene er tatt med lang lukkertid og lav ASA-film, noe som er utmerket for å få fram det unnvikende fargespillet i en nordnorsk vinternatt.

– Disse bildene hadde vært umulige uten stativ, ler Ola Røe og avslører en profesjonell fo-

tografs best bevarte og minst hemmelige hemmeligheter. Av formatet på bildene kan man tydelig se at Røe bruker et Hasselblad-kamera, et kamera som i følge Røe har forvoldt Hasselblad-reparatører mye hodebry.

– Hasselblad skal jo først og fremst brukes i studio, men jeg har hatt med meg mitt på havet i Lofoten og på Finnmarksvidda noe som kameraet tåler, men reparatørene er ikke vant til å få inn kameraer med slike skader, sier han.

Erfaring

Røe er en av Tromsøs mest erfarne fotografer. Han har arbeidet i en årrekke som freelance fotograf i Dagbladet, men gjennom firmaet Røe Foto arbeider han nå med

Ola Røe med sin tolkning av Tromsøs nattetid: «Blå by.»

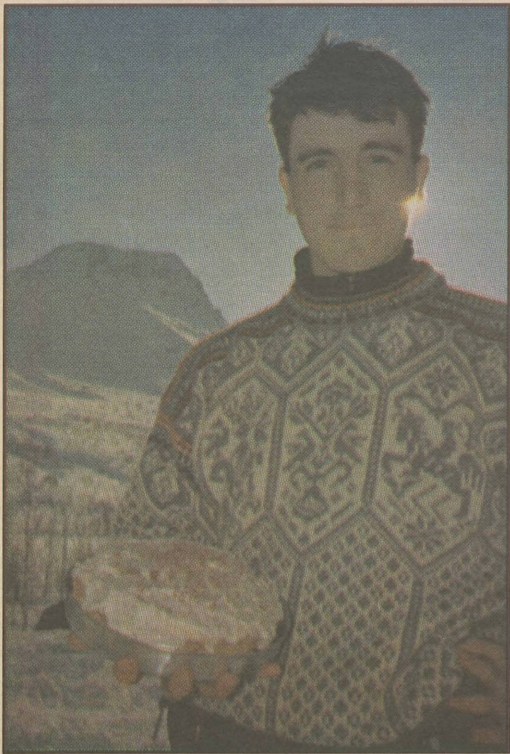
FOTO: ÅSGEIR JOHANSEN

mange forskjellige prosjekt. Blant annet forteller han oss at han har fått i oppdrag å ta bilder for et bokprosjekt om Troms, men det han kanskje er mest kjent for, er sine bilder fra teaterproduksjo-

ner her i byen. Nå kan hans blå bilder nytes over en pizza og et glass brus på Pizzahuset.

U Åsgeir Johansen

Studentfjells

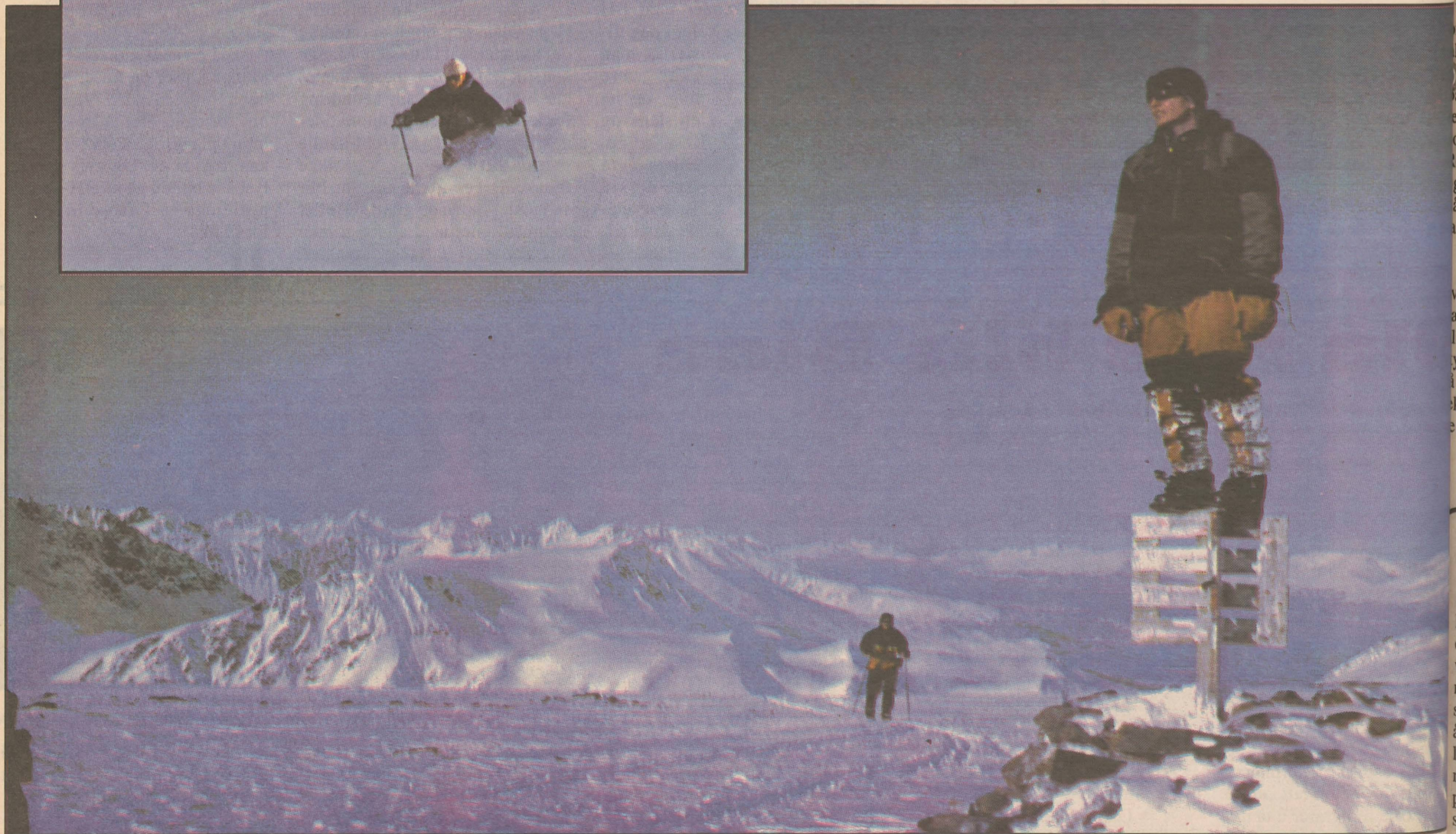

Ikke bare havregrøt og suppeposer. Bjørn Tore serverer bestemors nøttebunn med sjokoladekrem. FOTO: RUNE SÆVIK

Det fins ikke grenser for hvor mange påskeklisjeer man får plass til i en ryggsekk. FOTO: RUNE SÆVIK

Bli med TSI-fjellgruppa på påkesamling i Lyngsalpene. Dette er en beretning om alle påskens klisjeer – men den er helt sann. Om du ikke var med: Les dette og gråt!

Det blåser hardt på toppene - men noen ganger er det allright.

FOTO: SIGURD TØNNES

til påskefjells

"Nordmenn er sære", sier utlendingene. I en verden av overflod og materielle goder, drar en særskilt subkultur frivillig ut i skog og fjell – lever primitivt, fryser og mener det er den største form for lek. De av oss som vil være ekstra eksotiske og gale, anser teltet som anstendig bolig, selv om vinteren. Hva er det som driver disse menneskene?

Utopia ble med noen av dem som til det de selv betrakter som deres eget paradys; Lyngenhavet. Følg med gjennom beskrivelsen av TSI-fjellgruppas påskebesamling – den tredje i rekken:

TSI sin påskebesamling starter en uke før den egentlige høytiden – på den måten kan også de som skal hjem i påsken delta. Styret i fjellgruppa drar i forveien inn til Lyngsdalen med ett haleheng av de aller mest turkåte. I det vi nærmer oss det trangeste partiet i dalen, drysset et løssnøskred langs flogene foran oss – vi stopper.

Gubbene nede ved Furuflaten ristet på hodet før vi dro. Det var snødd mye over steihardskare. Mørket kommer, og det blir vanskelig å vurdere terrenget rundt seg. Vi velger å bli på stedet og vente med innmarsjen. Respekten for skred er stor for tiden.

Tunge sekker

Neste morgen er det kaldt og klart vær. Folk rusler opp mot baseleirområdet. Turen inn er svært sosialdemokratisk både i lengde og innhold, og godt er det. Sekkene nærmer seg av man slett ikke har tenkt å leke butikk – her skal alt som hører påsken til være med; rødvin, biff, sauser, appelsiner og kvikkklunch. Imponatorprisen går til han med den batteridrevne snøbrøsten.

Teltleiren vokser jevnt i løpet av fredagen. Dagen etter skal det være over femti personer i det lille stammesamfunnet. Fellesutstyret kjøres inn på hundeslede – på miljøvennlig og politisk korrekt som det går an. Overraskende mange jenter ankommer med

røde roser i kinnene og smil om munnen. Gutta veksler blikk og gliser fornøyd i skjegget. Nye bekjentskap etableres. Her er alt fra fjellklatrere til dansker.

Noen jenter fra våre naboland er på sin første vintertur. De begynte å gå på ski denne sesongen. Goretex-gutta er imponert, og innser at deres egne "heftige" bragder blekner i sammenligning. Taushet er som kjent noen ganger

nedover på de høydemeterne vi har forsert, og innser at dette vil bli en aldeles pervers nedkjøring. Men det er langt igjen.

Det begynner å bli tungt å trække spor. Noen blir mer amper i humøret. Flere spadeprøver taes – man er mer uenig om hvor trygt dette egentlig er. Langt der nede kommer flere etter i sporet vårt. Nix, her er det bare å bite tenna sammen – nå ser vi også toppvar-

er nå, virkeligheten er en meter foran skituppen. Men det er fort over – alt for fort. Snart ser vi bare vår egne låmer tegnet i løssnøen over oss. Verdens vakreste signatur – TSI fjellgruppa was here!

Sosialt

Mens ettermiddagssola kjæler med toppene rundt teltleiren, kommer flere tilbake fra dagens tur. Noen

Morgan Kane

Neste dag er et nytt lag først opp av soveposen. De skal gå inn på Sydbreen og opp på Balgisvarre. Resten av stammen spiser frokosten ute, mens de første solstrålene begynner å varme kalde rumper. Heltene fra kvelden i går er usedvanlig stille. De grynter bare ved tilsnakk, og vil nødig vende på hodet. De blir liggende i leiren hele dagen og lytte til høytlesning fra Morgan Kane. Det er påske i Norge – samme hva kalendernes sier.

Utpå kvelden kommer brefarerne tilbake. Balgis var bedre enn Dalstinden forkynner de. Nattens helter har lyst til å gråte blod og piske seg selv, men sverger heller på at i morgen – da skal man ut på tur igjen.

Kaker, lammekjøtt og pizza.

Leirlivet begynner å bli rutine. En fra konservatoriet har med gitar og fløyte. Noen har bursdag – de varter og vartes opp med kaker. Jon Hemming griller som vanlig lam til alle. Kveldene er sosiale, og morgenen vakker. Det er tegnet psykedeliske telemarkspor fra alle tenkelige – og utenkelige – fjellside og renner. En trygg rute er rekognosert inn over Sydbreen, og flere kan ta den samme turen. Life is good – very good!

Tromsøstudentene nyter alle fjellpåsken's gleder allerede før den har begynt. Men livet i de kalde vinterfjell tar hardt på. Når tirsdagen kommer, er de fleste innstilt på å dra hjem; Gnagsår, tomt for parafin, sola er borte og så videre. Leiren pakkes sammen, de som blir igjen ønskes god tur, og vi søker mot sivilisasjonen. Dog har TSIturer en tendens til å leve videre, selv etter ankomst Tromsø – avslutning med pizza og øl er en ubrytlig tradisjon.

U Rune Sævik

Tante Camilla leser for Barna om Morgan Kane som også er på påsketur - i Alaska.

FOTO: RUNE SÆVIK

ger gull.

Alle topturernes mor

Lørdagen opprinner med drømmeforhold. Noen få minusgrader, knallblå himmel og tørr, dyp pudersnø. Noen karer står tidlig opp – Dalstinden it is! Utopia blir med, og vi trækker på feller opp lia. Det er varmt, det blir påkestemning og lunch i en solskavel. Snart kommer det flere etter, og vi får det travelt. Her må ikke noen få sjansen til å sprette pudersnøen før oss!

Vi trækker videre, stopper og tar en spadeprøve. Kulda har fått snøen til å sette seg. Det laget som finnes, må brytes løs. Vi fortsetter mens svetten siler og melkesyre pirrer lårene. Alt slikt kommer snart i bakgrunnen. Vi ser

den snart.

Det siste stykket overvinnes med forbannelse som motivasjon – vi skal til topps! Straks vi er der, blir verden en annen. Utsikten er utrolig, sola steker, kvikkklunchen gir nye krefter og bilder knipses. Melkesyre og svette glemmes fort, og antrekket gjøres klart for seriøs telemark. Alle luker må skalles, ortovoxer sjekkes, bindinger og spenner strammes.

Nedturen er lang, så lang og snøen så uberørt, luftig og dyp. Vi danser ned fjellsiden med pudersnøen sprutende rundt ørene. På veien ned peker vi nese til de som ennå trækker oppover. Dette er rock'n roll, det er stort og mektig, det kan egentlig ikke beskrives med ord. Mens det står på er det bare øyeblikket som eksisterer, alt

har gått innover dalen, med sola i ansiktet helt til den forsvant. Noen har sittet i en skavel og holdt de nasjonale tradisjoner i hevd med appelsiner, kaffe og marsipan hele dagen. Hver sin lyst, her er det fjell nok for alle.

Utover kvelden samles de fleste i det store lagstellet. Gutta som fikk Dalstinden har ennå ikke klart å få av seg det overlykkelige gliet. Stemningen stiger. Noen har med seg mer enn rødvin, og blir nesten uutholdelig sosiale og festlige. Allsang, svenske, finske og norske-vitser florerer, verdensproblemer løses fortløpende. Utover kvelden blir tekstene enklere og poengene mindre egnet for barn. Veeeldig festlig – ja før mange er dette hovedattraksjonen i TSIs påskebesamlinger.

leve lenge på.

Lyngen

Tromsø er Norges verste studentby fastslo Nordlys en fredag før påske. Mulig det, men akkurat den dagen var det himmelsk å være tromsøstudent – bare man var i Lyngen. Boligene er dyre og halvliterne like så, men det er gode grunner til å stortrives i verdens nordligste universitetsby også. To av dem er TSI

fjellgruppa og Lyngen – dette unike fjellområdet, som gir deg hav, isbreer og alpine topper i en salig blanding. Veteranene i fjellgruppa snakker nødig om dette – de ønsker at dette området skal bevares like ubesudlet og øde i fremtiden også. Vil man leke her, får man betale prisen – bo i telt og bære sin luksus på ryggen.

Bank i bordet

Årets samling forløp uten større

ulykker, selv om det var mange med. Været ble etterhvert optimalt, også med tanke på skredfare. Men innimellom ble man minnet på hvor man faktisk var. I slike områder som Lyngsalpene er det naturen som lager spillereglene, og det er opp til oss å følge dem. Enkelte fikk se løssnøskred drysse ned fra fjellsidene, og man opplevde å skrape fram dype bresprekker i øyensynlig trygge bresprekker. Slikt får man respekt for, og det skal man ha.

Det gode liv i Lyngen

Studentpåsken er mangfoldig. Mange leser vel i høytiden, noen nyter stillheten i byen disse velsignede dagene mens samfunnet er avlyst. Men særingene som drar til fjells, viser seg også å være et svært så fargerikt fellesskap. De er alle slags typer, med forskjellige interesser. Utopia traff som nevnt alt fra dansker til telemarkere med skandi-

navisk høyprisutstyr i prisklasse over 30000 kroner. Det ene de har til felles er kjærligheten til naturen og fjellet – gleden ved å være inne i den. Alle lot til å stortrives, enten de kjørte ned den ikke helt trygge, men desto mer stupbratte piss my pants-renna, eller satt i solskavlen hele uka. Påskebesamlingen dette året ble noe de alle kan

Paradokset Læstadius

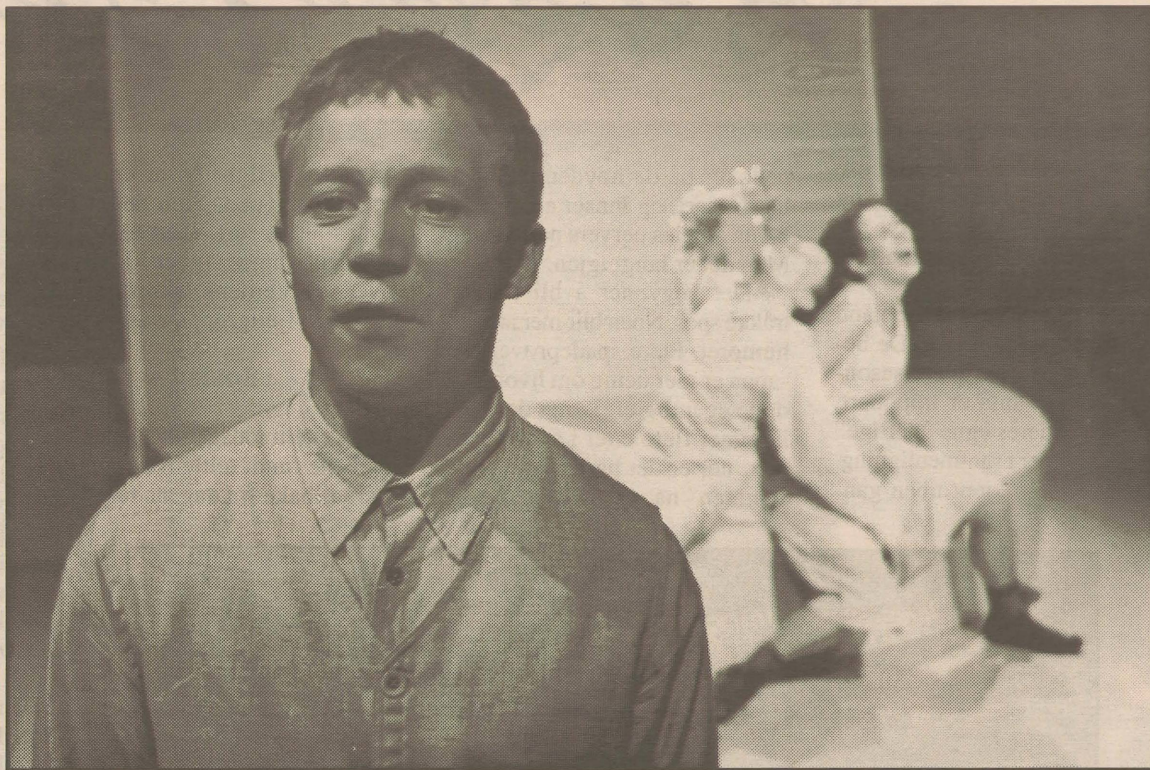
Vitenskapsmann og småbruker, botaniker og folke-minnegransker, prest og vekkelserpredikant, analytiker og følelsesmeneske. Der har du Lars Levi Læstadius i et nøtteskall. Gjennom fem kapitler skal dette paradokset av en mann presenteres for publikum.

Den unge Lars Levi

Til ære for fremmøtte pressefolk fremføres noen scener fra første akt, en kraftfull og overbevisende fremstilling av den unge Lars Levis ungdomstid.

«Han var populær hos jentene, for hos ham kunne de være trygge på at de fikk beholde møydommen.» Fortelleren står ytterst på scenen og lar blikket gli over publikum. Midt på scenen sitter en keitet Lars Levi med en bondejente. De flørter, tuller og fjaser. Plutselig blir leken litt for intens, og i engstelse vrir han seg løs fra omfavnelsen. Oppjaget og skyldbetyngt forlater han jenta og skynder seg bort. «I ensomhet utførte han de syndigste laster.» Borte er den ertelystne spilloppmakeren, og en unggutt full av sjelekvaler søker trøst og trygghet i bibeltekster.

På scenen er tre skuespillere. Til sammen skal de fylle et uvisst antall roller. De skifter på å være fortelleren i stykket, i mange tilfeller er det Læstadius' egne ord de site-

Totalteatret viser "ei forestilling om Læstadius" på Rådstuen fra 24. april.

PRESSEFOTO: MARIANNE SØRHEIM

rer. På sine eldre dager skrev han nemlig ned betraktninger og analyserende refleksjoner om sin

egen ungdomstid, blant svært mye annet.

Mange fasetter

Som forsøkt antydnet innledningsvis, var Læstadius en mann med mange fasetter. Han forkynte med stor inderlighet en intens og dyp tro, forankret i noe som aldri kan defineres - følelser - samtidig som han stadig gjorde forsøk på å analysere både sin egen og andres opplevelser av troen.

Han fikk etterhvert en stor tilhengerskare, fra sitt utgangspunkt i Karesuando. De to første årene

"...hos ham kunne de ligge trygt..."

Lars Levi Læstadius presenteres i ulike livsstadier og -situasjoner.

etter at han ble frelst, hadde han ikke mange overbevisende i menigheten. Radikal bildebruk og sterke liknelser skapte i begynnelsen engstelse i menigheten, så de kom ikke akkurat mannsterke til kirken.

Til alt hell for Læstadius var det kirkeplikt på den tiden, så folk var pålagt å komme til nattverd. Etterhvert kom folk av fri vilje for å oppleve denne «galingen».

Jordskjelv

Samtidig som den første ble frelst, rystet et jordskjelv området. De fleste var overbevist om at det var de underjordiske raseri over den begynnende vekkelserbølgen som ga slike merkbare resultater. Om Læstadius

avkreftet dette, er ikke sikkert, motsetning til hva mange tror, var Læstadius relativt tolerant med hensyn til gammel tro. - Å si at Læstadius uttrykket den samiske religionen er direkte historiefalskning, sier Kristin Eriksen, manusforfatter og instruktør. Skaden var skjedd, runebombene var allerede brent da han startet sitt virke. Gjennom Læstadius kunne samiske elementer overleve i kristendommen.

Den store forelder

Læstadius prekte på finsk, og dette preget nok billedbruken hans. Finske substantiver er ikke dekkende inn i kjønn, så det vakte mindre oppsikt når Læstadius snakket om «den store forelder». I gamle norske oversettelser av tekstene står det «store far», men i senere tid har man gått tilbake til originalbetydningen. Læstadius' Gud fremstår på en måte som tvekjønnet, med et «ømt morshjerte», og i følge ham selv er «det beste ideet av fullkommen menneskelighet» og han skriver også om å «die Hans livgivende bryst».

Etterhvert sendte han ut kvinnelige forkynnere. Dette var ganske radikalt, men Læstadius mente at det spilte liten rolle hva som forkynte, så lenge budskapet - evangeliet - kom klart fram.

Engasjerende

Skuespillerne, Bernt Bjørn, Steffen Bjørn og Inger Kathrine Hansen er overrasket over hvor godt Læstadius faktisk egner seg for teater. De tre har så avgjort seg for ord på det tørre. Smaksprøver fikk se, vitner om en energifyllende og spennende presentasjon av en interessant og ekstrem personlighet.

U Åse Linn Berntsen

Diktmusikkforestilling

Litt kjærlighet, litt latter, litt forventning. Det kommer til å handle om de store bagatellene i livet neste søndag på Dampen.

Poecirka er en gruppe på fire med to diktopplesere og to musikere som skal fremføre egenprodusert materiale. De har laget en forestilling som heter Ordforråd T. Den handler om hvordan ord har innhold som strekker lengre enn ditt eget ordforråd uten at du helt skjønner det.

20 dikt

Ellisiv Lindkvist og Ingrid Kongsvik som har skrevet

diktene og skal lese dem selv under forestillingen.

- Diktene er øyeblikksbilder som henger sammen på et vis, forteller Ingrid.

20 dikt med ulikt form og innhold er samlet etter tema i seksjon slik at de står i samspill med musikken.

Bøtter og spann

Musikken er en viktig del av forestillingen.

- Den er et selvstendig uttrykk som sammen med diktene

skaperen helhet, sier Ingrid.

De to musikerne, Erik Scwensen og Amund Sjølie Sveen er begge perkusjonister og kommer under forestillingen til å spille på alt mulig som kan slås på. Kontrabass og xylofon skaper melodiene som holder det varierte lydbildet sammen.

U Lise Swensen

Musikalsk solidaritet med Bosnia

Blandakoret Nordaførr har i samarbeid med den bosniske musikeren Rokus Juhas laget en forestilling med bosniske sanger. «Bosna Moja» handler om Bosnisa før og etter den ødeleggende krigen.

- Vi ønsker å markere at det går ann å leve i flerkulturelt fellesskap, ikke bare i Bosnia, men også i Tromsø, forteller Stein Nilsen i Nordafør.

Denne markeringen skjer gjennom sang, dans og blider under konserten som blir holdt på Tromskysten 1., 3. og 4. mai. Arbeidet med forestillingen har pågått i 1 ½ år og endelig skal publikum få høre og se produktet.. Sangene som blir fremført er tradisjonelle bosniske sanger, men også noen nye sanger skrevet om krigen, er tatt med. Koret kommer til å synge både på norsk og bosnisk. Stein understreker at det ikke var lett å lære seg de bosninske tekstene.

Tre bosninske og to norske musikere er med i prosjektet. Tre bosniske dansere kommer også til å ta under konserten. Sammenlagt bilder og de aktuelle tekstene i forestillingen sammen med hele.

Konserten er ment å skaffe et bredt publikum og vekke engasjement. Bosnia er ikke borte....

U Lise Swensen

Festlige forviklinger

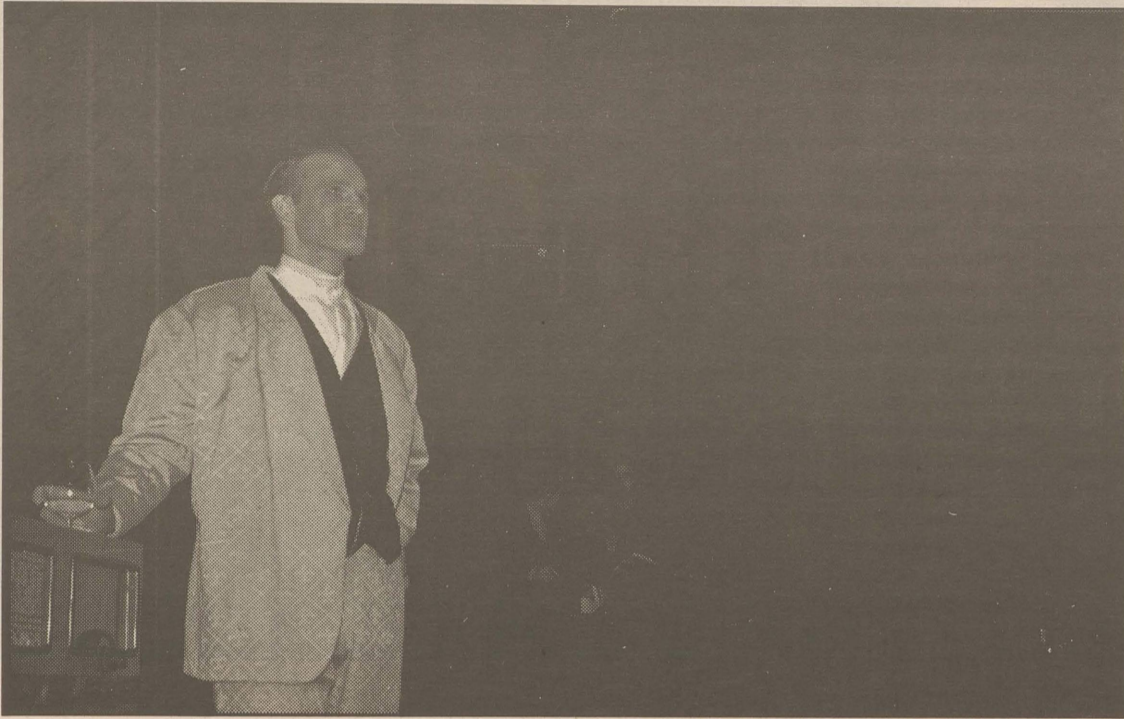
Hvem er egentlig hvem, og hvorfor er de ikke det? Kabinetteatret, Tromsøs nyoppstartede studentteater, viste oss krimfarsen «Den ekte inspektør Snusen» av Tom Stoppard, og tilbake satt vi med løsningen på litt av hvert. Eller kanskje ikke...? Som publikum i Kulturhusets intime scenehus moret vi oss i alle fall med litt mord og mye annet.

Vi blir ledet inn i en absurd kriminalfarse, der ingenting er som det egentlig er.

Handlingen foregår på godset hos den vakre enken Lady Cynthia Muldoon (Ingeborg Meløe). Tilstede er også bortkjemte Felicity Cunningham (Anne Vikan), Mrs Drudge (Marit Nilsen) - hushjelen og Major Magnus Muldoon (Kjetil Hansen) som sitter i rullestol. Det ligger et uoppdaget lik på gulvet, så snart dukker vel inspektør Snusen (Vegard Mellem) opp også. Grunnlaget er lagt for en god gammeldags kriminalhistorie!

Ovenfor oss sitter Birdboot og Moon (Øystein Martinsen og Jon Kristian Gaare Blix), to teaterkritikere på oppdrag. De kommenterer det som skjer på scenen, og legger ut om sine lidenskaper og problemer. På den måten får vi et godt eksempel på meta-teater - teater i teateret.

Forførende Simon Gascoyne (Asbjørn Rørtveit) er Snusens hovedmistenkte. Han befinner seg i nærheten, og Snusen er på sporet. Det dirrer med trusler i luften. Stykket vi-

Inspektør Snusen på jakt etter en sinnsyk morder, i Kabinetteatrets oppsetning "Den ekte inspektør Snusen"

BEGGE FOTO: ÅSGEIR JOHANSEN

kler seg til. Alle har grunn til å drepe noen. Men hvem er liket på gulvet, og hvorfor later det til at ingen har hatt grunn til å drepe den mannen som faktisk ligger der?

Stykket foregår i utgangspunktet på to plan, men etter hvert ve-

ves de to virkelighetene sammen, og kritikerne Moon og Birdboot blir i høyeste grad involvert i det som skjer på scenen.

Når den opprinnelige inspektør Snusen og den første Simon Gascoyne, som begge er skutt, kommer inn, setter seg på stolra-

den som publikum og begynner å vasker bort sminke, tenker vi: Ja, ja, det var bare det som manglet, og forvirringen er mer total enn noen sinne. Men svar på mordgaten og de andre gåtene, det får vi. Den skyldige viste seg nemlig å være en helt annen enn den han er. Vi får også svar

på stykkets essensielle spørsmål: Hvem er den ekte inspektør Snusen? Ikke minst får vi vite hvem liket er. Eller gjør vi egentlig det...? Det er ikke kriminalhistorien, men forviklingene som bærer handlinga i «Den ekte inspektør Snusen», eller «The real inspector Hound», som stykket heter på originalspråk. Absurde sammenviklinger av «virkelighet» og skuespill er ledsaget av Stoppards lek med ord og klisjeer. Kabinetteatret har gjort en veldig bra jobb med å oversette stykket til norsk. Poenger og klisjeer fikk vi i fleng, og Marit Nilsens krokryggede tolkning av Mrs Drudge er nok til å få hvem som helst til å le seg skakk. Det er også tydelig å se at Per K. Sandøy og Kjetil Hansen har gjort jobben sin når det gjelder regien. Vi behøvde heldigvis ikke lete etter moral eller dype tolkninger av stykket. Menninga med det hele var nok at vi skulle le, og det gjorde vi.

«Den ekte inspektør Snusen» var med andre ord et morsomt og absolutt severdig første møte med Kabinetteatret. Vi ser fram til fortsettelsen.

U Elin Sæterøy

Ingeborg (Cynthia) Meløe:

- Vi trenger å spille, derfor gjør vi det!

- Det deilige med å være med i et slikt stykke er at vi virkelig får spillt ut klisjeene, sier Ingeborg Meløe, som enda ikke har fått av seg sminke og sølvkjole etter dagens forestilling. Sammen med Asbjørn (Simon Gascoyne) Rørtveit, som også gikk med en skuespiller i magen, var hun med på å ta initiativet til Kabinetteatret.

Tromsø har i mange år vært den eneste universitetsbyen her i landet uten studentteater, men nå er det altså igang.

«Den ekte inspektør Snusen» er et vanskelig stykke å jobbe med, sier Asbjørn, spesielt fordi det foregår på to plan samtidig. Kjetil Hansen, som opprinnelig var regissør, men måtte hoppe inn som Major Magnus, har ikke mindre enn fire forskjellige personligheter å holde rede på! De to skuespillerne er likevel enige om at komedier er veldig gøy å spille. Det er første gang noen setter opp et stykke av Tom Stoppard i Tromsø, og blant annet av den grunn sa Kulturhuset ja til å la Kabinetteatret bruke scenen der. - Vi må forresten få si tak til Kulturhuset, sier Ingeborg. Asbjørn er enig. - Samarbeidet med dem har vært topp.

Ikke bare studenter

Det er ikke bare skuespillere som skal til for å få til en vellykket oppsetning. Alle de andre - fra regissører til PR-gruppa får ros av Ingeborg og Asbjørn. Miljøet er i

alle fall veldig bra, skal vi tro.

- Kabinetteatret er ikke, og vil ikke bli et rent studentteater. Det vil jo vær synd å utelukke noen med talent bare fordi de ikke studerer. Regissør Per K. Sandøy er en av dem som er hentet inn «fra gata». Vi vil likevel ha tilknytning til Høgskolen og Universitetet, understreker Ingeborg.

- Det bør være kvalitet på det vi gjør, rett og slett fordi det er artig å gjøre det bra. Alle skuespillerne som er med nå er scenevante, men de utelukker ikke at nybegynnere kan få prøve seg.

Planene framover

- Til nå har de spillelystne krefte på Universitetet og Høgskolen vært konsentrert rundt studentrevyen annenhvert år. Kabinetteatret ble startet opp for at det skal være et permanent tilbud, forteller Asbjørn. Og planene framover, er de klare? - Vi skal gjøre det vi har lyst til, kommer det fra begge to. Enten det

er barneteater, komedier eller noe helt annet. Målet er en ny oppsetning til høsten. Studentuka neste år er også noe å sikte mot.

Å være med i Kabinetteatret betyr mye jobbing. Kanskje ikke så lett å kombinere det med studier? - Det går såvidt, men det går, sier Ingeborg, som er mor i tillegg til å være student og skuespiller.

- Vi trenger å gjøre dette, derfor gjør vi det. De to pro-motorene i Kabinetteatret ser ut til å være enige i den saken.

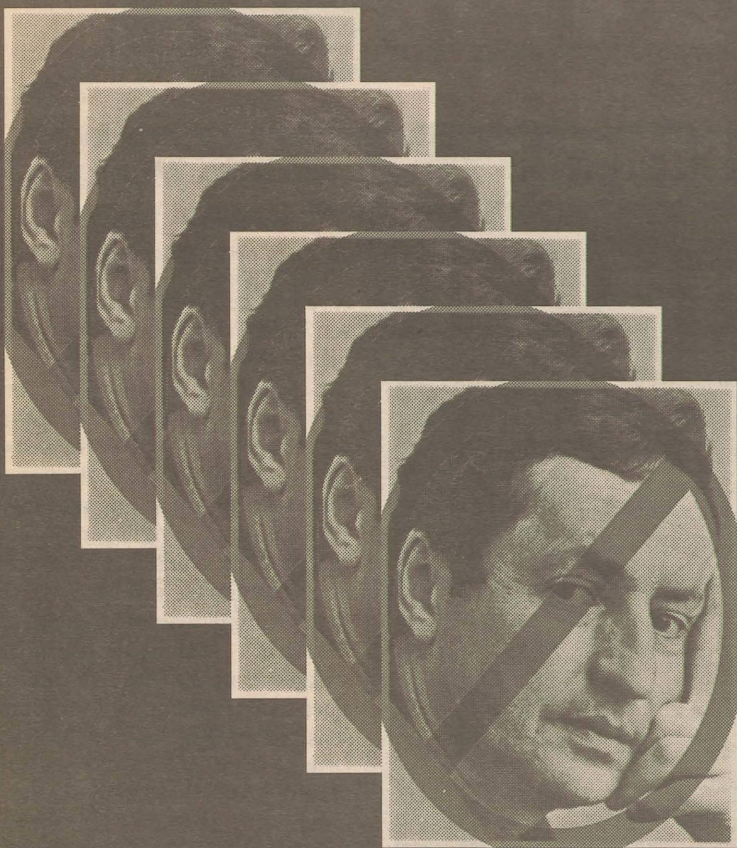
Trenger folk

- Få med at folk som går med en skjult drøm om å jobbe med teater på en eller annen måte, ikke må nøle med å ta kontakt, avslutter Ingeborg Meløe og Asbjørn Rørtveit fra Kabinetteatret, før de endelig kan gå og skifte.

U Elin Sæterøy

Initiativtakerne til Kabinetteatret, Asbjørn Rørtveit og Ingeborg Meløe, i het omfavelse som Simon og Cynthia.

— Litteratur eller — Formynderstat av ytringsfrihet

Sensur eller forsøk på sensur er noe de fleste av oss forbinder med tyranni og undertrykkelse, og særlig da av politiske synspunkt, noe det selvsagt også er... Men det kan også være tragikomisk, frivillig og ufrivillig, i alle fall for ettertiden, **det** har den norske sensurdebatten vist til fulle. I Norge har det helst vært moralens voktere som har vært aktive på denne fronten, og da særlig når det gjelder hva som er passende på det seksuelle området.

U Marit Helene Stensen.

Tema: Forbudt litteratur

Den første bølgen av bekymring for seksualmoralen til det mer eller mindre uskyldige norske folk kom i 18 80-årene, hvor det gode selskap, med kirkens menn i spissen, blandet seg inn i bokhyllene til folk var i forbindelse med forfatterne Hans Jæger og Christian Krogh i forbindelse med bøkene *Fra Christiania - Bohemen* og *Albertine*. Begge ble de dømt for å ha skrevet «utuktige» bøker med påfølgende inndragelse.

Har Gud kjønnsorganer?

I 1933 var det sosialisten og ate-

isten Arnulf Øverland som satte sinnene i kok hos kirkens menn. Han ble riktignok ikke anklaget for usedelighet, men intet ringere enn blasfemi. Øverland hadde lenge vært opptatt av religiøse spørsmål, men debatten tok helt av da han ertet på seg den religiøse autoriteten Professor Hallesby. Som formann i Indremisjonen i 33 år hadde han mangt og meget å si om liberale tendenser innen kirken. I den anledning skrev Øverland novellen «Tro og overtro» hvor han skisserte følgende fiktive samtale mellom han selv og Djevelen: *Å, der er det nogen som besverger meg - det er naturligvis denne Hallesby igjen. Han er jo nærsagt den eneste jeg (dvs. djevelen) omgås med her i landet. Fryktelig plagsom person! Og han bruker kritt, så jeg nesten ikke kan røre meg. Og så kaster han med blekkhus. Ja, adjø da, det var hyggelig å treffe dig, jeg ser innom*

igjen en av dagene! Jeg vilde følge ham ut; men han gikk bare hen og åpnet ovnsdøren. -Det er godt du ikke har centraloppvarming; jeg tar snarveien, så han og braste inn gjennom ildmørken.

Om dette fikk folk flest til å trekke på smilebåndet så appellerte det visst ikke til den humoristiske siden hos Hallesby. For da Øverland skulle holde et foredrag kalt «Kristendommen, den tiende landeplage» i Studentersamfundet i Oslo var Hallesby ikke snauere enn at han leverte inn en anmeldelse på forhånd. Politiet møtte opp med notatblokk og nyspissede blyanter, noe de visst fikk bruk for da Øverland uttalte følgende: - Gud er et vesen, som i utvortes hen-seende ligner oss. Han er en mann, han har meget hår og skjegg, han har nese munn og tarmkanal, tror jeg da, og for alt jeg vet har han vel også kjønnsorganer. Eller kanskje har han

ikke det.

Øverland selv syntes det var svinehell å bli tiltalt for blasfemi av Hallesby. Men om han ikke tok oppstyret særlig tungt så var motivene bak alvorlig nok, og til

sitt forsvar sa han følgende: - *Jeg har holdt et foredrag - i den hensikt å medvirke til å befri folk for et system av vrangforestillinger, som er direkte skyld i det meste av den nød, av den råskap, av den blodige elendighet som de siste 2000 års historie danner den vesentligste hindring for menneskenes sociale og kulturelle fremskritt.*

Etter et farse av en rettssak ble Arnulf Øverland frifunnet, noe som var en stor personlig seier. Ytringsfriheten gikk derimot svekket ut av kampen da Stortinget året etter vedtok å skjerpe blasfemiparagrafen.

Vulgære stønn og brøl eller kunst?

I 1957 var sinnene igjen i kok, denne gangen verre enn noen sinne. På nytt var det sedelighetspolitiet som var i gang ... Nå var det Agnar Mykles oppfølger

**-Intetanende avslører tidens menneske seg i den kunst de godtar og i den de avviser...
(R. Broby - Johansen)**

til romanen *Lasso rundt fru Luna*, nemlig *Sangen om den røde rubin*, som skapte en strøm av protester som ikke kan måles i ord, men i kilo. Absolutt alle hadde en mening om denne roma-

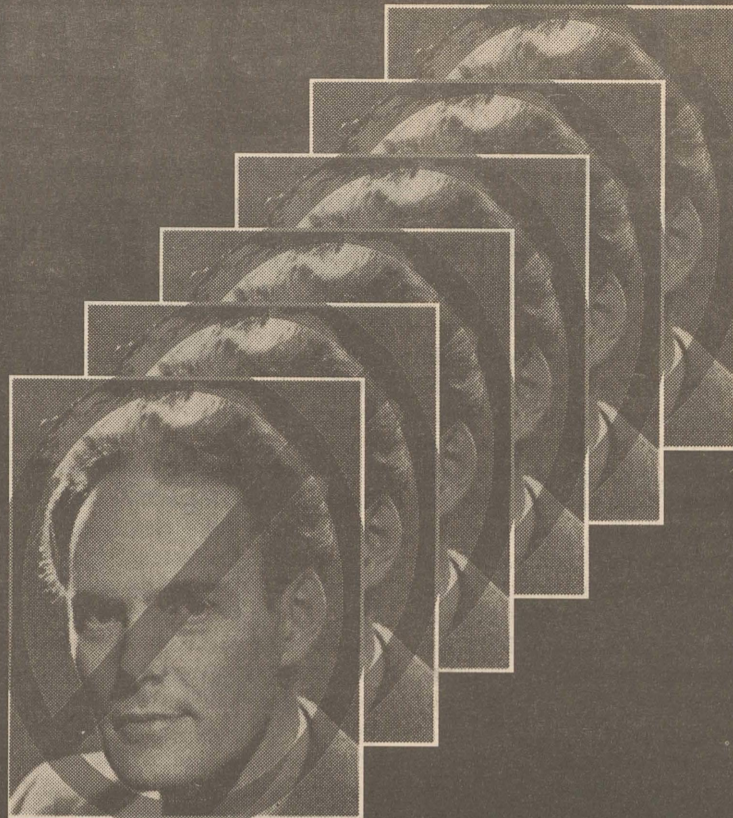
nen som beskrev nordmannen Ask Burlefots vandring fra ungdom til manndom via diverse kvinnelige «bekjentskaper» og terfulgt av intime beskrivelser av deres aktiviteter eller med andre ord, noen sider av bokens 330 sider beskriver munnsex. Kirkens forståelsegjæere var ikke snau i sin kritikk av slik umoral. Et eksempel er følgende uttalelse fra Pastor Sverre Riisøen: *Det raffinerte pikanteri er blitt avløst av vulgære stønn og brøl, som gjør leseren kald og hjertet - iskald. Det er tillopp av lidenskaper i Sangen om den røde Rubin, men de drukner i brunst, i kvalmende utpenslinger gjentatt i det uendelige.* Dette var 50 år etter Freud!

Beskyldninger fortsatte å komme, og det var ikke mangel på fantasi.: Mykle hadde skrevet boken for å tjene penger, et grep fra sammorsken for å undvære bokmål, at alle hovedpersonens samleier var selvopplevde forsøk på å få verdensherredømmet og naturligvis at den var moralsk bederelig. Hovedpersonen selv holdt seg forholdsvis taus, men noe han for såvidt gjorde lurt i.

Hans forsøk på å forklare boka omhandler en ung mann i indre tragiske konflikt i søken etter et høyere liv forsvant fullstendig i myldret av «forståelsegjæere». For å få gehør for sitt synspunkt måtte han utvortes Norges grenser. I Danmark kunne man lese i *Jyllands-Posten* *kan man skrive mer ømt og vittigt? Samtidig ropte de fleste på politi i Norge...*

Nå diskuterte man ikke lenger om den var usedelig, men

...oral ? Norges definisjon

rett og slett var ulovlig. Det var altså Norges lover som skulle sette grensen for hva som var litteratur og ikke forfatteren. Og anmeldelse ble det: San-

videre, med høytlesning av boka og uttalelser for og imot av diverse folk med meninger, både i og utenfor rettssalen.

ter og skrev i et brev kort tid etter dommen: *-I fremtiden må de gjerne si alle mulige ord til meg, bortsett fra den ene ting, at jeg skal holde meg til mitt ord. Saken er nemlig at de da taler til den ene mann i Norge, hvis ord er intet verd, hvis ord - etter en norsk domstols kjennelse - er så verdiløse, at hans bok, uttrykket for hans innerste samvittighet, skal brennes på bålet(...)* Saken gikk da også videre til Høyesterett som fant ut at en forfatter kan ikke skrive hva han vil, men han kan skrive som Mykle. Begjæringen om inndragelse tok altså ikke til følge, men moralens pekefinger var likevel tilstede. Usikkerheten var fortsatt til stede når det gjaldt hva som var ulovlig å skrive og kjennelsen ga ikke noen pekepinne om hvordan retten ville stille seg i tilsvarende saker. Og det var altså dukket for en ny rettsak av tilsvarende karakter, og den kom.

Seriøs litteratur?

I 1966 var sirkuset igang igjen... Boken *Uten en tråd* som handlet om unggpiken Lillans orgasmebetyrninger i forholdet til kjæresten, og dr. Petersons terapi av henne. Dette ble for mye for Riksadvokaten og boka ble følgelig beslaglagt omgående og som om det ikke var nok var det ingen som visste hvem som var forfatteren, da det ikke stod noe navn på tittelbladet. Etter flere dagers ville spekulasjoner stod forfatteren frem, det var Jens Bjørneboe. Og det var ikke lite han hadde å stå til rette for i følge tiltalebeslutningen fra Oslo

Byrett som anklaget han for detaljerte beskrivelser av de enkelte forhold.... *Herunder kysning og slikking av kjønnsorganer og endetarmsåpninger... Bruk av gummilem, innføring av penis i kvinnes og manns rectum, pisking med gummirem m.v (...)*.

Igjen var våre naboer av en annen oppfatning enn den norske påtalemyndigheten: det danske Extrabladet kalte det en drømmebok for nybegynnere, og den svenske konsulenten for boken uttalte følgende *:-gi ut i Herrans navn, gi ut!* Utgitt ble den da også i hele 25 000 eksemplarer, slik at nysgjerrige svensker kunne se hva vi hisset oss opp for den gangen.

ne. Jeg vet av erfaring at metoden er riktig. Og jeg vet at Lillians tanke i erotiske situasjoner: «tenk om mamma så meg nå - er typisk. Jeg tror at man skal glemme mamma i slike situasjoner».

Påtalemyndigheten dømmer seg selv enda en gang

Hvilket forhold juryen hadde til sine mødre skal være usagt, men Jens Ingvald Bjørneboe ble dømt til å betale en bot på kr. 100, subsidiært 2 dager fengsel, samt å betale 500 kroner i saksomkostninger. I tillegg ble de beslaglagte eksemplarene av boka inndratt. Tradisjonen, som har preget

-Med fengsel inntil 2 år straffes den som utgir, falholder, utstiller eller på annen måte søker å utbre utuktige skrifter, bilder og desslike, eller som medvirker hertil. (Straffelovens §211)

Forbrytelse uten forbrytere.

I utlandet fulgte man spent med, ville man dømme Mykle? Nå kan man si at domsavsigelsen ble litt av hvert... Riktignok ble Mykle frifunnet, men restopplaget inndratt (!). At boken allerede var blitt etterkrigstidens mest leste lot ikke til å affisere domstolen. Norges befolkning måtte altså beskyttes mot seg selv og sin trang til å lese boka. Romanen var utuktig, men forfatteren uskyldig. Samtidig som politi og kjøpere stormet mot bokhandlerne for å sikre seg de siste eksemplarene, ga Mykle sin eneste offisielle kommentar til hele rettssaken: *-Mykle vant, men kulturen tapte.*

På mange måter var domsavsigelsen den verste fornærmelsen man kunne servere en forfatter. Agnar Mykle var altså ikke klar over hva han hadde skrevet og slapp med et klapp på hodet. Mykle var da også bit-

**...Tiltalte nr.1 må, som alle andre forfattere finne seg i at straffeloven setter grenser for måten man kan utfolde sitt talent på(...)
(Dommeren i Agnar Mykle's rettssak)**

Bjørneboe selv hadde sitt å si om forvaltningen av ytringsfriheten her i landet - *det er en mangel på logikk som nærmer seg det åndssvake. Hyper-pornografiske bilder er tillatt for barn, seriøs litteratur er forbudt for voksne.* Og han hadde mer på hjertet i boken *En tråd* (et forsværskrift for boken *Uten en tråd*): *-Hele dr. Petersons behandling av Lillian består i å drive genanse, skamfølelse, skyldfølelse, løgn, maktsyge, forestillelse og angst ut av hen-*

hele historien til de norske rettsvesens bekymring for hva det norske folk kan tåle å lese, var igjen bekreftet: det norske rettsvesen hadde enda en gang fastsatt at det ikke er forfatteren eller leserne som skal sette grensen for hva som er litteratur, men den norske stat. Man kan være fristet til å gjøre Bjørneboes ord til sine: *- Påtalemyndighetene har enda en gang dømt seg selv!*

«Tolvskillingsoperaen»

Fra lørdag 20. april spilles Bertolt Brechts «Tolvskillingsoperaen» ved Hålogaland teater. Oppsetningen markerer HTs 25-årsjubileum, og er også det stykket HT debuterte med 26. Oktober 1971.

Den gang var forholdene ganske annerledes, både internt i teateret og i samfunnet rundt. 71-versjonen av stykket ble satt opp av en idealistisk gruppe unge skuespillere, som ifølge dem selv prøvde å lage en folkelig og samfunnskritisk oppsetning. Riktig så politisk engasjert var dessverre ikke publikum. Til tross for strålende kritikker ble stykket spilt for halvtomme saler rundt om i Troms og Finmark.

Bedre salg

Denne oppsetningen er en av de største satsninger Hålogaland Teater har hatt. 12 skuespillere og 6 musikere er med på å skape dette samfunnsatriske teatermusikkspillet, under ledelse av den hollandske regissør og scenograf Jos Groenier. Det hele foregår på Margarinfabrikken ved Strandtorget. Der har Groenier konstruert en

veldig enkel og intim scene, der publikum nesten sitter midt i handlingen.

Politisk ladet

Sentralt i Brechts verker er løgn og falskhet, dette gjelder også i «Tolvskillingsoperaen». Med sine skarpe vinklinger og ubehagelige spørsmål vil han provosere publikum så vel som samfunnet. Groenier har tonet ned det politiske budskapet i denne oppsetningen. - Forrige gang stykket ble satt opp, var samfunnssituasjonen helt annerledes. Det var mer kapitalismen mot sosialismen. Dagens situasjon er mer nyansert. Men skurkene finnes enda, så «Tolvskillingsoperaen» er minst like aktuell i dag som den var i 1971.

U Magnus Clough

Mackie Kniven på horehus. Scene hentet fra "Tolvskillingsoperaen".

FOTO: PRESS

Max som Hamsun

PÅ KINO FOR UTROPIA: PIA

Fredag 19. april var premieredag for Jan Troells nye storfilm om Knut Hamsun. Forventningene ble oppfylt og skepsisen til svensktalende dikterfyrster medertilhørende dansktalende hustruer forsvant som dugg for solen.

Filmen er basert på Thorkild Hansens bok Prosessen mot Hamsun (1978), og forteller historien om de siste 17 år av Hamsuns liv – uten å ta seg den frihet å legge noe til.

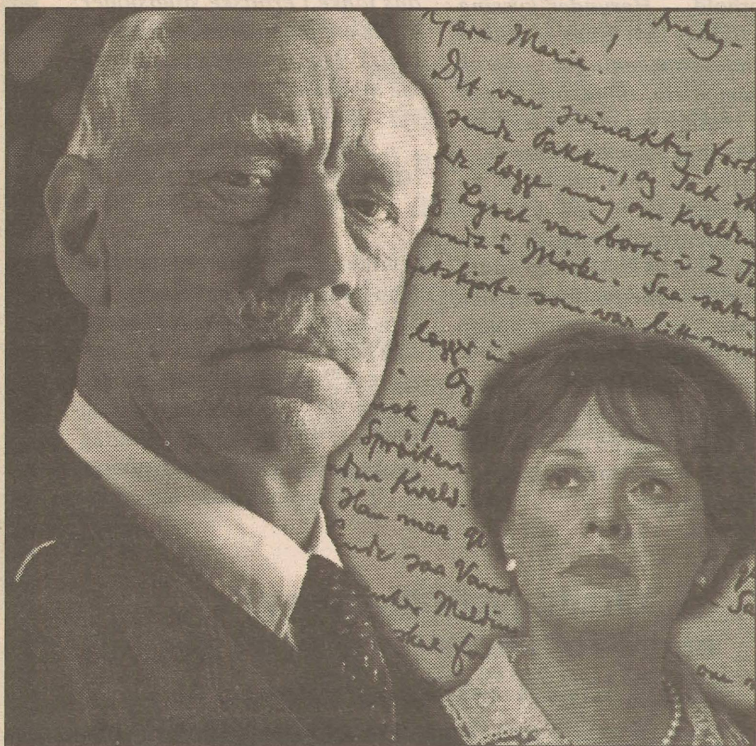
Ingen dom

Første gang vi møter Knut Hamsun er han blitt 76 år, han skriver ikke lenger. Et bittert oppgjør mellom ektefellene etterlater noe hatfullt og uforsonlig i et allerede hardt prøvet ekteskap. Filmen fortsetter med å skildre krigsårene, krigens og nazismens fremmarsj og familien Hamsuns forhold til det som skjer i Europa, i Norge og internt i familien. Knut Hamsuns

skjebne skulle være velkjent for de fleste. Familien Marie, Tore, Arild, Cecilia og Ellinor var alle deler av dette dramaet. Deres liv var flettet inn i hans, hans liv knyttet sammen med deres. Det er dette filmen forteller om – historien om en mann, en nasjonens dikter, og hans familie. Denne filmen gir ingen forklaringer, feller ingen dom over en helt spesiell historie, men forteller den som den er – et skjednedrama. Glitrende spill av Max von Sydow og Ghita Nørby. Men også vår egen Sverre Anker Ousdal imponerer i sin fremstilling av Vidkun Quisling.

Moderert syn

De som forventer er innledende zismedebatten vil muligens bli fet, for filmen tar som sagt sin side. De som er overbevante om Hamsuns skyld vil kanskje bli moderert sitt syn i møte med filmen. De som er skeptiske til Hamsun-skikkelse. Alle som er fascinert av Hamsun vil bare la seg fascinere – men det spesielle stykket norsk historie vil være stemningene, de vakkert framstillede pianoakkompagnementene og en halv time god selskap med slike fengende karakterer som Hamsun og Quisling.

Knut og Marie Hamsun. I den nye Hamsun-filmen spilt av Max von Sydow og Ghita Nørby.

Regnbuekvelder i flerbrukshuset

Sultan Hassan arrangerer det han kaller «Rainbow Night» på flerbrukshuset, hver tredje uke. Her ønsker han å blande kulturer, med musikk som bindemiddel.

- For å forstå folk må man forstå kulturen deres, mener Hassan. Selv spiller han i et afrikansk band, men på «Rainbow Nights»-kveldene er han DJ.
- I Tromsø er innvandrene veldig spredt, noen er studenter, andre flyktninger. Med dette prosjektet ønsker jeg å knytte disse mer sammen, sier Hassan. Norsk Tropisk Vennekapsklubb

driver arrangerer lignende kvelder. Blir ikke dette noe av det samme?
- Nei, mener Hassan:
- Bob Benoni i Norsk Tropisk Vennekapsklubb bruker musikkgrupper fra Tromsø og andre plasser i landet, mens vi i «Rainbow Nights» ønsker å bygge oppe egne grupper og artister. Vi vil gjerne at folk bidrar med

noe selv på disse kveldene, som arrangeres lørdager, hver tredje uke.

Mer folk.

Hassan har arrangert «Rainbow Night» tre ganger. Det har kommet en del folk, men han vil gjerne at flere møter opp.
- Spesielt studenter ønsker vi skal komme. Det har vært veldig få fra Universitetet som har brukt flerbrukshuset, avslutter han.

U Magnus Clough

Sultan Hassan arrangerer «Rainbow Nights» på flerbrukshuset i sentrum.

–Kvifor?, skrik gymnaselevane. Fortvilinga og angsten lyser or auga deira. Dei lyt slå opp kvart einaste ord når dei MÅ skrive nynorsk. Og det er Ivar Aasen si skuld.

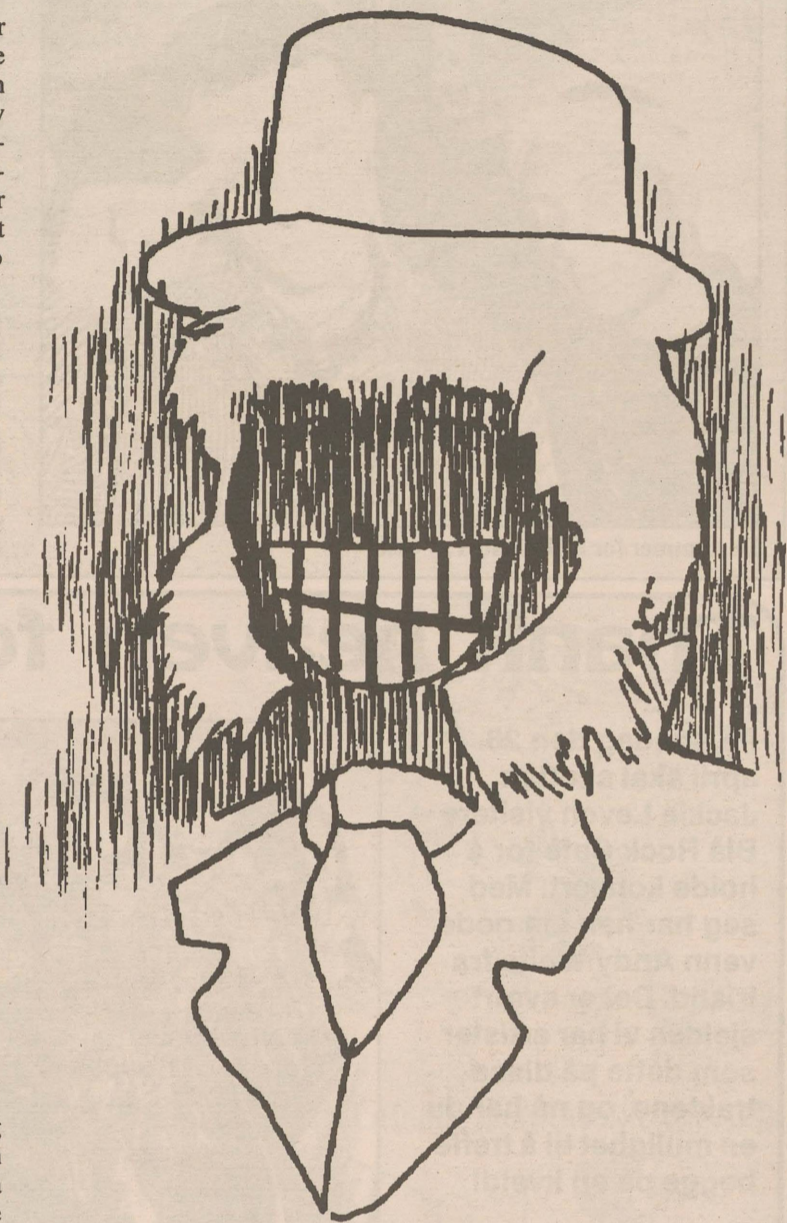
Angstogskrik

I allfall tilsynelatande. Det var jo han som fekk ideen om å skape eit nytt skriftspråk. No humrar han nok berre litt der han ligg. Av gymnasiastane si fortvila klynking. Han har trossa verre motstand, og overvunne diskusjonar med meir intelligente argument enn dei kan stille opp med. No treng han dessutan ikkje forsvar seg lenger – og berre det er jo verd ein liten lått. Ivar Aasen døydde for 100 år sidan. I Holbergsgate 23.

Av den grunn byr eg deg med på ei tankeferd som går langt attende i årstal. Til tida før hundreåret skifta siffer og vart 19 – og til den gong oldeforeldra våre stod i med kvarandre. Seier du ja takk, er det berre å la augo fare, nedetter linene, bortetter linene. Det heile byrja med Napoleon og Englandsblokaden i 1810. Eller byrja det kanhende med den franske revolusjonen og opplysingstida? Eller med svartedauden? Eller det urnordiske språket? Eg veit ikkje. Vi dumpar difor berre rett ned i ei historie utan byrjing og utan slutt og vel oss 1814.

Vi slo opp med Danmark, og gjekk inn i eit nytt forhold til ein ny nabo, men det vart ikkje så intenst som det forrige. Vi klarte oss sjølv no, og etter kvart vart ein liten intellektuell nasjonalromantisk klan klår over kor fantastiske vi eigentleg var. Dei gav nasjonalromantikken asyl og gode arbeidstilhøve i Noreg, og han slo til på fleire felt. I dikting, innsamling og i språkdebatten. Ja, for språket var jo heilt dansk, og det passa vel ikkje for ein nyfødt, nesten sjølvstendig stat? Wergeland var den som først byrja nytte seg av norske ord og vendingar. Dette vart likevel sporadisk og lite gjennomført. Hovudmotstandaren Welhaven ville ikkje ha noko tilsudling av det reine, danske språk. Men han var nasjonalromantisk, og tillot difor norske former i dikting som omhandla norsk natur og folkeliv.

I denne tida vaks bondesonen Ivar Aasen frå Sunnmøre opp. Han gjekk litt på skule, men ikkje mykje. For han var autodidakt (sjølv-lært) står det mange stader, og han av slo pengehjelp til å byrje på Universitetet, for då ville han fjerne seg frå sin eigen stand, meinte han. Og det ville han ikkje. Likevel lærte han mykje og raskt med sitt kvikke hovud. Etter kvart

ILLUSTRASJON: KRISTOFFER JØRGENSEN

lærte han seg mange språk, pugga grammatikk og gloser. Som den kloke mannen han var, byrja han å tenkje. – *Hmmm, eg undrar meg på..., det målet eg sjølv talar, som er så ulikt dansk, det må jo vel også kunne kallast eit språk, og ha sin eigen grammatikk – sjølv om ingen har skrive han ned enno.* Ja, no tenkte kanskje ikkje Ivar akkurat dei tankane, men det skjønner du vel, og eg kan tenkje meg at han tenkte akkurat det, difor skriv eg det.

No byrja han nemleg å kartlegge sin eigen dialekt, og biskop Neumann i Bergen vart imponert. Han fekk eit slags stipend og han starta den store reisa si. Ut for å samle dialektar. Og for å gjere ei lang reise og historie kort – 430 mil etter hadde han råstoffet sitt og byrja strukturere. Så kom resultatet. DA-da-da: Det norske Folkesprogs Gramatik (1848) og Ordbog over det norske Folkesprog (1850). Seinare kom det ein gra-

matikk og ei ordbok til. Dette høva godt inn i dei intellektuelle akademikarane sin nasjonalromantiske tanke – om å finne røtene attende til gullalderen i norsk litteratur og histore. Til tida før danskane tok både oss og skriftspråket vårt, ja til og med freista påverke oss i den grad at vi liksom skulle tale likt som dei og. Men det var berre nokre få som beit på den kroken, og dei var høgt oppe i systemet. Sjølv var Ivar tilhengjar av folkeopplysinga, og meinte at nasjonalromantikk og demokratiske idear ikkje var noko å skryte av før vi hadde vårt eige språk å uttrykke oss på.

Og han samla altså inn ord etter ord, uttrykk etter uttrykk, og dei var reine kan du tru. Ja, for freista nokon han med framande og forlokkande behagelige, velsmakende an-be-het-else-ord rista han på hovudet og kneip saman munnen. Han Ivar var nemleg purist, og ville halde det norske språket reint. No-

ko anna viktig var at det berre skulle vere ei form av kvart ord, ikkje slik som i dag, at det er valfrie og klamme- og parantesformer som forvirrar og frustrerer oss elles uskuldelege språkbrukarar.

Knud Knudsen, ein annan lur kar følgde den andre lina i språkhistoria, nemleg å fornorske det danske skriftspråket slik at det gradvis vart likt "danna daglegtale" som var talemålet til overklassa i byane, det som danskane på ein måte hadde lurt oss til å tru var fint. Han vart derimot ikkje godt motteke. Dei som brukte det danske skriftspråket såg ikkje nokon grunn til å endre det, og såg det heller som ei fornærming at nokon tukla med språket deira.

Etter kvart vart likevel Knud si line ei løysing for dei konservative dansk-tilhengjarane. Det var når Ivar sitt landsmål vart ein politisk farleg brikke. Landsmål vart ei av dei viktigaste sakene for Venstre, som fekk regjeringsmakta då parlamentarismen vart innført i Noreg i 1884. Landsmålet var på frammarsj. I 1885 kom jamstilling-svedtaket som stilte riksmål og landsmål på lik line. Alle dei eigentleg konservative intellektuelle nasjonalromantikarane gret sine usynlege tårar for at dei eingong i tida hadde støtta opp om han Ivar. No var den einaste måten å overleve på å fornorske dansken. Og det gjorde dei, i rettskrivingsendring etter rettskrivingsendring. Ja, fordi dei to språkformene liksom skulle nærme seg og nærme seg og tilslutt smelta saman liksom. Men ikkje alle ville ha samnorsk, og etter 1959 stogga liksom prosessen med tilnærming opp.

Og medan gymnaselevane kjem til å skrike Kvifor? i mange tiår frametter, kan vi gni hendene saman og vere glade. For vi veit litt meir enn dei. Eg vonar du sender ein liten takk til han Ivar kvar kveld. For hadde det ikkje vore for landsmålet hadde dei konservative som nytta dansken ikkje sett nokon grunn til å endre, og då, ja dåhadde vi kanhende ikkje hatt noko bokmål, og iallfall ikkje brukt denne sida på å fortelje deg alt dette som du sannsynlegvis visste frå før.

U Sigr Sandberg

TRONHØI FILM KLUBB
Dette er siste mulighet til å slite setene på Verdensteateret i regi av Filmklubben denne våren. To filmer står igjen.

Lørdag den 27. April vises den italienske filmen Sykkeltvvene fra 1948 av Vittoria de Sica. Sykkeltvvene er etter sigende den italienske neorealismens mesterverk. Neorealismen var en filmbevegelse som rundt denne perioden var en reaksjon mot datidens tomme overklasse – komedier. Av avgjørende betydning for retningen var motstandsbevegelsen i Italia og den dagboks – og memoarlitteraturen som fulgte i kjølvannet av krigen. Det som kjennetegner Neorealismen er bl.a. at filmene ønsket å utøve sosial kritikk og ønsket å skildre vanlige mennesker i deres hverdagsliv og slit. Ideologisk sett nærmer neorealismen seg en moraliserende sosialisme.

Skuespillerne i Sykkeltvvene er amatører, hentet fra gaten. Hovedpersonen, Antono Ricci får tilbud om jobb som plakattilstrer. Sykkelen som han er hengig av i jobben blir så stjålet. Antono og hans sønn går da ut i Romas gater for å lete etter sykkelen. I desperasjon forsøker Antono å stjele en sykkel selv... Da er det to sykkeltvvere i filmen. Blir det flere? Møt opp og se selv.

Lørdag den 4. Mai kan du klokka 14.30 kose deg med tegnefilmen Aladdin. OK, de fleste av oss har kanskje sett den før, men denne gang får du den i originalversjon! Kan det bli bedre? Det største trekkplasteret er vel gjerne ånden i lampen som har stemmen til Robin Williams. Det er til tider rasende og festlig! Aladdin – skikkelsen er basert på Tom Cruise, og alle storbegeistring for de som måtte ha interesse av det. Oppmerksomhet er historien om Aladdin hentet fra 1001 Natt. Gateguttene Aladdin forelsker seg i prinsesse Jasmine. Han blir arrestert av den ondskapsfulle sorvisiren Jafar og involvert i hans onde plan om å overta makten i landet.

De onde er veldig onde og de vil er kjempesnille! La eksamenenspapirone ligge for en stund, møt opp og kos med Aladdin!

Siri Vaggen Olsen

Av Åsgeir
Johansen

ØL-SPALTEN

Som en ekstra tjeneste til våre trofaste lesere har vi nå laget en liste over prisene på ølet her i byen.

Utestedene betaler kroner 13,50 for en halvliter og selger dem videre for følgende priser:

*Brønderiet Cafe:	32,-
*Prelaten:	33,-
studentpris (40,- vanlig pris)	
*Middagskjellerens eftf:	35,-
*Paletten Cafe:	36,-
etter 20.00 (39,- før)	
*Gjøa pub:	36,-
*Blå Rock Café:	39,-
(33,- søndag til tirsdag)	
*Teaterkafeen:	40,-
*Tromsø jernbanestasjon:	41,-
*Mirage:	41,-
*Roger's:	41,-
(26,- torsdager, 38,- mandag til onsdag)	
*Annen etage restaurant:	41,-
*Colosseum bar:	41,-
*Boccaccio:	41,-
*Peacock:	43,-
*Skarven vertshus:	43,-

Forhåpentligvis vil disse tallene stemme med utegjengernes erfaringer. Noen u nøyaktigheter kan ha oppstått. Hvis andre utesteder skulle føle seg utelukkert og ønske å bli tatt med på listen bes de ta kontakt med Utropia.

Guinness bitter stout

Når man nå en gang har bannet i kirken bør man ikke gi seg med det. Derfor roper jeg enda høyere og proklamerer et gledens budskap til alle som ikke har oppdaget det: Guinness bitter er endelig å få på fat i Nordens Øl-Mekka, og ikke uventet er Tromsø den nordligste byen hvor Guinness serveres på fat.

Ølets mørke farge og fløteaktige konsistens er svært karakteristisk og navnet har etterhvert blitt synonymt med øltypen. Har man lyst på en bitter stout, bestiller man en Guinness. Som det meste av britisk øl er smaken tilvent. Ølet er overgjæret og skal etter retten serveres ved kjellertemperatur. Den ideelle Guinness bør ikke bare ha den rette temperatur, men skal også være kronet med cirka en cm. skum. Å tappe Guinness er en kunst og de ansatte ved Peacock og Jernbanestasjonen måtte selvfølgelig gjennomgå kurs før de fikk lov til å røre tappekranen.

Guinness er min favoritt-øl, og som nordmann foretrekker jeg mitt øl kaldt slik det serveres her i Tromsø. Ølet er mettende, men har samtidig en forfriskende bitter smak. På travle dager kan jeg så absolutt anbefale en flytende ungarmsmiddag bestående av en Guinness

Terningkast:

- STØRSTE SIDEN A-HA

Onsdag 1.mai gleder vi oss til. Da entrer «The Prodigy» scenen i Tromsøhallen for å gi oss nordlendinger en skikkelig dose med tekno-musikk som vil blåse hue av oss.

- Tromsø-folk og folk fra Nord-Norge generelt, er ikke akkurat bortskjemte med konsertbesøk av verdensstjerner i den klassen «Prodigy» tilhører. Dette er den største «happening» i Tromsø siden «A-ha» var her

og spilte for ti år siden, kan Frode Engelsen på «Levi's Store» fortelle. - Det kommer til å bli lenge til et så stort tekno-band kommer til Nord-Norge igjen. Sannsynligvis er dette noe man bare opplever en gang.

De kommer for å blåse huet av oss!

Tekno-party

Det ligger mye arbeid og innsatsvilje bak fra arrangørenes side for å få til et slikt arrangement. Konserten med «Prodigy» er bare rosinen i pølsa i et stort tekno-party hvor flere av Norges beste deejay's kommer til å stå bak plate-spakene. I tillegg til masse lys og et lydanlegg på hundre tusen watt, vil et dansegulv på 1500 meter sikkert være stort nok for dem som vil danse.

Konserten har fri aldersgrense, bortsett fra en vip-sone som er forbeholdt de over atten år.

Frode Engelsen kan melde om stor interesse for konserten; - De sju første dagene solgte vi omlag 1200 av de 2500 billettene. Det er ikke bare Tromsø-væringer som har sikret seg disse. Folk fra hele Nord-Norge har ringt og bestilt, så slik sett er dette langt ifra et lokalt arrangement.

Sære stjerner

«The Prodigy» er et av verdens største tekno-band. De lager musikk som kan falle inn under tegnelsen tekno-punk-rock og andre ord ikke så lett å sette noen musikalsk bås. De fikk gjennombrudd i 1994 med låten «No good (start the dance)» som også var meget dansbar. Andre låter som kan nevnes er «Voodoo people», «Poison» og «Firestarter».

Sistnevnte har ligget tre år på topp på VG-lista. Bandet har gitt ut to album til nå. Så kan man lure på hvorfor de vil komme tilbake til en så avsidesliggende plass som Tromsø for å holde konsert. Svaret er at de er sære nok til det.

U Randi Solhaug

Thank heaven for Jackie Leven

På søndag den 28. april skal skotten Jackie Leven visitere Blå Rock Café for å holde konsert. Med seg har han sin gode venn Andy White fra Irland. Det er svært sjelden vi har artister som dette på disse traktene, og nå har du en mulighet til å treffe begge på en kveld!

I perioden 1979 - 1982 var Jackie Leven frontfigur i kultbandet Doll By Doll. De var elsket og geniforklart av kritikere, men misforstått og forbisett av det platekjøpende publikum. I 1982 ble Doll By Doll oppløst og Leven startet innspillinga av sin første soloplate. Et meget turbulent liv og et par solo-album senere kommer han nå på visitt til Nordens Paris.

Hvem er han?

I 1994 lanserte Leven skiva "The Mystery Of Love Is Greater Than The Mystery Of Death". Året etter kom "Forbidden Songs Of The Dying West". Mannen skal iallfall ikke beskyldes for å lage enkle titler på albumene sine. Dette er to

Jackie Leven kommer til Blå Rock Café på søndag den 28. april.

vakre, poetiske, stemningsfulle og ettertenksomme album.

Det er vanskelig å sette Leven i noen spesiell musikalsk bås. Men en ting er sikkert - heavy rockere og techno freaks advares herved, dette er ikke hva dere er ute etter! Det ser ut til å være duket for en meget behagelig og trivelig søndagskveld på Blå Rock Café.

Nytt album!

Leven har overraskende kommet ut med en ny rykende fersk plate i disse dager. Denne nye plata skal være å finne i byen allerede under navnet "The Right To Remain Silent."

Whisky!

I tillegg til å være musiker har Leven startet sitt eget Whisky-brenneri hvor han lager whisky-

sorten "Leven's Lament" skal visst være god. Selvsagt man Rushdie har anbefalt ens whisky med følgende "Try it! You'll be sadder, but wiser". Er vi heldige så kanskje har med en liten smakspromosjon...

U Siri Vaggen Olsen

T
S
I

Torsdag 25.04 tar det av igjen. TSI sitt årvisse vårslepp går av stabelen i Aud. Max. Her bør alle sporty mennesker kjenne sin besøksstid - nå kan man nemlig få møte de andre svettisene uten at de lukter vondt!!

Start er kl 19.30, mål er mer ubestemt. Adgang til mat og

drikkestasjon vil koste kr. 150, men man kan også dukke opp etter middag og betale 30 kr. Pent antrekk hører med, mener arrangørene - og definerer vel det som en utelukkelse av treningstøy.

Dette blir vårens vakreste eventyr hevdes det fra sikre kilder. Her vil da-

mene som fekte, møte gutta som ner aerobic - iført slips. Her kan oppleve fjellklatrerne uten tre-dagersskjegg. Kanskje kommer dodamene til å se snille ut?

Finn fram finstasen og bli med på vårens mest sporty gallaaften!

FOTO JAN MARTIN BE

Mens vi venter på Nord-Norgebanen...

»Nei, hvordan skulle du kunne flykte? Selve kloden er jo loddet i enden av slavelenken rundt din ankel»

Hans Børli

Ingen mulighet for å slippe unna altså. Når eksamensangsten truer med å kvele deg, kan det være lurt å slippe av med noe helt annet enn pensum. Her følger noen ideer til alternativ tidtrøyte de neste to ukene – og lykke til med eksamen, stakkars studenter.

Tirsdag 23. april
Jubileumsutgaven av Utopia er klar for nådeløs lesning og fortæring av dere!
Internasjonalt seminar om klimaendring ved Steinar Lem fra «Framtiden i våre hender».
 Klokka 18.00 i Bodegaen.

Onsdag 24. april
 Blårock inviterer til **filmkveld** med stand-up komikere.

Totalteatret har urpremiere på «ei forestilling om **LÆSTADIUS**».
Lysbildeforedrag på **Tromsø Museum**: «Funne fra Borg i Lofoten-en hovedgård fra jernalderen.»

Torsdag 25. april
 TSI står for årets **vår-slepp**, slipstvang! Møt opp i Aud.Max.
 Pianisten Herman Lugano spiller argentinsk **jazztango** på Teaterkafeen kl.21.00

Søndag 28. april
Jackie Leven spiller sammen med Andy White på **Blårock**.
Musical-kavalkade med Tromsdalen blandede kor på kulturhuset kl.19.30
Poecirka opptre med dikt og musikk på Dampen klokken 20!

Mandag 29. april
 I dag må alle som skal på Prodigy-konsert begynne oppvarminga, Voodoo people, foren eder!

Fredag 26. april
Bærteparty på IMR i regi av Ruphus.
 «**The dance carousel-96**» på kulturhuset kl.19.00
 Troms Turlag arrangerer jentetur til Goldahytta
 Fjellsportgruppa i TSI har **vinterklatrekurs** denne helga.

Lørdag 27. april
Utopia feirer sitt **20-årsjubileum**, hipp-hipp-hurra!
 På verdensteateret viser **filmklubben «Sykkelyvene»**, en italiensk, neorealitisk film fra 1948.
 «**The dance carousel-96**» på kulturhuset kl.15.00 og kl.19.00

Tirsdag 30. april
Internasjonalt seminar: Kvinnekonferansen i Beijing. Tropp opp i Bodegaen kl.18.00.

Onsdag 1. mai
the PRODIGY! Årets konsertbegivenhet i Tromsø? Finn frem lakk- og plastklærne dine, og sus avgårde til Tromsøhallen. Ikke glem å farge håret og sette på hippe solbriller.
 Ærlige rockere kan istedet dra på Rogers, hvor **Raga Rockers** spiller.
 Politisk korrekte mennesker fnyser av det ovenstående, og tilbringer kvelden på Tromskysten, der de nyter «**Bosna Moja**», en forestilling med bosniske sanger.
 Dessuten er det offisiell høytidsdag, ut og gå i tog.

Torsdag 2. mai
 Uoffisiell hviledag i Tromsø, etter gårtdagens store begivenheter.
 La konsertsprenge trommehinner hvile i fred noen timer.

Fredag 3. mai
 Troms Turlag arrangerer helgetur til Gaskashytta og Lappjordhytta.
Fjellsportgruppa har samling sørrom Russelvfjellet.
TULL samles i helga på

sørsida av Ersfjorden
«Bosna Moja»
 Tromskysten.

Lørdag 4. mai
 Kommer du deg opp i de, viser filmklubben «**Åldin**» i engelsk originalversjon klokken 14.30 på verdens teateret. «**Bosna Moja**» Tromskysten for siste gang.
 NRK tilbyr helt sikke spennende programmer over kvelden for de som villig eller ufrivillig sitter hjemme.

Søndag 5. mai
Hamperokken, dag for de som ikke lar seg skremme av svimlende høyder ikke var på byen i går.
 Fjellsportgruppa har anret.

Mandag 6. mai
 En kjedelig dag, kindhadetbradag, lesedag, pedag, sløvedag, kosetrenedag, sepåvideomandag?

Tirsdag 7. mai
 Nytt nummer av... **Utopia** selvfølgelig du gode ideer, kom innom glassburet på ISV